

28.08.2023

Kokousaika 28.08.2023 16:00 - 17:07

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali/sähköinen kokous

Läsnä

Jäsenet

Vartiainen, Juhana	pormestari
Sinnemäki, Anni	apulaispormestari
	1. varapuheenjohtaja
Laisaari, Johanna	apulaispormestari
	2. varapuheenjohtaja
Arhinmäki, Paavo	apulaispormestari
Halla-aho, Jussi (etänä)	
Huff, Shawn	
Iskanius, Anniina	
Rantala, Marcus	
Rantanen, Tuomas	
Sarkomaa, Sari (etänä)	
Sazonov, Daniel	apulaispormestari
Vierunen, Maarit	
Hiltunen, Titta	varajäsen
Kivistö, Kasper	varajäsen
Pitkänen, Tuulia	varajäsen

Muut

Vanhanen, Reetta	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Bogomoloff, Harry	kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja
	saapui 16:03, poissa: 513 - 515 §
Jalovaara, Ville (etänä)	kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja
Sarvilinna, Sami	kansliapäällikkö
	poistui 16:55, läsnä: 513 - 527 §
	esteellinen: 528 §
Jolkkonen, Juha	sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Järvenkallas, Satu	kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Laine-Hendolin, Kirsti	vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Lehmuskoski, Ville	kaupunkiympäristön toimialajohtaja

28.08.2023

Kivelä, Liisa
Lumijärvi, Petri
Rinkineva, Marja-Leena
Remes, Kirsi
Saxholm, Tuula
Peltonen, Antti
Rope, Jenni
Nelskylä, Maria
Menna, Lauri (etänä)
Hopeakunnas, Maisa
Ainola, Pilvi
Lawrence, Sanna
Hannikainen, Marja

Santos, Petra

viestintäjohtaja
va. henkilöstöjohtaja
elinkeinojohtaja
hallintojohtaja
rahoitusjohtaja
hallintopäällikkö
kaupunginlakimies
kaupunginsihteeri
johtava asiantuntija
viestintäasiantuntija
hallintoasiantuntija
hallintoasiantuntija
johtava tonttiasiamies
asiantuntija
saapui 16:31, poistui 16:51, läsnä:
523 §
asiantuntija
asiantuntija
saapui 16:31, poistui 16:51, läsnä:
523 §

Puheenjohtaja

Juhana Vartiainen
pormestari
513 - 528 §

Esittelijät

Juhana Vartiainen
Kirsi Remes
Sami Sarvilinna
pormestari
513 §, 528 §
hallintojohtaja
514 - 516 §
kansliapäällikkö
517 - 527 §

Pöytäkirjanpitäjä

Pilvi Ainola
hallintoasiantuntija
513 - 528 §

28.08.2023

§	Asia	
513	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
514	Asia/2	V 13.9.2023, Kansalliskielilautakunnan jäsenen valinta
515	Asia/3	V 13.9.2023, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta
516	Asia/4	V 13.9.2023, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta
517	Asia/5	V 13.9.2023, Helsingin kaupungin ympäristöraportti 2022
518	Asia/6	V 27.9.2023, Perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloite Helsingin pito- ja vetovoimaan vaikuttavista tekijöistä ja mahdollisista toimenpiteistä
519	Asia/7	V 27.9.2023, Valtuutettu Laura Kolehmainen aloite olemassa olevan puuston ja kasvillisuuden säästämisestä rakentamisen yhteydessä
520	Asia/8	Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024–2026
521	Asia/9	Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024–2026
522	Asia/10	Lausunto valtiovarainministeriölle Suomen Avoimen hallinnon viiden toimintaohjelman luonnoksesta vuosille 2023–2027
523	Asia/11	Tonttien varaaminen asuntohankkeita varten
524	Asia/12	Historiatoimikunnan asettaminen
525	Asia/13	Henkilöstökassatoimikunnan jäsenten valitseminen vuonna 2023 alkavaksi toimikaudeksi
526	Asia/14	Kaupunginvaltuuston kokouksessa 16.8.2023 jätettyihin aloitteisiin vastaaminen
527	Asia/15	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
528	Asia/16	V 13.9.2023, Kansliapäällikön virkaan ottaminen

§ 513

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus valitsi pöytäkirjantarkastajiksi Tuulia Pitkäsen ja Paavo Arhinmäen sekä varatarkastajiksi Shawn Huffin ja Maarit Vierusen.

Käsittely

Kaupunginhallitus valitsi puheenjohtajan ehdotuksesta yksimielisesti pöytäkirjantarkastajaksi Elisa Gebhardin sijasta Tuulia Pitkäsen.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Elisa Gebhardin ja Paavo Arhinmäen sekä varatarkastajiksi Shawn Huffin ja Maarit Vierusen.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

28.08.2023

Asia/2

§ 514

V 13.9.2023, Kansalliskielilautakunnan jäsenen valinta

HEL 2023-010289 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto

- myöntää Anna Granstedtille eron kansalliskielilautakunnan jäsenen luottamustoimesta ja
- valitsee Kristiina Michelssonin jäseneksi kansalliskielilautakuntaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36207
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroanomus 10.8.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi Anna Granstedtin (RKP) 23.11.2022 § 288 jäseneksi kansalliskielilautakuntaan vuonna 2023 alkavaksi toimikaudeksi. Anna Granstedt on 10.8.2023 pyytänyt eroa kansalliskielilauta-

28.08.2023

Asia/2

kunnan jäsenen luottamustoimesta, sillä hän ei ole enää Ruotsalaisen kansanpuolueen jäsen.

Kuntalain (410/2015) 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevästä syystä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin.

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö. Valittavan henkilön tulee olla vaalikelpoinen lautakuntaan kuntalain 74 §:n mukaisesti. Kansalliskielilautakunnan jäseniksi valitaan ruotsinkieliseen kielivähemmistöön kuuluvia henkilöitä.

Kuntalain 70 §:n mukaan luottamustoimeen voidaan valita vain henkilö, joka on suostunut ottamaan toimen vastaan. Luottamushenkilön on valtuuston pyynnöstä esitettävä selvitys seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen vaalikelpoisuutensa arvioinnissa.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36207
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Eroanomus 10.8.2023

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kansalliskielilautakunta
Taloushallintopalveluliikelaitos

28.08.2023

Asia/3

§ 515

V 13.9.2023, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

HEL 2023-006222 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto valitsee Veronica Hertzbergin käräjäoikeuden lautamieheksi kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36207
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Päätös 5.5.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 8.9.2021 § 267 Sofia Henrikssonin (RKP) käräjäoikeuden lautamieheksi.

Helsingin käräjäoikeus on 5.5.2023 antamallaan päätöksellä myöntänyt Sofia Henrikssonille eron lautamiehen tehtävästä.

28.08.2023

Asia/3

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 36207
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Päätös 5.5.2023

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

28.08.2023

Asia/4

§ 516

V 13.9.2023, Käräjäoikeuden lautamiehen valinta

HEL 2023-009295 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto valitsee Saarastiina Nurmelan käräjäoikeuden lautamieheksi kaupunginvaltuuston toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36207
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Päätös 3.7.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto valitsi 8.9.2021 § 267 Anna-Liisa Karhun (Kok.) käräjäoikeuden lautamieheksi.

Helsingin käräjäoikeus on 3.7.2023 antamallaan päätöksellä myöntänyt Anna-Liisa Karhulle eron lautamiehen tehtävästä.

28.08.2023

Asia/4

Kesken toimikautta avoimeksi tulleeseen luottamustoimeen valitaan toimikauden jäljellä olevaksi ajaksi uusi luottamushenkilö.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsi Remes

Lisätiedot

Asta Vennelä, hallintoasiantuntija, puhelin: 09 310 36207
asta.vennela(a)hel.fi

Liitteet

1 Päätös 3.7.2023

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Helsingin käräjäoikeus

Otteen liitteet

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

Esitysteksti

Kunnallisvalitus, valtuusto

28.08.2023

Asia/5

§ 517

V 13.9.2023, Helsingin kaupungin ympäristöraportti 2022

HEL 2023-008903 T 11 00 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto merkitsee tiedoksi Helsingin kaupungin ympäristöraportin vuodelta 2022.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Ympäristöraportti_2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuuston hyväksymät kaupunkistrategia ja ympäristöpolitiikka sekä kaupunginhallituksen hyväksymät talousarvion laatimisohteet ohjaavat Helsingin kaupungin ympäristöasioiden hallintaa. Kaupungilla on lisäksi useita ympäristönsuojelun osa-alueohjelmia, joilla osaltaan toteutetaan kaupungin ympäristöjohtamista. Toimialojen, virastojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen ympäristötyö tukee kaupungin ympäristöjohtamista.

Helsingin kaupungin ympäristöraportti on kaupunkikonsernin yhteinen asiakirja, jossa kuvataan kaupungin ympäristötavoitteiden edistymistä ja toiminnan ympäristövaikutuksia sekä kaupungin ympäristöpolitiikan toteutumista.

Raportissa seurataan myös keskeisten ympäristönsuojelun osa-alueohjelmien, kuten Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelman, Ilmastonmuutokseen sopeutumisen linjausten ja Kierto- ja jakamista-

louden toimenpideohjelman edistymistä. Toimialojen, virastojen ja liikelaitosten raportointi- ja ympäristötilinpitotiedot julkaistaan avoimena datana ja koko raportti julkaistaan osoitteessa julkaisut.hel.fi. Ympäristöpalveluiden kokoamaan ja toimittamaan raporttiin ovat tuottaneet tietoja kaupungin toimialat, virastot, liikelaitokset ja tytäryhteisöt.

Keskeisiä poimintoja ympäristöraportista

Helsingin tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä. Vuodelle 2040 on kaupunkistrategiassa asetettu hiilinollatavoite ja sen jälkeen tavoitteena on hiilinegatiivisuus. Vuonna 2022 Helsingin kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt nousivat edellisvuodesta 12 prosenttia. Kokonaispäästöjen nousu johtuu siitä, että vaikka muiden sektorien päästöt pääasiassa laskivat, kaukolämmön päästöt nousivat merkittävästi. Kaukolämmön päästöjen nousu selittyy pääosin Helen Oy:n polttoainejakaumalla eli maakaasua jouduttiin korvaamaan kaukolämmön tuotannossa kivihiilellä ja öljyllä. Vuoteen 1990 verrattuna Helsingin kokonaispäästöt olivat noin 25 prosenttia pienemmät. Hiilineutraali Helsinki -ohjelman päivitys hyväksyttiin kaupunginhallituksessa elokuussa 2022. Toimenpiteiden vaikuttavuuteen ja lisäisyyteen kiinnitettiin erityistä huomiota. Päästövähennyksiä pyritään saamaan aikaan erityisesti lämmityksessä, liikenteessä ja rakentamisessa.

Kaupunkitasoinen ilmastonmuutokseen sopeutumisen asiantuntijaryhmä keskittyi vuonna 2022 seuraavien priorisoitujen toimenpiteiden toteuttamiseen: luonnonmukainen hulevesien hallinta ja viherrakenteen vahvistaminen, ilmastonkestävä rakentaminen ja peruskorjaus sekä ilmastoriskien ja kriisitilanteiden hallinta osana kaupungin johtamisjärjestelmää.

Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen, lähiluonnon säilyttämisen ja kaupungin kasvun yhteensovittamista edistettiin monella rintamalla. Vuonna 2022 Helsingissä valmisteltiin neljää uutta osayleiskaavaa. Näissä kaikissa luontoarvot olivat keskeisessä asemassa heti valmistelun alusta alkaen. Kaupunkiympäristölautakunnassa hyväksyttiin vuonna 2022 yhteensä 51 tarkistettua asemakaavaehdotusta, joista 46:ssa ei ollut ristiriitoja ekologisen verkoston kanssa. Helsinkiin perustettiin vuonna 2022 neljä uutta luonnonsuojelualuetta. ELY-keskuksen perustamispäätökset syntyivät Kruunuvuorenlammen, Tahvonlahden harjun, Rudträskin ja Uutelan metsän alueista. Luonnonsuojelualueiden osuus Helsingin maapinta-alasta kasvoi 0,2 prosenttiyksikköä 3,8 prosentista 4,0 prosenttiin verrattuna vuoteen 2021. Helsingin kymmenvuotisen luontoseurantasuunnitelman toteuttaminen alkoi. Helsingin metsien hoidon periaatteiden päivittäminen uuden kaupunkistrategian ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelman periaatteiden mukaiseksi käynnistettiin.

Meriveden lämpötila oli poikkeuksellisen korkea loppukesästä ja alkusyksystä, mikä mahdollisti tavanomaisesta poikkeavan myöhäisten sini-leväkukintojen muodostumisen. Sinileviä esiintyi runsaasti Laajalahden ja Seurasaarenselän alueella myös pitkin kesää. Meriveden ravinnepitoisuudet ja levämäärät olivat kuitenkin kokonaisuudessaan edellisvuosia hieman pienempiä ja merivesi oli keskimäärin myös edellisvuosia kirkkaampaa. Täysin hapettomia pohjanläheisen veden alueita ei vuonna 2022 Helsingin alueella havaittu. Uuden Itämeritoimenpideohjelman valmistelu kaudelle 2024–2028 käynnistyi. Uuden toimenpideohjelman painopistealueita ovat kestävä merenkäyttö, rehevöityminen, haitalliset aineet ja roskaantuminen, meriluonnon monimuotoisuus sekä tutkimusyhteistyö.

Kaupunkikonsernin CO₂-päästöt ovat 13 prosenttia koko kaupunkialueen päästöistä ja tästä osuudesta noin 95 prosenttia aiheutuu rakennusten energiankulutuksesta. Kaupunkikonsernin kokonaisenergiankulutus väheni 7 prosenttia vuodesta 2021 samalla kun CO₂-päästöt kasvoivat 2 prosenttia. Energiankulutuksen vähentymiseen vaikutti energiansäästötoimenpiteet, joita toteutettiin laajasti koko konsernissa energiakriisiin ja sähköpulatilanteisiin varautumiseksi. CO₂-päästöjen kasvu selittyy sillä, että Helen Oy:n kaukolämmöntuotannon päästökerroin kasvoi 17 prosenttia vuodesta 2021. Tämä johtui maakaasun saatavuusongelmasta, jonka johdosta hiilen ja pelletin käytön osuus lisääntyi energiantuotannossa. Vaatimustaso rakentamisen energiatehokkuuden suhteen pysyi vuonna 2022 entisellään eli kaupungin omat uudis- ja perusparannushankkeet tuli suunnitella ja toteuttaa kansallista määräystasoa energiatehokkaampina.

Helen Oy:n merkittävimmät toimenpiteet tuotannon energiatehokkuudessa olivat Katri Valan lämpöpumppulaitoksen seitsemännen lämpöpumpun rakentaminen sekä kaukojäähdytyksen ja kiinteistöjäähdytyksen liityntätehojen kasvu, joka mahdollisti hukkalämmön hyödyntämisen muun muassa datakeskuksista.

Raideliikenteen kehittämiseen panostettiin edelleen voimakkaasti. Raide-Jokerin rakentaminen eteni suunniteltua nopeammin, ja myös Kruunusillat-pikaraitiotiehanke ja Kalasatamasta Pasilaan -hanke etenivät hyvin. Länsi-Helsingin raitiotien valmistelu eteni. Helsingin pyöräverkko laajeni Raide-Jokerin rakentamisen yhteydessä. Pyöräverkon kannalta vuoden 2022 merkittävin hanke oli Viikinbaanan valmistuminen Roihupellosta Oulunkylään.

Joukkoliikenteen matkustajamäärät nousivat, mutta eivät vielä palautuneet koronaa edeltävälle tasolle. Matkustajamäärät nousivat vuonna 2022 Helsingin seudun liikenteen (HSL) alueella metrossa 25 prosenttia, busseissa 26 prosenttia, raitiovaunuissa 32 prosenttia ja lähijunissa

33 prosenttia verrattuna vuoteen 2021. HSL otti käyttöön noin 150 uutta sähköbussia ja niiden kokonaismäärä kasvoi vuoden 2022 aikana 328 kappaleeseen. HSL:n tavoitteena on, että vuoteen 2025 mennessä vähintään 30 prosenttia (noin 400 kappaletta) bussiliikenteen kalustosta kulkee sähköllä.

Vuonna 2022 sähköautojen määrä jatkoi kasvuaan Helsingissä. Ladattavien autojen suhde kaikkiin liikennekäytössä oleviin autoihin Helsingissä oli noin 11,4 prosenttia. Vuonna 2021 vastaava luku oli 8,4 ja vuonna 2020 3,4 prosenttia. Kaupungin tavoitteena on, että vuonna 2030 sähköautojen osuus muodostaa 30 prosenttia Helsingin ajoneuvokannasta. Keväällä 2022 Helsinki kilpailutti sähköautojen latausverkon laajennuksen, ja urakkaan valittiin Helen Oy.

Helsingin kaupungin uusi liikennemeluselvytys valmistui. Merkittävin melulähde Helsingissä on tieliikenne. Helsinkiläisistä noin 39 prosenttia asuu alueilla, joilla tie- ja katuliikenteen päiväajan keskiäänitaso ylittää 55 dB. Viiden vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna tieliikenteen melulle altistuvien määrä on hiukan noussut uuden rakentamisen takia. Autoliikenteen melupäästöä pyrittiin vähentämään edistämällä kitkarenkaiden käyttöä ja vaikuttamalla ajonopeuksiin. Ydinkeskustan neljä vilkasta katuosuutta muunnettiin kesän ajaksi vehreiksi alueiksi, joilla liikuttiin kävelijöiden ehdoilla. Joukkoliikenteestä aiheutuvaa melua vähennettiin asentamalla raitiolinjoille uusia syväraisia vaihteita sekä hiomalla ja voitelemalla raiteita. Myös sähköbussien määrän kasvu vaikuttaa positiivisesti kaupungin ääniympäristöön. Vanhan Porvoontien meluesteen suunnittelua jatkettiin.

Helsingin ilmanlaatu on parantunut viimeisten vuosikymmenien aikana ja on kansainvälisesti vertaillen melko hyvä. Kuitenkin yhä liikenteen pakokaasupäästöt, katupöly sekä pientulisijoissa tapahtuvan puunpolton päästöt aiheuttavat haittaa ihmisten terveydelle ja viihtyisyydelle. Vuonna 2022 autojen pakokaasuista peräisin olevan typpidioksidin pitoisuudet nousivat jonkin verran verrattuna kahteen edelliseen vuoteen, jolloin koronapandemia vähensi ihmisten liikkumista. Pitkällä aikavälillä liikenteen pakokaasuperäiset päästöt ovat kuitenkin laskeneet selvästi ja laskun ennustetaan jatkuvan edelleen ajoneuvotekniikan edistymisen sekä sähköistymisen ansiosta. Katupölyn eli hengitettävien hiukkasten raja-arvot eivät ole ylittyneet Helsingissä viime vuosina, mutta ylitysriski on edelleen paikoin olemassa.

Vastuullisten hankintojen kehittämisessä keskityttiin ilmastopäästöjen pienentämiseen, haitallisten aineiden vähentämiseen ja vastuullisuuden huomioimiseen hankintaprosessissa. Kaupungin toimialojen ja liikelaitosten hankinnoissa käytettiin vuonna 2022 ympäristökriteerejä keskimäärin noin 52 prosentissa kappalemääräisesti tarkasteltuna.

Hankintayksiköiden välillä on edelleen eroja ympäristökriteereiden käytössä. Green deal -sopimuksilla vähennettiin työmaapäästöjä ja haitallisia kemikaaleja.

Helsingin kierto- ja jakamistalouden tiekartan päivitys toimenpideohjelmaksi käynnistettiin. Yleisten alueiden rakentamisessa hyödynnettiin vuonna 2022 yhteensä 659 751 tonnia pilaantumattomia kaivumassoja ja kiviaineksia. Hyötykäytön ansiosta säästyi noin 3,6 miljoonaa euroa ja 0,6 miljoonaa litraa polttoainetta ja vältettiin 1 423 tonnia CO₂-päästöjä. Kalasatamasta Pasilaan -raidehankkeessa onnistuttiin vuoden aikana kierrättämään kaikki hankkeen kierrätyskelpoinen materiaali. Työmaalta kaivetun ja puretun materiaalin kierrätysaste oli lähes 83 prosenttia.

KETTU – Kestävä tulevaisuus varhaiskasvatuksessa -mallin kautta yli 25 000 varhaiskasvatusikäistä lasta perehtyi kestävään tulevaisuuteen. Kestävän kehityksen koulutuksiin osallistui yli 1 000 varhaiskasvatusalan ammattilaista. Perusopetukseen kehitettiin ilmastonmuutokseen keskittyviä oppimiskokonaisuuksia uutta EU:n kestävä kehityksen GreenComp-osaamiskehystä hyödyntäen. Kaikissa Helsingin lukioissa toteutettiin ensimmäisen vuoden opiskelijoille pakollinen Hiilineutraali Helsinki -opintojakso.

Tavoitteena on, että ympäristöasioiden hallinta on läpileikkaava osa kaikkea kaupungin johtamista. Ekokompassi-ympäristöjärjestelmän sertifikaatti myönnettiin vuonna 2022 ensimmäistä kertaa sosiaali- ja terveystoimialalle (nyk. sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala), liikunta- palveluille, Helsingin kaupunginmuseolle ja Helsingin taidemuseolle. Kaupungin tytäryhteisöistä sertifikaatin sai ensimmäistä kertaa Kiinteistö Oy Kaapelitalo. Helsingin kaupunkikonsernissa toimi vuoden 2022 loppuun mennessä 1389 ekotukihenkilöä. Helsingin kaupungin koordinoimassa ekotukitoiminnan valtakunnallisessa verkostossa toimi vuonna 2022 yhteensä 34 kuntaa, kuntayhtymää ja muuta organisaatiota.

Helsingin kaupungin ympäristökulut, poistot mukaan lukien, olivat yhteensä 77,9 miljoonaa euroa (1,5 prosenttia kaupungin kaikista toimintakuluista). Ympäristökulut laskivat 1,4 prosenttia vuodesta 2021. Suurimmat kuluerät aiheutuivat alueiden puhtaanapidosta ja jätehuollosta sekä ilmasto- ja ympäristöystävällisen liikkumisen edistämisestä. Ympäristöinvestoinnit olivat yhteensä 104,0 miljoonaa euroa (14,2 prosenttia kaupungin kaikista käyttöomaisuusinvestoinneista). Ympäristöinvestoinnit pienenevät 50,6 prosenttia edellisvuodesta. Syynä tähän oli Helsingin kaupungin liikenneliikelaituksen yhtiöittäminen. Suurimmat investoinnit liittyivät ilmasto- ja ympäristöystävällisen liikkumiseen ja pilaantuneiden maiden kunnostuksiin. Ympäristötuotot olivat 3,9 miljoonaa euroa (0,3 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista). Helsingin-

28.08.2023

Asia/5

gin kaupungin liikenneliikelaitoksen yhtiöittäminen näkyi myös ympäristötuotoissa, jotka laskivat 30,9 prosenttia edellisvuodesta. Merkittävimmät tuotot tulivat ajoneuvojen siirtomaksuista katujen puhdistukseen liittyen ja kiertotaloudesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Ympäristöraportti_2022

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta
Kaupunkiympäristölautakunta
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 21.08.2023 § 495

HEL 2023-008903 T 11 00 01

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

21.08.2023 Pöydälle

Asian käsittelyn aikana kuultavana olivat ympäristöjohtaja Esa Nikunen ja ympäristöasiantuntija Elina Mähönen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

28.08.2023

Asia/5

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

28.08.2023

Asia/6

§ 518

V 27.9.2023, Perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloite Helsingin pito- ja vetovoimaan vaikuttavista tekijöistä ja mahdollisista toimenpiteistä

HEL 2022-010179 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Jussi Halla-ahon ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Cantell, Kaupunkitietopäällikkö, puhelin: 310 73362
timo.cantell(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 24.08.2022 Rantanen Mari Helsingin pito- ja vetovoimaan vaikuttavat tekijät ja mahdolliset toimenpiteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Perussuomalaiset kantavat aloitteessaan huolta Helsingin kaupungin veto- ja pitovoimasta. Perussuomalaisten valtuustoryhmä esittää, että Helsinki ”selvittää jatkossa kaikkien kaupungista muuttaneiden syyt muutolleen” ja toisaalta Helsinki ”avaa asumisen ja maankäytön ohjelman ja päivittää sen asuntorakentamisen ja niihin liittyvien liikennehankkeet vastaamaan kaupungin kehitystä ja taloudellisia realiteetteja”.

Koronapandemia aiheutti Helsingin ulkoiseen muuttoliikkeeseen muutoksen vuosina 2020–2021. Ennen koronapandemiaa Helsingin netto-

muutto oli kotimaisessa muuttoliikkeessä selvästi voitollinen, mutta kääntyi koronavuosina tappiolliseksi. Sen sijaan ulkomaisessa muuttoliikkeessä Helsingin nettomuutto pysyi koko ajan voitollisena, kuitenkin niin, että ulkomailta saatu muuttovoitto on kasvanut selvästi kahden viime vuoden aikana.

Helsinki sai vuonna 2022 muuttovoittoa yhteensä 5 400 henkeä. Ulkomaisesta muuttoliikkeestä kertyi 6 400 hengen muuttovoitto, mutta kotimaan muuttoliikkeessä kertyi noin 1 000 hengen muuttotappio. Kotimaan muuttoliike oli alueellisesti kahtiajakautunutta: Helsinki sai muuttovoittoa Helsingin seudun ulkopuolisesta Suomesta 2 700 henkeä, mutta menetti samaan aikaan 3 700 henkeä Helsingin seudun muihin kuntiin.

Kokonaisuudessaan Helsinki menetti vuonna 2022 muuttoliikkeen myötä kotimaankielisiä (suomi, ruotsi, saame) asukkaita 1 600 henkeä, mutta sai muuttovoittoa vieraskielisestä väestöstä 7 000 henkeä. Helsinki menetti muuttoliikkeessä muulle Helsingin seudulle sekä kotimaan- että ulkomaankielisiä, mutta sai molemmissa väestöryhmissä muuttovoittoa Helsingin seudun ulkopuolisesta Suomesta. Ulkomaan muuttoliikkeessä Helsinki sai muuttovoittoa vieraskielisistä, mutta kotimaankielisten osalta muuttoliike oli tappiollista.
(https://stat.hel.fi/pxweb/fi/Aluesarjat/Aluesarjat__vrm__vamu__umku/n/01UM_inet_Muuttoliike_suunta.px/)

Uusimpien Tilastokeskuksen vuotta 2023 koskevien ennakkotietojen mukaan Helsingin muuttoliike näyttää olevan palautumassa kohti korona-aikaa edeltänyttä tilannetta. Kotimaan sisäinen muuttoliike on kääntynyt jälleen voitolliseksi, kun tulomuuttajien määrä on ylittänyt alkuvuonna vuoden 2019 vastaavan ajankohdan tason ja lähtömuuttojen määrä on vähentynyt selvästi vuosiin 2020–2022 verrattuna. Ulkomailta Helsinkiin muuttajien määrä on puolestaan kasvanut edelleen aiempien vuosien vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kun Helsingistä ulkomaille muuttaneiden määrä on pysynyt suunnilleen edellisvuosien tasolla, myös ulkomailta saatu muuttovoitto on ollut kasvussa. Näin ollen Helsingin saama muuttovoitto kokonaisuudessaan näyttää olevan selvässä kasvussa koronavuosiin verrattuna.

Muiden suurten kaupunkien (Espoo, Tampere, Oulu, Vantaa ja Turku) kehityksessä on nähtävissä muuttoliikkeen osalta Helsingin kanssa samankaltaisia piirteitä. Uusimpien tietojen mukaan suurten kaupunkien nettomuutto on kasvussa ja kaikissa kaupungeissa nettomuutto on ollut 12 kuukauden aikana (kesäkuu 2022–kesäkuu 2023) selvästi voitollista niin maan sisäisessä kuin ulkomaisessakin muuttoliikkeessä. Maan sisäisessä muuttoliikkeessä eniten muuttovoittoa on saanut tänä aikana Tampere. Myös Espoon ja Turun muuttovoitto maan sisäisissä

28.08.2023

Asia/6

muutoissa on ollut Helsinkiä suurempaa. Sen sijaan Helsingin 12 kuukauden aikana saama muuttovoitto ulkomailta on ollut selvästi maan suurinta. Myös Espoo ja Vantaa saivat tänä aikana merkittävää muuttovoittoa ulkomailta. Helsinki on kuitenkin kerännyt 12 kuukauden aikana maan suurimman muuttovoiton.

Helsingin kaupunki selvittää vuoden 2023 aikana otantatutkimuksella Helsingistä koronapandemian aikana pois muuttaneiden kotitalouksien muuttosyytä. Kyselyn avulla saadaan tarkempaa tietoa siitä, millä perusteella poismuuttoon on päädytty ja miten muuttosyyt mahdollisesti eroavat kotitalouden taustan mukaan. Kyselyn tuloksia voidaan hyödyntää uuden asumisen ja maankäytön ohjelman (AM-ohjelman 2024–2027) valmistelun taustatietoina ja asuinalueiden viihtyisyyden parantamisessa.

Nykyinen AM-ohjelma on voimassa vuoden 2023 loppuun. Asuntotutkimuksen tavoitteita sekä muita maankäyttöön ja liikenteeseen liittyviä tavoitteita tarkastellaan ja ne tullaan päivittämään uuden AM-ohjelman valmistelun yhteydessä.

Vastaus perussuomalaisten ryhmäaloitteeseen edellyttää kuvausta muuttoliikkeen kehityksestä ennen ja jälkeen koronan. Vastaukseen on nyt sisällytetty sekä vuoden 2022 toteutumattomat että vuoden 2023 ennakkotiedot. Tilastokeskuksen tietojen saaminen on viivästyttänyt vastausta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Cantell, Kaupunkitietopäällikkö, puhelin: 310 73362
timo.cantell(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ryhmäaloite 24.08.2022 Rantanen Mari Helsingin pito- ja vetovoimaan vaikuttavat tekijät ja mahdolliset toimenpiteet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

28.08.2023

Asia/7

§ 519

V 27.9.2023, Valtuutettu Laura Kolehmainen aloite olemassa olevan puuston ja kasvillisuuden säästämistä rakentamisen yhteydessä

HEL 2023-000788 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Laura Kolehmainen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Laura Kolehmainen ja 24 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsinki kirjaisi rakennusjärjestyksessään, että rakennettaessa tontteja on säästettävä mahdollisuuksien mukaan olemassa olevaa puustoa ja kasvillisuutta ja toteuttaisi tällä tavalla strategiansa kirjausta, sen sijaan että olemassa olevat puut kaadetaan ja tilalle istutetaan uudet.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 24.5.2023 § 122 Helsingin rakennusjärjestyksen, joka tuli voimaan 7.6.2023. Rakennusjärjestyksessä on puuden säilyttämistä ja lisäämistä koskeva 31 a §, jonka mukaan:

28.08.2023

Rakennettavalta tontilta saa kaataa vain ne puut, mihin lupapäätöksessä on annettu lupa. Mikäli tontilta on välttämätöntä kaataa puita asemakaavanmukaisen rakentamisen jouduttamiseksi ennen luvan myöntämistä, puiden kaatamisesta on ilmoitettava rakennusvalvontapalveluille 14 vuorokautta ennen puiden kaatamista. Ilmoitukseen on liitettävä asemapiirros tai vastaava, johon kaadettavat puut on merkitty, sekä muu tarpeellinen selvitys. Ilmoituksen perusteella rakennusvalvontapalvelut arvioi, onko puiden kaataminen esitetystä laajuudessa välttämätöntä.

Rakennetulta tontilta saa perustellusta syystä, kuten puiden kaatumisvaaran johdosta, kaataa puita ilman maisematyölupaa, mikäli toimenpiteen vaikutukset tontille ja ympäristöön ovat vähäisiä. Tontille on kuitenkin jäätävä riittävä määrä puita.

Mikäli rakentamisen johdosta on välttämätöntä kaataa puita lintujen pesimäaikana (1.4.-31.7.), on ennen puiden kaatamista hankkeeseen ryhtyvän lintuasiantuntijan avustuksella tutkittava puut luonnonsuojelulain mukaisen lintujen pesimärauhan varmistamiseksi.

Mikäli rakennusluvassa, maisematyöluvassa tai muussa luvassa myönnetään lupa puiden kaatamiseen, on luvassa tarvittaessa määrättävä puiden lisäistutuksista. Mikäli puita on kaadettu ilman lupaa ja siten, että puiden kaatamisen vaikutukset tontille tai ympäristöön ovat vähäistä suurempia, on tontille istutettava tarpeellinen määrä isokokoisia puita. Rakennusvalvontaviranomainen määrää tarvittaessa puiden istuttamisesta.

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Vastauksessa on huomioitu lausunnon jälkeen tapahtunut rakennusjärjestyksen hyväksyminen ja voimaan tulo.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 ja 4 momentin mukaan kaupunginhallitus vastaa aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vähintään 25 valtuutettua ja esittää sen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Laura Kolehmainen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 25.04.2023 § 226

HEL 2023-000788 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsinki kirjaisi rakennusjärjestykseen, että rakennettaessa tontteja on säästettävä mahdollisuuksien mukaan olemassa olevaa puustoa ja kasvillisuutta. Valtuustoaloitteen mukaan tällä tavalla kaupunki toteuttaisi strategiansa kirjausta sen sijaan, että olemassa olevat puut kaadetaan ja tilalle istutetaan uudet.

Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että vanhojen puiden säästäminen on lähtökohtaisesti tavoiteltavaa. Puiden luontainen elinikä on lajista riippuen jopa useita satoja vuosia. Luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta tulee tavoitella tilaa, jossa puu voi kaupunkiympäristössäkin elää sille mahdollisimman luonnonmukaisen elinkaaren. Kaupungin toimintatapoja on tästä näkökulmasta tarpeen kehittää ja kaupunkiympäristön toimiala suhtautuu tähän kehittämisen tarpeeseen vakavasti.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti kokouksessaan 7.3.2023 (§ 134) esittää kaupunginhallitukselle Helsingin kaupungin rakennusjärjestyksen muuttamista. Rakennusjärjestyksen muuttaminen on tarpeen muun muassa siksi, että Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 13.10.2021 uuden kaupunkistrategian ”Kasvun paikka” vuosiksi 2021-2025. Strategian mukaan kasvun näkyvä ilmentyminen on rakentaminen, ja yksi strategian painopisteistä on kunnianhimoinen ilmasto- ja luonnonsuojelu. Voimassa olevaa rakennusjärjestystä, jonka kaupunginvaltuusto on 22.9.2010 hyväksynyt, ja joka on tullut voimaan 1.11.2010, on kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden vuoksi muutettava.

Luonnonarvojen huomioiminen rakentamisessa nykyistä enemmän kasvusta tinkimättä on yksi rakennusjärjestyksen muuttamisen keskeisistä tavoitteista. Tavoitteeseen sisältyy puiden ja kasvillisuuden säästäminen. Rakennusjärjestyksen uudistaminen lautakunnan esittämällä tavalla ohjaa rakentamattomien pihamaiden luonnonmukaisena säilyttämiseen nykyistä laajemmin ja tukee kaupunkistrategian mukaisesti kaupungin luonnon monimuotoisuuden suojelua.

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle pihamaan rakentamista koskevan rakennusjärjestyksen 13 § 1 momentin muuttamista kuulumaan seuraavasti:

Pihamaata rakennettaessa on huolehdittava siitä, että pihamaasta tulee tontin käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla käyttökelpoinen ja viihtyisä. Ne tontin pihamaan osat, joita ei käytetä rakentamiseen, kulkuteinä tai pysäköimiseen, tulee istuttaa paikan kasvuolosuhteisiin sopivaa, monipuolista kasvilajistoa käyttäen, jollei ole perusteltua syytä säilyttää niitä luonnonmukaisena.

Lisäksi lautakunta korosti, että seuraavan rakennusjärjestyksen päivityksen yhteydessä arvioidaan, tulisiko tonttien pihamaiden niitä osia, joita ei käytetä rakentamiseen, kulkuteinä tai pysäköimiseen, pyrkiä säilyttämään luonnonmukaisena, jollei ole perusteltua syytä toimia toisin esimerkiksi tontin viihtyisyyden ja kasvipeitteisyyden turvaamiseksi, jolloin ensisijaisena vaihtoehtona tontin osat tulee istuttaa paikan kasvuolosuhteisiin sopivaa, monipuolista kasvilajistoa käyttäen.

Eduskunta on hyväksynyt uuden rakentamislain, joka tulee voimaan 1.1.2025. Rakentamislain 28 §:n mukaan rakennusjärjestys on muutettava rakentamislain mukaiseksi 1.1.2027 mennessä. Näin ollen rakennusjärjestyksen muuttaminen tullaan aloittamaan viimeistään vuoden 2026 aikana.

Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle myös uuden 31 a §:n lisäämistä rakennusjärjestykseen. Esitetty pykälä kuuluu seuraavasti:

31 a § Puiden säilyttäminen ja lisääminen tontilla

Rakennettavalta tontilta saa kaataa vain ne puut, mihin lupapäätöksessä on annettu lupa. Mikäli tontilta on välttämätöntä kaataa puita asemakaavan mukaisen rakentamisen jouduttamiseksi ennen luvan myöntämistä, puiden kaatamisesta on ilmoitettava rakennusvalvontapalveluille 14 vuorokautta ennen puiden kaatamista. Ilmoitukseen on liitettävä asemapiirros tai vastaava, johon kaadettavat puut on merkitty, sekä muu tarpeellinen selvitys. Ilmoituksen perusteella rakennusvalvontapalvelut arvioi, onko puiden kaataminen esitettyssä laajuudessa välttämätöntä.

Rakennetulta tontilta saa perustellusta syystä, kuten puiden kaatumisvaaran johdosta, kaataa puita ilman maisemätyölupaa, mikäli toimenpiteen vaikutukset tontille ja ympäristöön ovat vähäisiä. Tontille on kuitenkin jätävä riittävä määrä puita.

Mikäli rakentamisen johdosta on välttämätöntä kaataa puita lintujen pesimäaikana (1.4.-31.7.), on ennen puiden kaatamista hankkeeseen ryh-

28.08.2023

tyvän lintuasiantuntijan avustuksella tutkittava puut luonnonsuojelulain mukaisen lintujen pesimärauhan varmistamiseksi.

Mikäli rakennusluvassa, maisematyöluvassa tai muussa luvassa myönnetään lupa puiden kaatamiseen, on luvassa tarvittaessa määrätävä puiden lisäistutuksista. Mikäli puita on kaadettu ilman lupaa ja siten, että puiden kaatamisen vaikutukset tontille tai ympäristöön ovat vähäistä suurempia, on tontille istutettava tarpeellinen määrä isokokoisia puita. Rakennusvalvontaviranomainen määrää tarvittaessa puiden istuttamisesta.

Käsittely

25.04.2023 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mia Haglund: Lisätään viidennen (5) kappaleen, joka alkaa "Luonnontarvojen huomioiminen.." viimeiseksi virkkeeksi seuraava: "Rakennusjärjestyksen uudistaminen lautakunnan esittämällä tavalla ohjaa rakentamattomien pihamaiden luonnonsuojeluna säilyttämiseen nykyistä laajemmin ja tukee kaupunkistrategian mukaisesti kaupungin luonnon monimuotoisuuden suojelua."

Kannattaja: Tuomas Nevanlinna

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

18.04.2023 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Salla Mustonen, yksikön päällikkö: 09 310 26445
salla.t.mustonen(a)hel.fi

28.08.2023

Asia/8

§ 520

Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024–2026

HEL 2023-008312 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024–2026 seuraavan lausunnon:

Lausunnon keskeisin sisältö:

- Helsingiläisten eniten käyttämien joukkoliikenteen lippujen hintojen voimakas nousu on katkaistava. Lipun hintojen hallinta on tehtävä mahdolliseksi kuntakohtaisella kausilippujen hinnoittelulla. Kuntakohtaisen hinnoittelun valmistelussa on selvitettävä ehdotettavien lipunhintojen vaikutukset kuntaosuuksiin.
- Helsinki katsoo, että lippujen hintoja tulee laskea ja edellyttää HSL:ää arvioimaan osana budjetointia sellaisen tason, jossa lippujen hintojen lasku houkuttelee lisää matkustajia ja siten ei tuota paineita kuntaosuuksien kasvuun. Helsingissä tulee kuitenkin myös varautua budjetin laatimisen yhteydessä kuntaosuuden joustoon ylöspäin, jos HSL:n ja Helsingin strategiset tavoitteet sitä edellyttävät. Lippujen hintojen laskussa tulee huomioida erityisesti AB-vyöhyke, jossa lippujen hintojen nousu on ollut viime vuosina liian voimakasta.
- Joukkoliikenteen palvelutason parantaminen on Helsingin kaupunkistrategian tavoitteiden mukaista mahdollistaen kestävä kasvun seudulla. HSL:lle kertynyt ylijäämä tulee ensisijaisesti käyttää toimiin joilla matkustajamääriä saadaan kasvatettua, kuten harkittuun joukkoliikenteen palvelutasonparantamiseen. Palvelutason parantamiseksi tehtävät toimenpiteet ja niiden vaikutukset, muun muassa kuntakohtaisiin lipputuloihin, tulee sisällyttää lopulliseen toiminta- ja taloussuunnitelmaan.
- Infrakustannuksiin liittyvä kaupunginhallituksen edellyttämä selvitys on käynnissä. Yhtenä ratkaisuvaihtoehtona tarkastellaan infrakustannusten erottamista kuntaosuuden laskennassa, mikä irrottaisi lipputulotavoitteen asettamisen ja infrakustannusten kehityksen toisistaan. Tässä tilanteessa tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti kestävä subventiotavoite tulisi arvioida ja määrittää uudelleen.

Joukkoliikenteen rahoitus ja palvelutaso

Helsingin kaupunkistrategian mukaiset kaupungin kasvu, kestävä liikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattaminen ja raideliikenteen verkostokaupungin laajentaminen edellyttävät joukkoliikenteen palvelutason parantamista. Valtion koronatuista HSL:lle kertynyttä ylijäämää on perusteltua käyttää joukkoliikenteen palvelutason parantamiseen. Tämä tukee matkustajamäärien kasvattamista kohti HSL:n strategisen tavoitteen mukaista 400 miljoonaa nousua. Palvelutason parannukset tulee kohdistaa kustannustehokkaasti siten, että liikennöintiin tehdyt muutokset kasvattavat lipputuloja ja tuovat joukkoliikenteen pariin uusia maksavia asiakkaita. Toimenpiteiden tulee lisätä matkustajamääriä siten, että subvention osuus pienenee ylijäämän tultua käytetyksi eikä niistä tule aiheutua lisäkustannuksia jäsenkunnille. Toimenpiteet matkustajamäärien lisäämiseksi tulee esittää konkreettisesti osana kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaa. Toimenpiteiden kustannukset ja vaikutukset mm. lipputuloihin tulee sisällyttää läpinäkyvästi osaksi toiminta- ja taloussuunnitelmaa, jotta jäsenkunnat voivat arvioida niiden tarkoituksenmukaisuutta ja lausua niiden toteuttamisesta. Tehtävät toimenpiteet tulee lisäksi raportoida jäsenkunnille ja seurata niiden vaikuttavuutta. Helsingin osuuden ylijäämä tulee kohdistaa helsinkiläisiä hyödyttäen.

Joukkoliikenteen rahoituksen ja palvelutason turvaamiseksi HSL:n ja jäsenkuntien keskeisenä yhteisenä tavoitteena vuosille 2023 ja 2024 tulisi olla ylimääräisen koronasta palautumiseen tarkoitetun valtiontuen varmistaminen. Tuen tarvetta tukevat HSL:n raportoidut tiedot kuluvan vuoden matkustajamääristä, jotka ovat edelleen pandemiaa edeltävää aikaa ja HSL:n strategisia tavoitteita matalammalla tasolla.

Kysynnän muutoksia tulee seurata tarkasti ja palvelutason muutoksia ohjata resurssiviisaasti muun muassa käynnissä olevat katutyöt huomioiden. Eniten kasvupotentiaalia on siellä, missä on tiivein maankäyttö ja missä tehdään eniten matkoja sekä arkena että viikonloppuisin.

Helsingin kaupunki noudattaa taloudenhoidossaan kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti ns. vastuuperiaatetta, jossa käyttömenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä kaupunkistrategiassa asetettuun tuottavuustavoitteeseen. HSL:n talousarvioehdotuksessa Helsingin kuntaosuuden kasvu ylittää huomattavasti kaupungin talousarvion vastuuperiaatteen mukaisen 4 % kasvun. Tämän tason ylittäminen on kuitenkin mahdollista huomioon ottaen joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden nostamisen tavoitteen keskeisyys Helsingin kaupungin tavoitteissa.

Vuonna 2023 Helsingin kuntaosuus on 233,1 miljoonaa euroa (HSL toiminta- ja taloussuunnitelma 2023–2025). HSL:n alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2024–2026 esitetty Helsingin kuntaosuus

on 262,6 miljoonaa euroa. Eli kasvu olisi 29,5 miljoonaa euroa (12,7 %). Kunnille aikaisemmilta vuosilta kertynyttä ylijäämää olisi perusteltua käyttää jatkossakin tasamaan kuntaosuuksien vuosittaisia muutoksia.

HSL:n lipunmyynnin toteumatietojen 1–7/2023 mukaan alkuvuoden lipunmyynti on toteutunut HSL:n kevään arviota, johon alustava toimintaja taloussuunnitelma perustuu, parempana. Alkuvuoden positiivisen lipunmyyntituloksen perusteella kunnille kertyviä ylijäämiä on tarve käyttää vuonna 2023 alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa esitettyä vähemmän. Tällä on merkittävä vaikutus etenkin Helsingin ylijäämään, jota alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa on esitetty käytettävän vuonna 2023 yhteensä 17,3 miljoonaa euroa. Voimassa olevassa talousarviossa 2023 Helsingin ylijäämien käyttö kuluvana vuonna on 10,3 milj. euroa. Jos lipputulot ja HSL:n kustannukset kehittyvät loppuna vuonna talousarvion mukaisina, Helsingille kertynyttä ylijäämää tarvitsee käyttää tätäkin vähemmän. Ylijäämien kerryttäminen HSL:lle ei ole tässä korkotilanteessa ja alustavaa toiminta- ja taloussuunnitelmaa paremman lipputuloennusteen perusteella tarkoituksenmukaista. Helsingin kantana on, että kertyviä ylijäämiä on jatkossakin perusteltua käyttää tasaamaan kuntaosuuksien vuosittaista vaihtelua.

Helsinki esittää, että matkustajamäärien lisäämiseen liittyvät toimenpiteet tulee valmistella yhteistyössä ja avoimesti HSL:n ja jäsenkuntien kesken. Helsinki näkee perustelluksi, että valtion koronatukien ansioista kertyneet ylijäämät jätetään HSL:lle ja käytetään TTS-kauden toimenpiteisiin, joilla matkustajamäärätavoitteet on mahdollista saavuttaa.

Lippujen hinnat ja infrakorvausjärjestelmä

HSL:n lippujärjestelmää tulee kehittää siten, että kausiliput hinnoitellaan kuntakohtaisesti. Tämä mahdollistaa sen, että Helsinki voi halutessaan tukea oman kuntansa asukkaiden matkustamista muita kuntia enemmän. Mahdollisen kuntakohtaisen hinnoittelun valmistelussa on selvitettävä ehdotettavien lipunhintojen vaikutukset kuntaosuuksiin. Helsinkiläisten eniten käyttämien AB-lippujen hinnat ovat nousseet voimakkaasti, kun pidempien matkojen lippujen hintoja on saman aikaisesti laskettu. HSL:n vuoden 2023 talouden toteutumaennuste osoittaa, että lipunhintojen korotukset ovat vaikuttaneet lippujen kappalemääräiseen myyntiin erityisesti AB- ja BC-alueilla niin, että hinnankorotuksilla ei ole enää saavutettu tavoiteltua kasvua lipputuloissa. Helsinkiläisten joukkoliikenteen käytön tukemiseksi tulee selvittää ainakin lyhytmatkaisen kertalipputuotteen käyttöönottoa.

Helsingin kaupunginhallitus on edellyttänyt kaupunkia selvittämään tapoja joukkoliikennelippujen hintoihin kohdistuvan korotuspaineen lievittä-

tämiseen tai hintojen alentamiseen sekä kasvavien infrakustannusten vaikutusta lipunhintoihin Helsingin osalta. Selvityksen alustavien tulosten perusteella tulee tutkia tarkemmin infrakustannusten erottamista kuntaosuuksissa ja sitä myöten infrakustannusten ohjaamista erillään muista kustannuksista. Tämä irrottaisi lipputulotavoitteen asettamisen ja infrakustannusten kehityksen toisistaan, mutta infrakustannukset jaettaisiin edelleen käytön mukaan seudun kuntien kesken. Jos infrakustannukset erotetaan kuntaosuuslaskelmassa, tulee myös tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti kestävä subventiotavoite arvioida ja määrittää uudelleen. Mahdolliset lisäselvitykset tulisi toteuttaa yhteistyössä HSL:n ja muiden jäsenkuntien kanssa. Kuntaosuuslaskentaa ja subventiotasoa koskevat muutokset edellyttävät jäsenkuntien yhteistä tahtotilaa ja päätöksentekoa.

HSL:n tulee seurata ja raportoida pitkäjänteisesti ja sektoreittain matkustamista ja liikennöintiä monilla eri tunnusluvuilla. Nousijamäärän kasvattaminen on tärkeä tavoite. Matkustajakilometrikustannuksen ohella tulee seurata ainakin nousukohtaista kustannusta. Tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuuden analysoimiseksi tulee tuottaa tietoa linja- ja linjastokohtaisesta kannattavuudesta.

Joukkoliikenteen oheispalvelut

Joukkoliikenteen tukena olevat mikroliikkumisen palvelut ovat osoittautuneet suosituiksi ja täydentävät matkaketjua. Kaupunkipyöräjärjestelmä on nykyisellä sopimuskaudellaan kasvanut osaksi seudun liikennejärjestelmää. Tulevan sopimuskauden valmistelussa tulee ottaa jäsenkunnat mukaan painavalla tavalla. Jäsenkunnilla, kuten Helsingillä, on päätäntävalta mm. oman alueensa maankäyttöön kaupunkipyöräasemia varten sekä näissä näkyvään mainontaan. Mikroliikkumisen markkinat ovat muuttuneet merkittävästi siitä, kun nykyinen kaupunkipyöräjärjestelmä otettiin käyttöön. Nopeasti kehittyvillä liikkumisenmarkkinoilla vaikuttaisi siltä, että kaupunkipyöräjärjestelmällä on edelleen perusteltu tehtävä osana kohtuuhintaista, hallittua ja kestävää liikennejärjestelmää. Markkinaehtoiset liikkumispalvelut ovat riippuvaisia toimivasta joukkoliikennejärjestelmästä (ratikat, bussit, metro).

Joukkoliikenteen palvelutasoon vaikuttaa myös seudullinen liityntäpysäköinti. Keskeisillä tiiviin kaupunkirakenteen alueilla täydennysrakentaminen tarjoaa paremmat mahdollisuudet lisätä joukkoliikenteen käyttöä. Siten liityntäpysäköintiä tulee siirtää tiheään joukkoliikenteen runkonverkon reunamille. Lisäksi liityntäpysäköinnin tavoiteltavien paikkamäärien tulee perustua kohdekohtaisen kannattavuuden arviointiin yhteiskunnan kokonaisetun huomioiden.

HSL on edellyttänyt, että vuonna 2025 alkavissa raitio- ja metroliikenteen liikennöintisopimuksissa kalustoon liittyvät mainostulot siirretään HSL:lle. Nämä tulot tulee kohdistaa raitio- ja metroliikenteeseen, jotta Helsingin kaupungin taloudellinen asema ei heikkene.

Käsittely

Vastaehdotus 1:

Anni Sinnemäki: Alun tiivistelmän toiseen palloon lisätään toiseksi lauseeksi lautakunnan lausunnosta seuraava:

Helsingissä tulee kuitenkin myös varautua budjetin laatimisen yhteydessä kuntaosuuden joustoon ylöspäin, jos HSL:n ja Helsingin strategiset tavoitteet sitä edellyttävät.

Luvun "Joukkoliikenteen rahoitus ja palvelutaso" neljäs kappale:

Helsingin kaupunki noudattaa taloudenhoidossaan kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti ns. vastuuperiaatetta, jossa käyttömenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä kaupunkistrategiassa asetettuun tuottavuustavoitteeseen. Tämä rajoittaa olennaisesti mahdollisuuksia kasvattaa HSL:lle maksettavaa kuntaosuutta, jonka tulee olla sovitettavissa Helsingin kaupunkitasoiseen talouden kokonaisraamiin vuonna 2024. HSL:n talousarvioehdotuksessa Helsingin kuntaosuuden kasvu ylittää huomattavasti kaupungin talousarvion vastuuperiaatteen mukaisen 4 % kasvuvaran.

Muutetaan kuulumaan seuraavasti:

Helsingin kaupunki noudattaa taloudenhoidossaan kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti ns. vastuuperiaatetta, jossa käyttömenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä kaupunkistrategiassa asetettuun tuottavuustavoitteeseen. HSL:n talousarvioehdotuksessa Helsingin kuntaosuuden kasvu ylittää huomattavasti kaupungin talousarvion vastuuperiaatteen mukaisen 4 % kasvuvaran. Tämän tason ylittäminen on kuitenkin mahdollista huomioon ottaen joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden nostamisen tavoitteen keskeisyys Helsingin kaupungin tavoitteissa.

Luvun "Joukkoliikenteen rahoitus ja palvelutaso" kappale 7:

Helsinki esittää, että matkustajamäärien lisäämiseen liittyvät toimenpiteet tulee valmistella yhteistyössä ja avoimesti HSL:n ja jäsenkuntien kesken. Toimenpiteisiin liittyvät mahdolliset talousarviovaikutukset tulee sisällyttää lopulliseen toiminta- ja taloussuunnitelmaan tai ne tulee käsitellä myöhemmin talousarviomuutoksina yhtymäkokouksessa.

Muutetaan muotoon:

28.08.2023

Helsinki esittää, että matkustajamäärien lisäämiseen liittyvät toimenpiteet tulee valmistella yhteistyössä ja avoimesti HSL:n ja jäsenkuntien kesken. Helsinki näkee perustelluksi, että valtion koronatukien ansioista kertyneet ylijäämät jätetään HSL:lle ja käytetään TTS-kauden toimenpiteisiin, joilla matkustajamäärätavoitteet on mahdollista saavuttaa.

Kannattaja: Tuulia Pitkänen

Vastaehdotus 2:

Anni Sinnemäki: Luvussa Lippujen hinnat ja infrakorvausjärjestelmä

Ensimmäiseen kappaleeseen lisätään siellä lautakunnan pohjassa ollut teksti: HSL:n vuoden 2023 talouden toteutumaennuste osoittaa, että lippuhintojen korotukset ovat vaikuttaneet lippujen kappalemääräiseen myyntiin erityisesti AB- ja BC-alueilla niin, että hinnankorotuksilla ei ole enää saavutettu tavoiteltua kasvua lipputulossa.

Kannattaja: Tuulia Pitkänen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen 2 mukaan muutetun ehdotuksen.

Vastaehdotus 1:

Daniel Sazonov: Kohtaan "Lausunnon keskeisin sisältö":

Poistetaan kappale: "Infrakustannuksiin liittyvä kaupunginhallituksen edellyttämä selvitys on käynnissä. Yhtenä ratkaisuvaihtoehtona tarkastellaan infrakustannusten erottamista kuntaosuuden laskennassa, mikä irrottaisi lipputulotavoitteen asettamisen ja infrakustannusten kehityksen toisistaan. Tässä tilanteessa tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti kestävä subventiotavoite tulisi arvioida ja määrittää uudelleen."

Korvataan kappaleella: "Helsinki on tilaamassa yliopistotasoisien selvityksen infrakustannusten tarkoituksenmukaisuudesta yhteiskuntataloudellisesta ja joukkoliikenteen järjestämisen näkökulmasta. HSL:n infrakorvausjärjestelmän tulevaisuutta tulee tarkastella selvityksen valmistumisen jälkeen."

Kohtaan: "Lippujen hinnat ja infrakorvausjärjestelmä"

Poistetaan kappale: "Selvityksen alustavien tulosten perusteella tulee tutkia tarkemmin infrakustannusten erottamista kuntaosuuksissa ja sitä myöten infrakustannusten ohjaamista erillään muista kustannuksista. Tämä irrottaisi lipputulotavoitteen asettamisen ja infrakustannusten kehityksen toisistaan, mutta infrakustannukset jaettaisiin edelleen käytön mukaan seudun kuntien kesken. Jos infrakustannukset erotetaan kuntaosuuslaskelmassa, tulee myös tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti kestävä subventiotavoite arvioida ja määrittää uudelleen. Mahdolliset

lisäselvitykset tulisi toteuttaa yhteistyössä HSL:n ja muiden jäsenkuntien kanssa. Kuntaosuuslaskentaa ja subventiotasoja koskevat muutokset edellyttävät jäsenkuntien yhteistä tahtotilaa ja päätöksentekoa."

Korvataan kappaleella: "Helsinki on tilaamassa yliopistotasoisien selvityksen infrakustannusten tarkoituksenmukaisuudesta yhteiskuntataloudellisesta ja joukkoliikenteen järjestämisen näkökulmasta. HSL:n infrakorvausjärjestelmän tulevaisuutta tulee tarkastella selvityksen valmistumisen jälkeen."

Kannattaja: Maarit Vierunen

Vastaehdotus 2:

Daniel Sazonov: Kohtaan "Lausunnon keskeisin sisältö":

Poistetaan kappale: "Helsinkiiläisten eniten käyttämien joukkoliikenteen lippujen hintojen voimakas nousu on katkaistava. Lipun hintojen hallinta on tehtävä mahdolliseksi kuntakohtaisella kausilippujen hinnoittelulla. Kuntakohtaisen hinnoittelun valmistelussa on selvitettävä ehdotettavien lipunhintojen vaikutukset kuntaosuuksiin."

Korvataan kappaleella: "Helsinki katsoo, että helsinkiiläisten eniten käyttämien joukkoliikenteen lippujen hintojen voimakas nousu on katkaistava. Lippujen hintojen hallintaan on haettava uusia työkaluja. Helsinkiiläisten joukkoliikenteen käytön tukemiseksi tulee selvittää ainakin lyhytmatkaisen kertalipputuotteen käyttöönottoa."

Kohtaan: "Lippujen hinnat ja infrakorvausjärjestelmä"

Poistetaan kappale: HSL:n lippujärjestelmää tulee kehittää siten, että kausiliput hinnoitellaan kuntakohtaisesti. Tämä mahdollistaa sen, että Helsinki voi halutessaan tukea oman kuntansa asukkaiden matkustamista muita kuntia enemmän. Mahdollisen kuntakohtaisen hinnoittelun valmistelussa on selvitettävä ehdotettavien lipunhintojen vaikutukset kuntaosuuksiin. Helsinkiiläisten eniten käyttämien AB-lippujen hinnat ovat nousseet voimakkaasti, kun pidempien matkojen lippujen hintoja on saman aikaisesti laskettu. Helsinkiiläisten joukkoliikenteen käytön tukemiseksi tulee selvittää ainakin lyhytmatkaisen kertalipputuotteen käyttöönottoa."

Korvataan kappaleella: "Helsinki katsoo, että helsinkiiläisten eniten käyttämien joukkoliikenteen lippujen hintojen voimakas nousu on katkaistava. Lippujen hintojen hallintaan on haettava uusia työkaluja. Kuntakohtaisen hinnoittelun mahdollistaminen sotisi kuitenkin seudullisen joukkoliikenteen järjestämisen periaatetta vastaan. Helsinkiiläisten eniten käyttämien AB-lippujen hinnat ovat nousseet voimakkaasti, kun pidempien matkojen lippujen hintoja on saman aikaisesti laskettu. Hel-

sinkiläisten joukkoliikenteen käytön tukemiseksi tulee selvittää ainakin lyhytmatkaisen kertalipputuotteen käyttöönottoa."

Kannattaja: Maarit Vierunen

Vastaehdotus 3:

Daniel Sazonov: Poistetaan lausunnosta kohta: "Kuten Helsingin kaupunki MAL-suunnitelmaluonnosta koskevassa lausunnossaan yksiselitteisesti toi esiin, on ensiarvoisen tärkeää, että liikenteen hinnoittelua ja tiemaksuja koskeva lainsäädäntö valmistellaan ja saatetaan voimaan. Lainsäädännön tulee olla sellainen, joka varmistaa pääkaupunkiseudulta kerättävien maksutuottojen kohdentamisen seudun liikennejärjestelmään, esimerkiksi HSL:n toiminnan rahoittamiseen helpottaen kuntasuuksien kasvupainetta. HSL:n tuleekin toimia voimakkaasti ohjatakseen valtion toimimaan tämän mukaisesti."

Kannattaja: Maarit Vierunen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Anni Sinnemäen vastaehdotuksen 1 mukaisesti muutettuna

Jaa-äänet: 7

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Marcus Rantala, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äänet: 8

Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Shawn Huff, Kasper Kivistö, Johanna Laisaari, Tuulia Pitkänen, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki

Kaupunginhallitus hyväksyi Anni Sinnemäen vastaehdotuksen 1 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 8–7.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Daniel Sazonovin vastaehdotuksen 3 mukaisesti muutettuna

Jaa-äänet: 6

Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Shawn Huff, Kasper Kivistö, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki

Ei-äänet: 9

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Johanna Laisaari, Tuulia Pitkänen,

28.08.2023

Marcus Rantala, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Kaupunginhallitus hyväksyi Daniel Sazonovin vastaehdotuksen 3 mukaan muutetun ehdotuksen äänin 9–6.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Daniel Sazonovin vastaehdotuksen 2 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 8

Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Shawn Huff, Kasper Kivistö, Johanna Laisaari, Tuulia Pitkänen, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 7

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Marcus Rantala, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8–7.

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Daniel Sazonovin vastaehdotuksen 1 mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 8

Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Shawn Huff, Kasper Kivistö, Johanna Laisaari, Tuulia Pitkänen, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 7

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Marcus Rantala, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 8–7.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 14.6.2023
- 2 Lausuntopyyntö 14.6.2023, liite, alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2024-2026

3 Lausuntopyyntö 14.6.2023, liite, HSL:n tilannekuvan ja rahoituspohjan arviointi loppuraportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024–2026 seuraavan lausunnon:

Lausunnon keskeisin sisältö:

- Helsingiläisten eniten käyttämien joukkoliikenteen lippujen hintojen voimakas nousu on katkaistava. Lipun hintojen hallinta on tehtävä mahdolliseksi kuntakohtaisella kausilippujen hinnoittelulla. Kuntakohtaisen hinnoittelun valmistelussa on selvitettävä ehdotettavien lipunhintojen vaikutukset kuntaosuuksiin.
- Helsinki katsoo, että lippujen hintoja tulee laskea ja edellyttää HSL:ää arvioimaan osana budjetointia sellaisen tason, jossa lippujen hintojen lasku houkuttelee lisää matkustajia ja siten ei tuota paineita kuntaosuuksien kasvuun. Lippujen hintojen laskussa tulee huomioida erityisesti AB-vyöhyke, jossa lippujen hintojen nousu on ollut viime vuosina liian voimakasta.
- Joukkoliikenteen palvelutason parantaminen on Helsingin kaupunkistrategian tavoitteiden mukaista mahdollistaen kestävä kasvun seudulla. HSL:lle kertynyt ylijäämä tulee ensisijaisesti käyttää toimiin joilla matkustajamääriä saadaan kasvatettua, kuten harkittuun joukkoliikenteen palvelutasonparantamiseen. Palvelutason parantamiseksi tehtävät toimenpiteet ja niiden vaikutukset, muun muassa kuntakohtaisiin lipputuloihin, tulee sisällyttää lopulliseen toiminta- ja taloussuunnitelmaan.
- Infrakustannuksiin liittyvä kaupunginhallituksen edellyttämä selvitys on käynnissä. Yhtenä ratkaisuvaihtoehtona tarkastellaan infrakustannusten erottamista kuntaosuuden laskennassa, mikä irrottaisi lipputulotavoitteen asettamisen ja infrakustannusten kehityksen toisistaan. Tässä tilanteessa tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti kestävä subventiotavoite tulisi arvioida ja määrittää uudelleen.

Joukkoliikenteen rahoitus ja palvelutaso

Helsingin kaupunkistrategian mukaiset kaupungin kasvu, kestävä liikemisen kulkumuoto-osuuden kasvattaminen ja raideliikenteen verkostokaupungin laajentaminen edellyttävät joukkoliikenteen palvelutason parantamista. Valtion koronatuista HSL:lle kertynyttä ylijäämää on perusteltua käyttää joukkoliikenteen palvelutason parantamiseen. Tämä tukee matkustajamäärien kasvattamista kohti HSL:n strategisen tavoitteen mukaista 400 miljoonaa nousua. Palvelutason parannukset tulee kohdistaa kustannustehokkaasti siten, että liikennöintiin tehdyt muutokset kasvattavat lipputuloja ja tuovat joukkoliikenteen pariin uusia maksavia asiakkaita. Toimenpiteiden tulee lisätä matkustajamääriä siten, että subvention osuus pienenee ylijäämän tultua käytetyksi eikä niistä tule aiheutua lisäkustannuksia jäsenkunnille. Toimenpiteet matkustajamäärien lisäämiseksi tulee esittää konkreettisesti osana kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaa. Toimenpiteiden kustannukset ja vaikutukset mm. lipputuloihin tulee sisällyttää läpinäkyvästi osaksi toiminta- ja taloussuunnitelmaa, jotta jäsenkunnat voivat arvioida niiden tarkoituksenmukaisuutta ja lausua niiden toteuttamisesta. Tehtävät toimenpiteet tulee lisäksi raportoida jäsenkunnille ja seurata niiden vaikuttavuutta. Helsingin osuuden ylijäämä tulee kohdistaa helsinkiläisiä hyödyttäen.

Joukkoliikenteen rahoituksen ja palvelutason turvaamiseksi HSL:n ja jäsenkuntien keskeisenä yhteisenä tavoitteena vuosille 2023 ja 2024 tulisi olla ylimääräisen koronasta palautumiseen tarkoitetun valtiontuen varmistaminen. Tuen tarvetta tukevat HSL:n raportoidut tiedot kuluvan vuoden matkustajamäärästä, jotka ovat edelleen pandemiaa edeltävää aikaa ja HSL:n strategisia tavoitteita matalammalla tasolla.

Kysynnän muutoksia tulee seurata tarkasti ja palvelutason muutoksia ohjata resurssiviisaasti muun muassa käynnissä olevat katutyöt huomioiden. Eniten kasvupotentiaalia on siellä, missä on tiivein maankäyttö ja missä tehdään eniten matkoja sekä arkena että viikonloppuisin.

Helsingin kaupunki noudattaa taloudenhoidossaan kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti ns. vastuuperiaatetta, jossa käyttömenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä kaupunkistrategiassa asetettuun tuottavuustavoitteeseen. Tämä rajoittaa olennaisesti mahdollisuuksia kasvattaa HSL:lle maksettavaa kuntaosuutta, jonka tulee olla sovitettavissa Helsingin kaupunkitasoiseen talouden kokonaisraamiin vuonna 2024. HSL:n talousarvioehdotuksessa Helsingin kuntaosuuden kasvu ylittää huomattavasti kaupungin talousarvion vastuuperiaatteen mukaisen 4 % kasvuvaran.

Vuonna 2023 Helsingin kuntaosuus on 233,1 miljoonaa euroa (HSL toiminta- ja taloussuunnitelma 2023–2025). HSL:n alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2024–2026 esitetty Helsingin kuntaosuus

on 262,6 miljoonaa euroa. Eli kasvu olisi 29,5 miljoonaa euroa (12,7 %). Kunnille aikaisemmilta vuosilta kertynyttä ylijäämää olisi perusteltua käyttää jatkossakin tasamaan kuntaosuuksien vuosittaisia muutoksia.

HSL:n lipunmyynnin toteumatietojen 1–7/2023 mukaan alkuvuoden lipunmyynti on toteutunut HSL:n kevään arviota, johon alustava toiminta- ja taloussuunnitelma perustuu, parempana. Alkuvuoden positiivisen lipunmyyntituloksen perusteella kunnille kertyviä ylijäämiä on tarve käyttää vuonna 2023 alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa esitettyä vähemmän. Tällä on merkittävä vaikutus etenkin Helsingin ylijäämään, jota alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa on esitetty käytettävän vuonna 2023 yhteensä 17,3 miljoonaa euroa. Voimassa olevassa talousarviossa 2023 Helsingin ylijäämien käyttö kuluvana vuonna on 10,3 milj. euroa. Jos lipputulot ja HSL:n kustannukset kehittyvät loppuna vuonna talousarvion mukaisina, Helsingille kertynyttä ylijäämää tarvitsee käyttää tätäkin vähemmän. Ylijäämien kerryttäminen HSL:lle ei ole tässä korkotilanteessa ja alustavaa toiminta- ja taloussuunnitelmaa paremman lipputulouennusteen perusteella tarkoituksenmukaista. Helsingin kantana on, että kertyviä ylijäämiä on jatkossakin perusteltua käyttää tasaamaan kuntaosuuksien vuosittaista vaihtelua.

Helsinki esittää, että matkustajamäärien lisäämiseen liittyvät toimenpiteet tulee valmistella yhteistyössä ja avoimesti HSL:n ja jäsenkuntien kesken. Toimenpiteisiin liittyvät mahdolliset talousarviovaikutukset tulee sisällyttää lopulliseen toiminta- ja taloussuunnitelmaan tai ne tulee käsitellä myöhemmin talousarviomuutoksina yhtymäkokouksessa.

Kuten Helsingin kaupunki MAL-suunnitelmaluonnosta koskevassa lausunnossaan yksiselitteisesti toi esiin, on ensiarvoisen tärkeää, että liikenteen hinnoittelua ja tiemaksuja koskeva lainsäädäntö valmistellaan ja saatetaan voimaan. Lainsäädännön tulee olla sellainen, joka varmistaa pääkaupunkiseudulta kerättävien maksutuottojen kohdentamisen seudun liikennejärjestelmään, esimerkiksi HSL:n toiminnan rahoittamiseen helpottaen kuntaosuuksien kasvupainetta. HSL:n tuleekin toimia voimakkaasti ohjatakseen valtion toimimaan tämän mukaisesti.

Lippujen hinnat ja infrakorvausjärjestelmä

HSL:n lippujärjestelmää tulee kehittää siten, että kausiliput hinnoitellaan kuntakohtaisesti. Tämä mahdollistaa sen, että Helsinki voi halutessaan tukea oman kuntansa asukkaiden matkustamista muita kuntia enemmän. Mahdollisen kuntakohtaisen hinnoittelun valmistelussa on selvitettävä ehdotettavien lipunhintojen vaikutukset kuntaosuuksiin. Helsingiläisten eniten käyttämien AB-lippujen hinnat ovat nousseet voimakkaasti, kun pidempien matkojen lippujen hintoja on saman aikai-

sesti laskettu. Helsingiläisten joukkoliikenteen käytön tukemiseksi tulee selvittää ainakin lyhytmatkaisen kertalipputuotteen käyttöönottoa.

Helsingin kaupunginhallitus on edellyttänyt kaupunkia selvittämään tapoja joukkoliikennelippujen hintoihin kohdistuvan korotuspaineen lievittämiseen tai hintojen alentamiseen sekä kasvavien infrakustannusten vaikutusta lipunhintoihin Helsingin osalta. Selvityksen alustavien tulosten perusteella tulee tutkia tarkemmin infrakustannusten erottamista kuntaosuuksissa ja sitä myöten infrakustannusten ohjaamista erillään muista kustannuksista. Tämä irrottaisi lipputulotavoitteen asettamisen ja infrakustannusten kehityksen toisistaan, mutta infrakustannukset jaettaisiin edelleen käytön mukaan seudun kuntien kesken. Jos infrakustannukset erotetaan kuntaosuuslaskelmassa, tulee myös tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti kestävä subventiotavoite arvioida ja määrittää uudelleen. Mahdolliset lisäselvitykset tulisi toteuttaa yhteistyössä HSL:n ja muiden jäsenkuntien kanssa. Kuntaosuuslaskentaa ja subventiotasoja koskevat muutokset edellyttävät jäsenkuntien yhteistä tahtotilaa ja päätöksentekoa.

HSL:n tulee seurata ja raportoida pitkäjänteisesti ja sektoreittain matkustamista ja liikennöintiä monilla eri tunnusluvuilla. Nousijamäärän kasvattaminen on tärkeä tavoite. Matkustajakilometrikustannuksen ohella tulee seurata ainakin nousukohtaista kustannusta. Tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuuden analysoimiseksi tulee tuottaa tietoa linja- ja linjastokohtaisesta kannattavuudesta.

Joukkoliikenteen oheispalvelut

Joukkoliikenteen tukena olevat mikroliikkumisen palvelut ovat osoittautuneet suosituiksi ja täydentävät matkaketjua. Kaupunkipyöräjärjestelmä on nykyisellä sopimuskaudellaan kasvanut osaksi seudun liikennejärjestelmää. Tulevan sopimuskauden valmistelussa tulee ottaa jäsenkunnat mukaan painavalla tavalla. Jäsenkunnilla, kuten Helsingillä, on päätäntävalta mm. oman alueensa maankäyttöön kaupunkipyöräasemia varten sekä näissä näkyvään mainontaan. Mikroliikkumisen markkinat ovat muuttuneet merkittävästi siitä, kun nykyinen kaupunkipyöräjärjestelmä otettiin käyttöön. Nopeasti kehittyvillä liikkumisenmarkkinoilla vaikuttaisi siltä, että kaupunkipyöräjärjestelmällä on edelleen perusteltu tehtävä osana kohtuuhintaista, hallittua ja kestävää liikennejärjestelmää. Markkinaehtoiset liikkumispalvelut ovat riippuvaisia toimivasta joukkoliikennejärjestelmästä (ratikat, bussit, metro).

Joukkoliikenteen palvelutasoon vaikuttaa myös seudullinen liityntäpysäköinti. Keskeisillä tiiviini kaupunkirakenteen alueilla täydennysrakentaminen tarjoaa paremmat mahdollisuudet lisätä joukkoliikenteen käyttöä. Siten liityntäpysäköintiä tulee siirtää tiheään joukkoliikenteen runko-

verkon reunamille. Lisäksi liityntäpysäköinnin tavoiteltavien paikkamäärien tulee perustua kohdekohtaisen kannattavuuden arviointiin yhteiskunnan kokonaiset huomioiden.

HSL on edellyttänyt, että vuonna 2025 alkavissa raitio- ja metroliikenteen liikennöintisopimuksissa kalustoon liittyvät mainostulot siirretään HSL:lle. Nämä tulot tulee kohdistaa raitio- ja metroliikenteeseen, jotta Helsingin kaupungin taloudellinen asema ei heikkene.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

HSL pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa HSL:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024–2026. Lausuntoa on pyydetty 31.8.2023 mennessä.

Yleistä

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) perussopimuksen mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. HSL:n hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Ehdotuksesta pyydetään jäsenkuntien lausunnot. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

HSL on pyytänyt kaupungilta lausuntoa alustavasta talous ja toimintasuunnitelmasta 2024–2026. HSL pyytää jäsenkuntiaan ottamaan lausunnoissaan kantaa erityisesti seuraaviin kysymyksiin:

1) Sitoutuvatko jäsenkunnat tavoitelähtöiseen budjetointiin, jolla mahdollistetaan joukkoliikenteen käyttäjämäärien kasvu?

Talousarvio ja -suunnitelma pohjautuvat tavoitteeseen, että nousijamäärät saadaan strategian mukaiseen nousuvauhtiin ja toimenpiteisiin tämän tavoitteen saavuttamiseksi panostetaan myös taloudellisesti TTS-kaudella.

Talousarviossa ja suunnitelmassa ei esitetä ylijäämien palautusta jäsenkuntiin, vaan valtion koronatukien ansioista kertyneet ylijäämät jätetään HSL:lle ja käytetään TTS-kauden toimenpiteisiin, joilla matkustajamäärätavoitteet on mahdollista saavuttaa.

2) Miten kunnat aikovat ratkaista infrakorvausjärjestelmän haasteet HSL:n taloudelle tulevina vuosina?

HSL on muodostanut yhteistä näkemystä yhdessä jäsenkuntiensa edustajien kanssa arvioimalla HSL:n tilannekuvaa ja rahoituspohjaa.

Tavoitteena oli luoda yhteinen tilanne- ja tulevaisuuskuva HSL:n rahoituskellisesta pohjasta, perussopimuksen määrittämistä velvoitteista sekä HSL:n kyvystä vastata asetettuihin erilaisiin velvoitteisiin 2020–2030-luvuilla. Mahdollinen jatkotyö on jäsenkuntien/omistajien vastuulla.

HSL:n strategia

HSL:n yhtymäkokous hyväksyy hallituskausittain laadittavan toiminnan kehittämistä ohjaavan strategian. HSL:n strategia kausille 2022–2025 hyväksyttiin 18.1.2022.

HSL:n visiona on olla vuonna 2030 kestävä liikunnan johtava toimija, mahdollistaja ja kumppani. Strategian mukaiset arvot ovat: olemme luottamuksen arvoisia, uudistamme rohkeasti ja onnistumme yhdessä. Neljä strategista tavoitetta ovat: kohti päästötöntä joukkoliikennettä, joukkoliikenteen käyttö ennätyslukemissa, kustannustehokas joukkoliikenne ja tasapainoinen talous. Näissä tavoitteissa korostuvat talouden tervehdyttäminen, asiakkaiden paluu joukkoliikenteeseen ja päästöjen vähentäminen.

Kaupunginhallitus on aiemmin lausunut HSL:n strategiasta, että strategian visio ja strategiset painopisteet antavat hyvän perustan kuntayhtymän toiminnalle. Strategian tavoitteet ovat kannatettavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin kaupungin maankäytön ja liikenteen kehittämiselle asettamia tavoitteita.

Taloussuunnitelma

HSL:n toiminnan ja talouden suunnittelu vallitsevassa tilanteessa on haastavaa. Talouden yleisen kehityksen ennustaminen on korostuneen vaikeaa. Energiamarkkinat toimivat olosuhteisiin nähden hyvin. Euroopan kiihtyneen inflaation keskeiset tekijät, energia ja polttoaineet, eivät ole enää jatkaneet kallistumistaan. Sähkö on nyt edullista, mutta fossiilisten polttoaineiden hinnat ovat jääneet edelleen suhteellisen korkealle tasolle, mikä näkyy erityisesti vanhan bussikaluston operointikustannuksissa.

Toiminta- ja taloussuunnitelma perustuu HSL:n strategisiin tavoitteisiin, jossa matkustajamäärät kasvavat 380 milj. nousuun vuonna 2024 ja edelleen 400 milj. nousuun vuonna 2025. Vuoden 2023 nousujen toteutumaennuste vuoden ensimmäisen kolmanneksen toteutumaan perustuen on 351 milj. nousua. Koronaa edeltäneenä vuonna 2019 HSL-liikenteessä tehtiin 397 milj. nousua.

Vuoden 2023 alusta tehdyt lippujen hintojen korotukset ovat kasvattaneet lipputulokertymää. Hinnan korotukset ovat kuitenkin vaikuttaneet lippujen kappalemääräiseen myyntiin erityisesti AB- ja BC-alueilla siten, että hinnankorotuksilla ei ole saavutettu tavoiteltua kasvua lipputuloissa.

HSL on itselleen asettanut strategiakauden tavoitteeksi, että kuntasuudet keskimäärin asettuvat 50-55 %:in subventiotasoon. Alustava TTS-suunnitelma on laadittu siten, että strategiakauden subventiitavoitteesen päästään vuonna 2025. Strategiatavoitteiden saavuttaminen ja erityisesti nousijamäärien saaminen nousuun edellyttää kuitenkin lisäpanostuksia joukkoliikenteeseen vuosina 2024-2025.

Traficom myönsi vielä syyskuussa 2022 HSL:lle lisärahoitusta joukkoliikenteen järjestämiseen poikkeusoloissa ja palvelutason ylläpitämiseen yhteensä 49,2 milj. euroa. HSL esittää tuosta tukiosuudesta jäljellä olevan ylijäämän käytettäväksi joukkoliikenteen palvelutason parantamiseen matkustajamäärien kasvattamiseksi. Koronatuesta kertyneitä ylijäämiä ei siten esitetä palautettavaksi jäsenkuntiin.

HSL:n toimintamenojen on arvioitu vuonna 2024 olevan yhteensä 905,7 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2023 toteutumaennusteesta 45,4 milj. euroa (+5,3 %). Vuonna 2025 toimintamenojen arvioidaan olevan 915,3 milj. euroa ja 927,4 milj. euroa vuonna 2026.

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat vuonna 2024 yhteensä 611,4 milj. euroa, mikä muodostaa 67,5 % toimintamenoista. Liikenne-
muodoittain operointikustannukset jakautuvat seuraavasti: bussiliikenne 357,8 milj. euroa (58,5 %), metroliikenne 62,3 milj. euroa (10,2 %), raitio- ja pikaraitioliikenne 90,1 milj. euroa (14,7 %), junaliikenne 96,1 milj. euroa (15,7 %) sekä lauttaliikenne 5,1 milj. euroa (0,8 %). Operointikustannukset ovat 619,6 milj. euroa vuonna 2025 ja 632,3 milj. euroa vuonna 2026.

HSL:n kautta laskutettava kuntien joukkoliikenteen infrasta maksettava käyttökorvaus on vuonna 2024 yhteensä 214,5 milj. euroa. Tästä metron osuus on 155,3 milj. euroa (71,4 %). Inframenoihin sisällytetään 50 % investointien poistoista ja koroista sekä hallinto- ja ylläpitokulut täysimääräisinä. Infrakustannukset ovat vuonna 2024 16,7 milj. euroa (+8,3 %) suuremmat kuin vuonna 2023. Suunnitelmakautena kustannukset kasvavat metron jatkeen ja Raide-Jokerin ollessa toiminnassa koko vuoden. Vuonna 2025 infrakuluja arvioidaan maksettavan yhteensä 218,1 milj. euroa ja vuonna 2026 yhteensä 218,4 milj. euroa.

Muuhun kuin liikennöitsijöille maksettaviin liikennöintikorvauksiin ja infrapalvelujen ostoihin käytetään 41,2 milj. euroa vuonna 2024. Näistä palveluostoista 25,7 milj. euroa (62,4 %) muodostuu HSL:n tietojärjes-

telmien kustannuksista, joilla ylläpidetään lippu- ja informaatiojärjestelmiä ja niihin liittyviä kapasiteettipalveluita sekä huolehditaan laitteiden huollosta.

HSL:n toimintatulot vuonna 2024 ovat yhteensä 923,4 milj. euroa. Kasvu kuluvan vuoden ennusteeseen verrattuna on 64,9 milj. euroa (+7,6 %). Toimintatuloista vuonna 2024 41,5 % on lipputuloja ja 56,0 % kuntaosuuksia. Toimintatulojen arvioidaan olevat 933,4 milj. euroa vuonna 2025 ja 950,2 milj. euroa vuonna 2026.

Kokonaisuudessaan vuodelle 2024 tavoitellaan lipputuloja yhteensä 382,7 milj. euron edestä. Lipputulotavoite vuonna 2024 on 13,3 milj. euroa (+3,6 %) kuluvan vuoden 2023 ennustetta suurempi. Vuonna 2025 lipputulotavoite on 405,0 milj. euroa ja vuonna 2026 420,0 milj. euroa.

Kuntaosuudet vuonna 2024 ovat yhteensä 517,1 milj. euroa. Keskimääräiseksi subventioasteeksi muodostuu 56,7 %. Kuntaosuudet ovat yhteensä 504,9 milj. euroa vuonna 2025 ja 506,6 milj. euroa vuonna 2026. Keskimääräinen subventioaste HSL-alueella on 54,8 % vuonna 2025 ja 54,0 % vuonna 2026.

Helsingin kuntaosuuden on arvioitu vuonna 2024 olevan 262,6 milj. euroa. Tämä on 29,5 milj. euroa (+12,7 %) enemmän kuin talousarvion 2023 kuntaosuus. Tästä kasvusta infrakustannusten osuus on 7,5 milj. euroa. Kuntaosuuden on arvioitu olevan 258,3 milj. euroa vuonna 2025 ja 260,3 milj. euroa vuonna 2026. Helsingin subventioasteeksi muodostuu 52,7 % vuonna 2024, 50,9 % vuonna 2025 ja 50,2 % vuonna 2026.

Helsingin kaupunginhallituksen 12.6.2023 hyväksymän vuoden 2024 talousarvion raamin mukaisesti Helsingin kaupungin HSL:lle maksama kuntaosuus saa kasvaa enintään 4,0 % eli 9,3 milj. euroa verrattuna vuoden 2023 kuntaosuuteen. Kasvu on 20,2 milj. euroa enemmän kuin Helsingin kaupungin talouden vastuuperiaatteen mukainen tavoite.

HSL on esittänyt tarkastusmaksun korottamista liikenne- ja viestintäministeriölle, jossa tarkastusmaksun suuruutta koskeva asetus on lausuntokierroksen jälkeen toukokuussa 2023 jätetty poliittisena asiana linjattavaksi uudelle ministerille. Tarkastusmaksutuotot on taloussuunnitelmassa laskettu voimassa olevan 80 euron tarkastusmaksun määrän mukaisina. Tarkastusmaksuja arvioidaan kirjoitettavan vuosittain 4,3 milj. euron edestä. Näistä jää saamatta ja kirjataan luottotappioiksi 2,0 milj. euroa vuosittain.

Muutoksia suunnitelmakaudella

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

Merkittävimmät liikenteen palvelutasomuutokset suunnitelmakaudella ovat:

Vuonna 2024

- metrolienteessä varaudutaan tihentämään ruuhka-ajan vuoroväli nykyisestä 6 minuutista 5 minuuttiin molemmilla linjoilla jokaisena arkipäivänä
- Kalasataman raitiotiellä varaudutaan liikennöinnin aloitukseen Nihdin ja Länsi-Pasilan välillä
- varaudutaan pikaraitiolinjan 15 (Raide-Jokeri) vuorovälin asteittaiseen tihennykseen

Vuonna 2025

- Lahdenväylän bussiliikenteessä varaudutaan Kalasataman uuden terminaalialueen mahdollistamiin linjastomuutoksiin

Vuonna 2026

- ei merkittäviä muutoksia

Lisäksi suunnitelmavuosina bussiliikenteessä varaudutaan lisäämään tarjontaa Malminkentän, Kruunuvuorenrannan ja Kuninkaantammen kasvavia asuinalueita palveleville linjoille. Myös monien katutöiden, metroasemien perusrannusten ja muiden katuliikenteeseen vaikuttavien poikkeusjärjestelyiden aiheuttamiin lisäkustannuksiin varaudutaan.

HSL:n lippu- ja maksujärjestelmä uudistetaan perustuen tilipohjaiseen taustajärjestelmään. Uudessa järjestelmässä matkustusoikeus voidaan todentaa matkakortin lisäksi muilla erilaisilla tunnisteilla. Lipputilihankkeeseen sisältyy tilipohjainen tausta, uudet lukijalaitteet ja tulevaisuuden lipputuotteiden sekä palvelumallin konseptointityö. Uudet lukijat mahdollistavat myös lähimaksamisen.

Omistajaohjauksen tavoitteet

28.08.2023

Asia/8

HSL:

1. Tuottavuuden nousu koko tarkastelukaudella yhteensä vähintään 5 % vuosien 2015–2019 keskiarvoon verrattuna	2. Kuntakohtaiset subventio-osuudet tarkastelukauden loppuun mennessä enintään 50 % kuntakohtaisista kokonaiskustannuksista	3. Joukkoliikenteen toimivuuden parantaminen ja vastuullisuus
Mittarit: 1. Tuottavuusohjelman toimeenpano sisältäen tuottavuusmittarien päivittämisen sekä muut tarvittavat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi jäsenkuntien taloustilanteet huomioon ottaen 2. Matkustajakilometrikustannus (infrakulujen kanssa ja ilman) 3. Nousujen määrä <i>[jos mahdollista seurata ja tilastoida jo 2024 alkaen]</i>	Mittarit: 1. Tuottavuusohjelman ja muiden suunnitelmien toteuttaminen ja muokkaaminen siten, että kuntakohtainen subventiotavoite voidaan saavuttaa 2. Kuntaosuuksien tarkastelu kuntakohtaisesti vuosittain ja keskipitkän aikavälin (5–7 vuotta) ennusteilla 3. Joukkoliikenteen infra- ja operointikustannusten kumulatiivisen kehityksen tarkastelu kuntakohtaisesti ja koko HSL-alueen osalta vähintään suurten infrahankkeiden suunnitteluvaiheessa päivitettävillä pitkän aikavälin ennusteilla, jotka tukevat jäsenkuntien hankekohtaista päätöksentekoa	Mittarit: 1. Suunnitelman toteuttaminen pandemian liikkumiseen aiheuttamiin muutoksiin sopeutumiseksi 2. Alueittainen asiakas- ja asukastyytyväisyys vuosittain 3. Joukkoliikenteen co2-päästöt vuoteen 2025 mennessä vähintään -90 % verrattuna vuoden 2010 tasoon

- a. Muu omistajalinjaus: Kuntayhtymän talousarviovalmistelussa otetaan huomioon peruspääomalle maksettava 1,5 %:n korvaus

Lisäksi yhteisesti keskusteltavaksi kumppanuusindeksin toteuttaminen, jossa olisi erikseen jäsenkuntien (ym.) substanssikumppanit ja toisaalta omistajaohjaukseen liittyvät kumppanit. Indeksi voisi olla tarkoituksenmukaista toteuttaa, vaikka sitä ei otettaisikaan operatiivisluonteisena asiana osaksi omistajaohjaustavoitteita.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto.

Esittelijän kannanotto

Esittelijän esitys perustuu kaupunkiympäristölautakunnan esitykseen ja kaupunginkansliassa tehtyyn valmisteluun. Esittelijän muutokset ja täydennykset kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoon perustuvat tilastotietojen täydentymiseen, lausunnon sisäiseen johdonmukaisuuteen ja siihen, ettei kaupunki lausu HSL:lle kaupungin omaan budjettiprosessiin kuuluvista asioista.

Esitykseen ei ole sisällytetty seuraavia kaupunkiympäristölautakunnan tekemiä muutoksia:

- Lisäykseen sisältyvää virkettä, joka sisältää ennakkokannanoton kaupungin omaan budjettiin: Helsingissä tulee kuitenkin myös varautua budjetin laatimisen yhteydessä kuntaosuuden joustoon ylöspäin, jos HSL:n ja Helsingin strategiset tavoitteet sitä edellyttävät.

- Lisäystä, joka kuuluu kaupungin omaan budjettiprosessiin: Kasvuvaran ylitys on noin 20 miljoonaa euroa ja tätä kokonaisuutta Helsingissä tullaan tarkastelemaan budjettiprosessin aikana tavoitteena löytää subvention taso, joka mahdollistaa lipun hintojen laskun siten, että tämä houkuttelee uusia matkustajia ja tuottaa samalla mahdollisimman hyvät lipputulot.

Esitykseen palautettu seuraava kaupunkiympäristölautakunnan tekemä poisto:

- Tämä rajoittaa olennaisesti mahdollisuuksia kasvattaa HSL:lle maksettavaa kuntaosuutta, jonka tulee olla sovitettavissa Helsingin kaupunkitasoiseen talouden kokonaisraamiin vuonna 2024.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 14.6.2023
- 2 Lausuntopyyntö 14.6.2023, liite, alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2024-2026
- 3 Lausuntopyyntö 14.6.2023, liite, HSL:n tilannekuvan ja rahoituspohjan arviointi loppuraportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 21.08.2023 § 498

HEL 2023-008312 T 00 01 06

Päätös

28.08.2023

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

21.08.2023 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 08.08.2023 § 392

HEL 2023-008312 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lausunnon keskeisin sisältö:

- Helsingiläisten eniten käyttämien joukkoliikenteen lippujen hintojen voimakas nousu on katkaistava. Lipun hintojen hallinta on tehtävä mahdolliseksi kuntakohtaisella kausilippujen hinnoittelulla. Kuntakohtaisen hinnoittelun valmistelussa on selvitettävä ehdotettavien lipunhintojen vaikutukset kuntaosuuksiin.
- Helsinki katsoo, että lippujen hintoja tulee laskea ja edellyttää HSL:ää arvioimaan osana tavoitteellista budjetointia sellaisen tason, jossa lippujen hintojen lasku houkuttelee lisää matkustajia ja siten ei tuota paineita kuntaosuuksien kasvuun. Helsingissä tulee kuitenkin myös varautua budjetin laatimisen yhteydessä kuntaosuuden joutoon ylöspäin, jos HSL:n ja Helsingin strategiset tavoitteet sitä edellyttävät. Lippujen hintojen laskussa tulee huomioida erityisesti AB-vyöhyke, jossa lippujen hintojen nousu on ollut viime vuosina liian voimakasta.
- Joukkoliikenteen palvelutason parantaminen on Helsingin kaupunkistrategian tavoitteiden mukaista mahdollistaen kestäväen kasvun seudulla. HSL:lle kertynyt ylijäämä tulee ensisijaisesti käyttää toimiin joilla matkustajamääriä saadaan kasvatettua, kuten harkittuun joukkoliikenteen palvelutason parantamiseen.

- Infrakustannuksiin liittyvä kaupunginhallituksen edellyttämä selvitys on käynnissä. Yhtenä ratkaisuvaihtoehtona tarkastellaan infrakustannusten erottamista kuntaosuuden laskennassa, mikä irrottaisi lipputulotavoitteen asettamisen ja infrakustannusten kehityksen toisistaan. Tässä tilanteessa tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti kestävä subventiotavoite tulisi arvioida ja määrittää uudelleen.

Joukkoliikenteen rahoitus ja palvelutaso

Helsingin kaupunkistrategian mukaiset kaupungin kasvu, kestävän liikumisen kulkumuoto-osuuden kasvattaminen ja raideliikenteen verkostokaupungin laajentaminen edellyttävät joukkoliikenteen palvelutason parantamista. Valtion koronatuista HSL:lle kertynyttä ylijäämää on perusteltua käyttää joukkoliikenteen palvelutason parantamiseen. Tämä tukee matkustajamäärien kasvattamista kohti HSL:n strategisen tavoitteen mukaista 400 miljoonaa nousua. Palvelutason parannukset tulee kohdistaa kustannustehokkaasti siten, että liikennöintiin tehdyt muutokset kasvattavat lipputuloja ja tuovat joukkoliikenteen pariin uusia maksavia asiakkaita. Toimenpiteiden tulee lisätä matkustajamääriä siten, että subvention osuus pienenee ylijäämän tultua käytetyksi. Tehtävät toimenpiteet tulee raportoida jäsenkunnille ja seurata niiden vaikuttavuutta. Helsingin osuuden ylijäämä tulee kohdistaa helsinkiläisiä hyödyttäen.

Kysynnän muutoksia tulee seurata tarkasti ja palvelutason muutoksia ohjata resurssiviisaasti muun muassa käynnissä olevat katutyöt huomioiden. Eniten kasvupotentiaalia on siellä, missä on tiivein maankäyttö ja missä tehdään eniten matkoja sekä arkena että viikonloppuisin.

Helsingin kaupunki noudattaa taloudenhoidossaan kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti ns. vastuuperiaatetta, jossa käyttömenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä kaupunkistrategiassa asetettuun tuottavuustavoitteeseen. HSL:n talousarvioehdotuksessa Helsingin kuntaosuuden kasvu ylittää huomattavasti kaupungin talousarvion vastuuperiaatteen mukaisen 4 % kasvutarvan. Kasvutarvan ylitys on noin 20 miljoonaa euroa ja tätä kokonaisuutta Helsingissä tullaan tarkastelemaan budjettiprosessin aikana tavoitteena löytää subvention taso, joka mahdollistaa lipun hintojen laskun siten, että tämä houkuttelee uusia matkustajia ja tuottaa samalla mahdollisimman hyvät lipputulot.

Kuten Helsingin kaupunki MAL-suunnitelmaluonnosta koskevassa lausunnossaan yksiselitteisesti toi esiin, on ensiarvoisen tärkeää, että liikenteen hinnoittelua ja tiemaksuja koskeva lainsäädäntö valmistellaan ja saatetaan voimaan. Lainsäädännön tulee olla sellainen, joka varmistaa pääkaupunkiseudulta kerättävien maksutuottojen kohdentamisen

seudun liikennejärjestelmään, esimerkiksi HSL:n toiminnan rahoittamiseen helpottaen kuntaosuuksien kasvupainetta. HSL:n tuleekin toimia voimakkaasti ohjatakseen valtion toimimaan tämän mukaisesti.

Lippujen hinnat ja infrakorvausjärjestelmä

HSL:n lippujärjestelmää tulee kehittää siten, että kausiliput hinnoitellaan kuntakohtaisesti. Tämä mahdollistaa sen, että Helsinki voi halutessaan tukea oman kuntansa asukkaiden matkustamista muita kuntia enemmän. Mahdollisen kuntakohtaisen hinnoittelun valmistelussa on selvitettävä ehdotettavien lipunhintojen vaikutukset kuntaosuuksiin. Helsingiläisten eniten käyttämien AB-lippujen hinnat ovat nousseet voimakkaasti, kun pidempien matkojen lippujen hintoja on samanaikaisesti laskettu. HSL:n vuoden 2023 talouden toteutumaennuste osoittaa, että lipunhintojen korotukset ovat vaikuttaneet lippujen kappalemääräiseen myyntiin erityisesti AB- ja BC-alueilla niin, että hinnankorotuksilla ei ole enää saavutettu tavoiteltua kasvua lipputuloissa. Tilanteen parantamiseksi tulee selvittää ainakin lyhytmatkaisen kertalipputuotteen käyttöönottoa.

Helsingin kaupunginhallitus on edellyttänyt kaupunkia selvittämään tapoja joukkoliikennelippujen hintoihin kohdistuvan korotuspaineen lievittämiseen tai hintojen alentamiseen sekä kasvavien infrakustannusten vaikutusta lipunhintoihin Helsingin osalta. Selvityksen alustavien tulosten perusteella tulee tutkia tarkemmin infrakustannusten erottamista kuntaosuuksissa ja sitä myöten infrakustannusten ohjaamista erillään muista kustannuksista. Tämä irrottaisi lipputulotavoitteen asettamisen ja infrakustannusten kehityksen toisistaan, mutta infrakustannukset jaettaisiin edelleen käytön mukaan seudun kuntien kesken. Jos infrakustannukset erotetaan kuntaosuuslaskelmassa, tulee myös tarkoituksenmukainen ja taloudellisesti kestävä subventiotavoite arvioida ja määrittää uudelleen.

HSL:n tulee seurata ja raportoida pitkäjänteisesti ja sektoreittain matkustamista ja liikennöintiä monilla eri tunnusluvuilla. Nousijamäärän kasvattaminen on tärkeä tavoite. Matkustajakilometrikustannuksen ohella tulee seurata ainakin nousukohtaista kustannusta. Tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuuden analysoimiseksi tulee tuottaa tietoa linja- ja linjastokohtaisesta kannattavuudesta.

Joukkoliikenteen oheispalvelut

Joukkoliikenteen tukena olevat mikroliikkumisen palvelut ovat osoittautuneet suosituiksi ja täydentävät matkaketjua. Kaupunkipyöräjärjestelmä on nykyisellä sopimuskaudellaan kasvanut osaksi seudun liikennejärjestelmää. Tulevan sopimuskauden valmistelussa tulee ottaa jäsenkunnat mukaan painavalla tavalla. Jäsenkunnilla, kuten Helsingillä, on

päättävältä mm. oman alueensa maankäyttöön kaupunkipyöräasemia varten sekä näissä näkyvään mainontaan. Mikroliikkumisen markkinat ovat muuttuneet merkittävästi siitä, kun nykyinen kaupunkipyöräjärjestelmä otettiin käyttöön. Nopeasti kehittyvillä liikkumisenmarkkinoilla vaikuttaisi siltä, että kaupunkipyöräjärjestelmällä on edelleen perusteltu tehtävä osana kohtuuhintaista, hallittua ja kestäväää liikennejärjestelmää. Markkinaehtoiset liikkumispalvelut ovat riippuvaisia toimivasta joukkoliikennejärjestelmästä (ratikat, bussit, metro).

Joukkoliikenteen palvelutasoon vaikuttaa myös seudullinen liityntäpysäköinti. Keskeisillä tiiviin kaupunkirakenteen alueilla täydennysrakentaminen tarjoaa paremmat mahdollisuudet lisätä joukkoliikenteen käyttöä. Siten liityntäpysäköintiä tulee siirtää tiheään joukkoliikenteen runkonverkon reunamille. Lisäksi liityntäpysäköinnin tavoiteltavien paikkamäärien tulee perustua kohdekohtaisen kannattavuuden arviointiin yhteiskunnan kokonaisetun huomioiden.

HSL on edellyttänyt, että vuonna 2025 alkavissa raitio- ja metroliikenteen liikennöintisopimuksissa kalustoon liittyvät mainostulot siirretään HSL:lle. Nämä tulot tulee kohdistaa raitio- ja metroliikenteeseen, jotta Helsingin kaupungin taloudellinen asema ei heikkene.

Käsittely

08.08.2023 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavana olivat liikenneinsinööri Markku Granholm ja johtava liikenneasiantuntija Lauri Kangas. Asiantuntijat poistuivat kullempiensä jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lisätään lausunnon keskeinen sisältö kohtaan toiseksi kappaleeksi uusi kappale ja samalla poistetaan Luvun "Joukkoliikenteen rahoitus ja palvelutaso" kappaleesta kolme toinen lause ja muutetaan viimeistä lausetta alla olevan mukaisesti.

Uusi toinen kappale: Helsinki katsoo, että lippujen hintoja tulee laskea ja edellyttää HSL:ää arvioimaan osana tavoitteellista budjetointia sellaisen tason, jossa lippujen hintojen lasku houkuttelee lisää matkustajia ja siten ei tuota paineita kuntaosuuksien kasvuun. Helsingissä tulee kuitenkin myös varautua budjetin laatimisen yhteydessä kuntaosuuden joustoon ylöspäin, jos HSL:n ja Helsingin strategiset tavoitteet sitä edellyttävät. Lippujen hintojen laskussa tulee huomioida erityisesti AB-vyöhyke, jossa lippujen hintojen nousu on ollut viime vuosina liian voimakasta.

Muokatun kappaleen viimeinen lause:

HSL:n talousarvioehdotuksessa Helsingin kuntaosuuden kasvu ylittää huomattavasti kaupungin talousarvion vastuuperiaatteen mukaisen 4 % kasvuvaran. Kasvuvaran ylitys on noin 20 miljoonaa euroa ja tätä kokonaisuutta Helsingissä tullaan tarkastelemaan budjettiprosessin aikana tavoitteena löytää subvention taso, joka mahdollistaa lipun hintojen laskun siten, että tämä houkuttelee uusia matkustajia ja tuottaa samalla mahdollisimman hyvät lipputulot.

Lausunnon keskeinen sisältö entinen kappale kaksi, uusi kappale kolme toinen lause muutetaan muotoon:

HSL:lle kertynyt ylijäämä tulee ensisijaisesti käyttää toimiin joilla matkustajamääriä saadaan kasvatettua, kuten harkittuun joukkoliikenteen palvelutason parantamiseen.

Kannattaja: Otso Kivekäs

Vastaehdotus:

Risto Rautava: Poistetaan lausunnosta kohta: "Kuten Helsingin kaupunki MAL-suunnitelmaluonnosta koskevassa lausunnossaan yksiselitteisesti toi esiin, on ensiarvoisen tärkeää, että liikenteen hinnoittelua ja tiemaksuja koskeva lainsäädäntö valmistellaan ja saatetaan voimaan. Lainsäädännön tulee olla sellainen, joka varmistaa pääkaupunkiseudulta kerättävien maksutuottojen kohdentamisen seudun liikennejärjestelmään, esimerkiksi HSL:n toiminnan rahoittamiseen helpottaen kuntaosuuksien kasvupainetta. HSL:n tuleekin toimia voimakkaasti ohjatakseen valtion toimimaan tämän mukaisesti."

Kannattaja: Mika Raatikainen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 1

Mika Raatikainen

Ei-äännet: 12

Silja Borgarsdottir Sandelin, Eveliina Heinäluoma, Jenni Hjelt, Otso Kivekäs, Hannu Koponen, Otto Meri, Tuomas Nevanlinna, Jenni Pajunen, Amanda Pasanen, Katri Penttinen, Risto Rautava, Anni Sinnemäki

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä Anni Sinnemäen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 1 - 12.

2 äänestys

28.08.2023

Asia/8

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Risto Rautavan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 8

Silja Borgarsdottir Sandelin, Eveliina Heinäluoma, Jenni Hjelt, Otso Kiväkäs, Hannu Koponen, Tuomas Nevanlinna, Amanda Pasanen, Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 5

Otto Meri, Jenni Pajunen, Katri Penttinen, Mika Raatikainen, Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä esittelijän ehdotuksen äänin 8 - 5.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

Lauri Kangas, johtava liikenneasiantuntija, puhelin: 310 37455
lauri.kangas(a)hel.fi

§ 521

Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024–2026

HEL 2023-008427 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024–2026 seuraavan lausunnon:

Toiminta- ja taloussuunnitelma perustuu HSY:n strategian 2030 tavoitteisiin, joita voi pitää hyvin valittuina ja perusteltuina. Tuottavuustavoitteena HSY:llä on keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden parantaminen.

HSY:n toiminta ja sen kehittäminen HSY:n alueen seudullisessa yhteistyössä on tärkeää ja onnistunutta. Jäsenkunnat muodostavat kokonaisuuden, jonka yhdyskuntateknistä huoltoa on tarkoituksenmukaista suunnitella ja toteuttaa yhteisten tavoitteiden edistämiseksi, huomioiden samalla jäsenkuntien ja alueiden erityispiirteet. Toiminta- ja taloussuunnitelma vastaa hyvin näihin yleisiin tavoitteisiin.

HSY:n tavoite investointikauden tarkastelujakson laajentamisesta 20 vuoteen aiemmasta 10 vuodesta on kannatettavaa. HSY:n toiminnassa, suunnitelmissa ja ohjelmissa tulee kuitenkin varautua siihen, että mahdollisesti suuretkin hankkeet Helsingin alueella voivat viivästyä suunnitelmakaudella. Suunnitelmakaudella tehtävät vuosittaiset tarkennukset ovat tarpeen urakoiden siirtyessä sekä hintojen noustessa.

Helsingin osalta investointitarve kaavoituksen mukaisen alueverkoston laajentumisen ja suurten raidehankkeiden vaatimien johtosiirtojen osalta säilynee suurena myös tulevina vuosina talouden epävarmuuksista huolimatta. Vesihuollon saneerausvelan kasvu korkeasta investointitasosta huolimatta on huolestuttavaa. HSY:n tulee investointiohjelmassaan huolehtia vanhan vesihuoltoverkoston saneerauksista siten, että korjausvelka saadaan suunnitelmallisesti kurottua kiinni. HSY:n tulevaisuuden tavoite kattaa kustannukset käyttömaksuilla ja vähentää uuden velan määrää on kannatettavaa. Korjausvelkaa kiinni kurottaessa tämä perustellusti tarkoittaa myös vesihuollon käyttömaksujen korottamista.

HSY:n talous- ja toimintasuunnitelmassaan 2024–2026 esittämä kuntaosuus rahoitettava toiminta ei esitä riittävän selkeitä, perusteltuja ja vaikuttavuudeltaan arvioituja toimia ilmastotavoitteiden saavuttamisen tueksi. Vaikuttavuus ilmastotavoitteiden saavuttamisen näkökul-

28.08.2023

Asia/9

masta sisältää merkittäviä epävarmuuksia. EU:n tavoitteiden saavuttamiseksi HSY:n tulisi lisätä pakkausjätteen kierrätystä yhteistyössä alan yritysten kanssa.

Asetettujen ilmastotavoitteiden saavuttamiseen kohdistettujen resursien tehostamisen vuoksi kaupunki esittää, että kuntarahoitusta siirretään Helsingin omaan ilmastotyöhön yhteensä 200 000 euroa vuoden 2023 rahoitukseen verrattuna. Kuntaosuuden vähentäminen toteutetaan vaiheittain niin, että vuoden 2023 rahoitustasosta leikataan 140 000 euroa vuodelle 2024 ja edelleen 60 000 euroa vuodelle 2025.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 16.6.2023
- 2 Lausuntopyyntö 16.6.2023, liite, alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2024–2026

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

HSY pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2024–2026. Lausuntoa on pyydetty 31.8.2023 mennessä.

HSY:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2024–2026

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Sa-

28.08.2023

Asia/9

massa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydetty jäsenkuntien lausunnot ennen sen hyväksymistä.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

Toiminta- ja taloussuunnitelman tavoiteasetanta ja budjetointi perustuvat HSY:n hallituksen esittämään strategiaan 2030, josta yhtymäkous päätti marraskuussa 2022.

Ehdotuksessa Helsingin kuntaosuus on HSY:n perussopimuksen mukaisesti vuodelle 2024 2 345 000 euroa, vuodelle 2025 2 409 000 euroa ja vuodelle 2026 2 472 000 euroa.

Tavoite investointikauden tarkastelujakson pidentämisestä edistää Helsingin ja HSY:n investointien oikea-aikaista yhteensovittamista erityisesti merkittävien hankkeiden osalta. On kuitenkin syytä varautua mahdollisesti suurienkin kaupunkilähtöisten hankkeiden siirtymiseen sekä kustannusten muutoksiin.

Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitoksen investoinnit tulee kattaa kerättävillä maksuilla. HSY pitää edelleen yllä korkeaa investointitasoa lainarahoituksella, joka johtaa kasvaviin rahoituskuluihin. HSY kuitenkin tavoittelee maksurakennemuutosta, joka parantaa kuntayhtymän kustannusvastaavuutta ja tämän tulisivin olla tavoitteena. Kuntayhtymän tasapainoinen talous tukee pitkällä aikajänteellä myös jatkuvasti kasvavan saneerausvelan vähentämistä.

Kuntaosuus rahoitettava ilmastotyö

Toiminta- ja taloussuunnitelmassa tulisi esittää päätöksenteon tueksi yksilöidyt perusteet kuntaosuusrahoituksen kohdentumisesta sekä ilmastotyön osalta vaikuttavuuden arviointi kaupunkien ilmastotavoitteiden näkökulmasta.

Helsingin kaupunki on asettanut tiukat, perustellut ja selkeästi mitattavat ilmastomuutoksen hillinnän tavoitteet ja uudelleenohjelmoinut vaikuttavuuden ja tavoitelähtöisyyden pohjalta ilmastomuutoksen hillintään liittyvän työnsä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaupungin tulee olla hiilineutraali vuonna 2030, hiilinolla vuonna 2040 ja hiilinegatiivinen tämän jälkeen. Samalla kaupunki edistää ilmastomuutoksen sopeutumista yhä tavoitelähtöisemmin.

Aika ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi käy vähiin ja tavoitteisiin pääseminen edellyttää entistä vaikuttavampia ja oikea-aikaisempia toimia sekä entistä suurempaa tarkoituksenmukaisuutta ilmastorahoituksen kohdentamisessa. Ilmastotyön rahoituksen tulee kohdistua ensisijaisesti ilmastotavoitteiden kannalta vaikuttaviin ja perusteltuihin toimenpiteisiin.

Kuntaosuuden jakautuminen ilmasto-, ilmansuojelu- ja tietoyhteistyön kesken ei käy ilmi lausuttavana olleesta materiaalista. Ilmastotyön kannalta on huomioitavaa, että ilmastotyötä tehdään Seutu- ja ympäristötiedon tulosalueella kuntaosuuksin myös muualla kuin erillisellä sopimuksella rahoitetussa Ilmastoinfossa.

Omistajaohjauksen tavoitteet

HSY:

1. Tuottavuuden nousu vuosittain vähintään 1,5 %	2. Ympäristövastuullisuuden lisääminen	3. Vesi- ja jätehuollon toimivuuden parantaminen
Mittarit: 1. Tuottavuusohjelman toimeenpano, toiminnan selkeä suuntaaminen perustehtävään ja investointiohjelman mitoitus sekä muut tarvittavat toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi, velkaantumisen hillitsemiseksi sekä taksojen maltillisiksi korotuksiksi 2. Toimintamenot euroa/asukas	Mittarit: 1. Kotitalousjätteen kierrätysaste vuosittain, tavoitetaso 2024: vähintään 52 % (vuoden 2025 tavoitetaso 54 %) 2. Kasvihuonekaasupäästöjen määrä HSY:n omassa toiminnassa ja ulkoisissa palveluissa, tavoitetaso 2024: enintään 92 000 t CO ₂ -ekv 3. Hiilineutraalisuussuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen hiilineutraalisuustavoitteeseen 2030 pääsemiseksi	Mittarit: 1. Asiakasryhmä- ja toimintokohtainen asiakastytyväisyys vuosittain 2. Laskuttamattoman veden osuus verkostoon pumpatusta vesimäärästä, tavoitetaso 2024: enintään 19 %

- a. Muu omistajalinjaus: Kuntayhtymän vuoden 2024 osalta valmistelussa otetaan huomioon peruspääomalle maksettava 1 %:n korvaus ja vuodesta 2025 alkaen 1,5 %:n korvaus.

Lisäksi yhteisesti keskusteltavaksi kumppanuusindeksin toteuttaminen, jossa olisi erikseen jäsenkuntien (ym.) substanssikumppanit ja toisaalta omistajaohjaukseen liittyvät kumppanit. Indeksillä voisi olla tarkoituksenmukaista toteuttaa, vaikka sitä ei otettaisikaan operatiivisluonteisena asiana osaksi omistajaohjaustavoitteita.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristölautakunnan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

28.08.2023

Asia/9

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 16.6.2023
- 2 Lausuntopyyntö 16.6.2023, liite, alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2024–2026

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä
Otteen liitteet Esitysteksti

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 21.08.2023 § 499

HEL 2023-008427 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

21.08.2023 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Daniel Sazonovin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 08.08.2023 § 394

HEL 2023-008427 T 00 01 06

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Talousarvion ja -suunnitelman perustuu HSY:n 2023-2030 tavoitteisiin, joita voi pitää hyvin valittuina ja perusteltuina. Tuottavuustavoitteena HSY:llä on keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

Kaupunkiympäristölautakunta piti HSY:n toimintaa ja sen kehittämistä HSY:n alueen seudullisessa yhteistyössä tärkeänä ja onnistuneena. Jäsenkunnat muodostavat kokonaisuuden, jonka yhdyskuntateknistä huoltoa on tarkoituksenmukaista suunnitella ja toteuttaa yhteisten tavoitteiden edistämiseksi, huomioiden samalla jäsenkuntien ja alueiden erityispiirteet. Toiminta- ja taloussuunnitelma vastaa näihin yleisiin tavoitteisiin hyvin.

HSY:n tavoitetta investointikauden tarkastelujakson laajentamisesta 20 vuoteen aiemmasta 10 vuodesta pidetään kannatettavana. HSY:n toiminnassa, suunnitelmassa ja ohjelmissa tulee kuitenkin varautua siihen, että mahdollisesti suuretkin hankkeet Helsingin alueella voivat viivästyä suunnitelmakaudella. Suunnitelmakaudella tehtävät vuosittaiset tarkennukset ovat tarpeen urakoiden siirtyessä sekä hintojen noustessa.

Helsingin osalta investointitarve niin kaavoituksen mukaisen alueverkoston laajentumisen kuin suurten raidehankkeiden vaatimien johtosiirtojen osalta säilynee suurena myös tulevina vuosina talouden epävarmuuksista huolimatta. Vesihuollon saneerausvelan kasvua kaupunki pitää korkeasta investointitasosta huolimatta huolestuttavana. HSY:n tuleekin investointiohjelmassaan huolehtia vanhan vesihuoltoverkoston saneerauksista niin, että korjausvelka saadaan suunnitelmallisesti kurottua kiinni. Kaupunki pitää kannatettavana HSY:n tulevaisuuden tavoitetta kattaa kustannukset käyttömaksuilla sekä vähentää uuden velan määrää. Korjausvelkaa kiinni kurottaessa tämä perustellusti tarkoittaa myös vesihuollon käyttömaksujen korottamista.

HSY:n talous- ja toimintasuunnitelmassaan 2024–2026 esittämä kuntaosuus rahoitettava toiminta ei esitä riittävän selkeitä, perusteltuja ja vaikuttavuudeltaan arvioituja toimia ilmastotavoitteiden saavuttamisen tueksi. Vaikuttavuus ilmastotavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta sisältää merkittäviä epävarmuuksia. EU:n tavoitteiden saavuttamiseksi HSY:n tulisi lisätä pakkausjätteen kierrätystä yhteistyössä alan yritysten kanssa.

Asetettujen ilmastotavoitteiden saavuttamiseen kohdistettujen resursien tehostamisen vuoksi kaupunkiympäristölautakunta esittää, että kuntarahoitusta siirretään Helsingin omaan ilmastotyöhön yhteensä 200 000 euroa vuoden 2023 rahoitukseen verrattuna. Kuntaosuuden

28.08.2023

Asia/9

vähentäminen toteutetaan vaiheittain niin, että vuoden 2023 rahoitustasosta leikataan 140 000 euroa vuodelle 2024 ja edelleen 60 000 euroa vuodelle 2025.

Käsittely

08.08.2023 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Katri Penttinen: Lisätään toiseksi viimeisen kappaleen loppuun: EU:n tavoitteiden saavuttamiseksi HSY:n tulisi lisätä pakkausjätteen kierrätystä yhteistyössä alan yritysten kanssa.

Kannattaja: Risto Rautava

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Katri Penttisen vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Pasi Rajala, Yleiskaavapäällikkö, puhelin: 09 310 20417
pasi.rajala(a)hel.fi

Reetta Putkonen, liikenne- ja katusuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 37079
reetta.putkonen(a)hel.fi

Susa Eräranta, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 52179
susa.eraranta(a)hel.fi

Valtteri Lankiniemi, diplomi-insinööri: 09 310 22467
valtteri.lankiniemi(a)hel.fi

§ 522

Lausunto valtiovarainministeriölle Suomen Avoimen hallinnon viidennen toimintaohjelman luonnoksesta vuosille 2023–2027

HEL 2023-008322 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa seuraavan lausunnon valtiovarainministeriölle Suomen Avoimen hallinnon toimintaohjelman luonnoksesta vuosille 2023–2027.

Yleiset kommentit avoimen hallinnon keskeisistä tavoitteista ja sitoumuksista vuosille 2023–2027

Helsingin kaupungin näkökulmasta avoimen hallinnon toimintaohjelma vuosille 2023–2027 on erittäin ajankohtainen. Toimintaohjelmasta löytyy vahvoja yhtymäkohtia Kasvun paikka – Helsingin kaupunkistrategiaan 2021–2025, jonka mukaan Helsinki haluaa vahvistaa osallisuutta ja vuorovaikutteisuutta kaikessa kaupungin toiminnassa edistämällä avointa toimintakulttuuria ja vuorovaikutteisia toimintatapoja. Helsingin kaupunki pitää toimintaohjelmassa esitettyjä tavoitteita, sitoumuksia ja toimenpiteitä hyvinä ja kannatettavina.

Avoimen hallinnon toimintaohjelman keskeiset tavoitteet luottamus, osallisuus ja ymmärrettävyys ovat kannatettavia. Lisäksi ne ovat ajankohtaisia erityisesti terveyden, hyvinvoinnin ja yleisen turvallisuuden edistämisen näkökulmasta. Vuonna 2017 laaditussa Helsingin kaupungin osallisuus- ja vuorovaikutusmallissa kaupunki on pitkäjänteisesti sitoutunut avoimuuden, osallisuuden ja luottamuksen edistämiseen omassa toiminnassaan. Malli korostaa osallisuuden kytkeytymistä kaikkien kaupungin toimintaan ja siinä on määritetty Helsingin osallisuuden periaatteet, joita ovat yksilöiden ja yhteisöjen osaamisen ja asiantuntijuuden hyödyntäminen, omaehtoisen toiminnan mahdollistaminen sekä yhdenvertaisten toimintamahdollisuuksien luominen.

Helsingin kaupunki kannattaa sitä, että yhteiskunnallista luottamusta pyritään käytännön tasolla parantamaan muun muassa lisäämällä kansalaisten ja yhteiskunnan toimijoiden osallisuutta, lisäämällä hallinnon ja kansalaisten välistä vuoropuhelua sekä vahvistamalla demokratiaa. Helsingin kaupunki näkee myönteisenä, että avoimen hallinnon painopisteenä on ollut ja on jatkossakin politiikkatoimien valmistelun avoimuus ja vuoropuhelu, sekä ihmisten kohtaaminen julkisissa palveluissa.

Osallisuuden edistäminen yhdessä kuntalaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa rakentaa luottamusta. Sen rakentuminen edellyttää pitkäjänteistä resurssien ja vuorovaikutusosaamisen kehittämistä hyvinvointialueilla ja Helsingissä. Osallistumismahdollisuuksien tarjoaminen kuntalaisille on entistä tärkeämpää, mikä toteutuu sekä palvelujen kehittämisessä että kokemustiedon hyödyntämisessä. Hyvien väestösuhteiden ylläpitäminen onkin Helsingin hyvinvointisuunnitelman keskiössä ja muun muassa Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategia vuosille 2023–2027 korostaa palvelujen saatavuuden, saavutettavuuden ja asiakaskokemuksen merkitystä.

Avoimen hallinnon toimintaohjelmassa olisi hyvä korostaa yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden periaatetta turvallisuuden ja luottamuksen rakentajana. Helsingin kaupungin näkökulmasta yhdenvertaisuuden toteutuminen palveluissa vähentää eriarvoistumiskehitystä.

Helsingin kaupunki näkee avoimen hallinnon toimintaohjelman kolme sitoumusta (dialogit ja kohtaamiset, luotettava tieto sekä avoimen hallinnon toimijoiden tuki) ajankohtaisina, perusteltuina ja merkittävänä yhteiskunnallisina teemoina. Erytisen kannatettava on dialogien ja luotettavan tiedon merkitys.

Sitoumus 1. Dialogit ja kohtaamiset tukevat demokratiaa ja edistävät yhteistä ymmärrystä

Dialogisten menetelmien edistäminen ja vahvistaminen ovat suositeltavia, sillä parhaimmillaan ne rakentavat yhteistä ymmärrystä erilaisista yhteiskunnallisista ilmiöistä, haasteista ja mahdollisuuksista sekä lisäävät kansalaisten, julkishallinnon sekä eri toimijoiden keskinäistä luottamusta. Näin voidaan vahvistaa osallisuutta, yhteenkuuluvuutta ja suomalaisten yhteiskunnan muutoskykyä sosiaalisen vuoropuhelun kautta.

Dialogisuutta koskevissa toimenpiteissä on tärkeää korostaa esiin nostettujen toimenpiteiden lisäksi moniäänisyyttä ja vaikuttavuutta. On tärkeää huomioida, että alueellisesti ja kansallisesti toteutettuun keskusteluun ja vuoropuheluun osallistuu kattavasti erilaisia kansalaisia. Monikielisyyden ja saavutettavuuden näkökulmat tulee huomioida dialogin järjestelyissä osallistumisen eriytymisen ehkäisemiseksi. Myöskään dialogien aiheet ja niiden toteutustapa eivät saa sulkea pois mitään tiettyä ihmisryhmää. On keskeistä, että kansallisissa dialogeissa keskustellaan ihmisille ja yhteisöille tärkeistä asioista ja teemoista tavalla, joka vahvistaa osallisuutta ja synnyttää ihmisten kokemuksiin perustuvaa ymmärrystä. Osallisuuskokemuksen vahvistamiseksi toimenpideohjelmassa voisi korostaa myös dialogien vaikuttavuuden merkitystä dialogeihin osallistuvien osalta, jotta myös keskusteluihin osallistuvilla on ymmärrys niiden vaikutuksista ja hyödynnettävyydestä. Lisäksi dialogisissa keskusteluissa on hyvä taata turvallisen tilan periaatteet, jotka

varmistavat osallistujille tunteen fyysisestä ja henkisestä turvallisuudesta.

Dialogisuutta ja erilaisia kuulemis- ja yhteiskehittämistilaisuuksia tarvitaan osaksi julkisen hallinnon toimintaa, palvelujen tuottamista ja kehittämistä. Hyvin toteutetut kuulemis- ja keskustelutilaisuudet tuottavat arvokasta tietoa, jonka vuoksi tulosten viestintään, tiedon jakamiseen, avoimuuteen ja hyödyntämiseen kansallisesti tuleekin kiinnittää huomiota. Parhaimmillaan hallinto hyödyntää syntynyttä ymmärrystä päätöksenteon ja politiikkatoimien valmistelussa, tulevaisuus- ja ennakoituvuudessa sekä hallinnon ja kansalaisjärjestöjen vuoropuhelun ja yhteistyön vahvistamisessa. Helsingin kaupunki kannattaa dialogeista saatavan tiedon hyödyntämistä hallinnon eri tasoilla ja vastaanottaa mielellään kaupunkilaisten osallisuusprosesseista syntynyttä materiaalia. Helsingin kaupunki on myös sitoutunut mittaamaan kansallisten dialogien vaikuttavuutta ja viestimään siitä kansalaisyhteiskunnan toimijoille.

Dialogiosaamisen vahvistaminen ja dialogien käytön lisääminen korostuu toimenpideohjelmassa kannatettavalla tavalla. Helsingin kaupungilla vahvistetaan työntekijöiden palvelumuotoilu- ja vuorovaikutusosaamista, jotta mm. aktiivista dialogia syntyisi tavoiteltujen kohderyhmien kanssa. Kohtaamisen merkityksellisyyteen liittyvän verkkokoulutuksen tarjoaminen on yksi lisä Helsingin omaan koulutus- ja perehdytystarjontaan.

Helsingin kaupunki näkee kannatettavana pyrkimyksen vahvistaa demokratiaa ja osallisuutta painottamalla demokratiatoimijuuden ja kohtaamisten roolia julkisissa palveluissa. Ihmisten kohtaamisilla julkisissa palveluissa on tärkeä rooli luottamuksen ylläpitäjänä ja se on olennainen onnistumistekijä vaikuttavuuden kannalta. Luottamuksen lisääminen on tärkeää esimerkiksi sosiaali- ja terveystaloudissa, koska se vaikuttaa turvallisuuden tunteeseen ja ihmisten haluun hakeutua ja käyttää palveluita. Kaupungin yksi keskeisistä tarkoituksista on olla vuoropuhelussa helsinkiläisten ja heidän muodostamiensa yhteisöjen kanssa ja tällä tavoin osaltaan vahvistaa kaupunkilaisten hyvinvointia ja kaupungin elinvoimaa. Tavoittemme on tarjota kaupunkilaisille mahdollisuuksia kertoa mielipiteensä päätöksentekoon ja palveluiden kehittämiseen liittyvistä asioista.

Avoimen hallinnon toimenpiteissä painotetaan selkokielen merkitystä. Hallintolaisissa (2. luvun 9 §) todetaan, että viranomaisen on käytettävä asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Tätä vahvistaa avoimen hallinnon viidennen toimintaohjelman luonnoksessa toimenpiteenä esiin nostettu selkokielen osaamisen ja käytön edistäminen julkisissa palveluissa. Helsingin kaupunki painottaa, että selkokieli-osaamisen ja käytön lisääminen edellyttävät panostusta, osaamista ja resursseja viranomai-

silta ja kunnilta. Erityisryhmille suunnatun selkokielen lisäksi Helsingin kaupunki näkee tärkeänä selkeän kielen osaamisen ja käytön edistämisen.

Toimintaohjelmassa käytetään paikoitellen vaikeaa kieltä. Erityisesti dialogisuutta koskevia toimenpiteitä olisi hyvä kuvata kansalaiskeskustelun, vuorovaikutuksen ja erilaisten osallistumismenetelmien kautta, jotta asia tulee ymmärrettävämmäksi ja sisältö monipuolistuisi.

Sitoumus 2. Luotettava tieto ja yhteistyö vahvistavat osaamista

Avoimen hallinnon toimintaohjelmassa korostuu viestinnän rooli luotettavan tiedon levittämisessä. Helsingin kaupunki edistää osaltaan luotettavan tiedon käyttöä ja saavutettavuutta. Helsingin kaupunki pitää avoimen datan edistämistä ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä lisääviä toimia kannatettavana.

Kuntalaki (29 §) kuvaa viestinnän avoimuuteen liittyviä vaatimuksia ja odotuksia. Kuntalain mukaan kunnan tulee antaa riittävästi tietoja kunnan järjestämisestä palveluista, taloudesta, valmistelussa olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Lisäksi kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa.

Yhteiskunnassa on etenkin poikkeusaikoina ilmennyt paljon tahallista ja tahatonta väärän tiedon levittämistä eli mis- ja disinformaatiota. Siksi kuntien ja valtion laadukas ja luotettava viestintä nousee tärkeään asemaan. Helsingin kaupunki kannattaa kokonaisvaltaisten ohjelmien ja tiekarttojen luomista digitaalisen ja medialukutaidon parantamiseksi. Tärkeää on, että niissä tunnistetaan eri väestöryhmien tarpeet sekä mis- ja disinformaation vaikutukset. Monilukutaitoa tulee kehittää erilaisissa arjen tilanteissa ja yhteisöissä sekä eri väestöryhmien parissa. Varhaiskasvatus ja koulutus ovatkin avainasemassa monilukutaidon opettamisessa ja syventämisessä.

Kaikessa viranomaisten toiminnassa on kiinnitettävä huomiota tietosuojaan. Etenkin avoimen datan kohdalla tulee kiinnittää huomiota siihen, että tietoja yhdistelemällä myös avoimesta ja anonymisoidusta datasta voi olla mahdollista tehdä päätelmiä yksittäisistä henkilöistä. Datan avaamisen yhteydessä tulee salassapito, tietosuoja ja tietoturva ottaa huomioon julkisuuslain, tietosuoja-asetuksen ja muun asiaa koskevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Helsingin kaupunki kannattaa yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Helsingin kaupungilla on laajat kumppani- ja kansalaistoimijaverkostot, joiden toimintaedellytyksiä ja vaikuttamisen mahdollisuuksia pyritään monin tavoin vahvistamaan. Helsingin kaupungin valmisteilla olevan uu-

den järjestöyhteistyön mallin tavoitteena on edelleen tiivistää järjestöyhteistyötä luomalla jatkuvan ja säännöllisen yhteistyön ja sen kehittämisen rakenne vuorovaikutukseen kaupungin ja järjestöjen välillä.

Sitoumus 3. Avoimen hallinnon toimijoiden tuki kotimaassa ja kansainvälisesti

Helsingin kaupunki haluaa korostaa, että osallisuutta, avoimuutta ja viestintää on tärkeää kohdentaa merkittäviin ja kuntalaisten kannalta tärkeisiin ja kiinnostaviin asioihin. Lisäksi Helsingin kaupunki kannattaa hyvien käytäntöjen jakamisen edistämistä ja fokuointia lasten ja nuorten osallisuuden edistämiseen. Helsingissä panostetaan kaupunkilaisten osallistumisen laaja-alaisuuden ja moniäänisyyden lisäksi lasten ja nuorten osallisuuden edistämiseen ja heidän vaikutusmahdollisuuksiinsa päätöksentekoprosesseissa.

Lopuksi Helsingin kaupunki näkee kannatettavana sen, että sitoumuksissa ja toimenpiteissä katsotaan riittävän pitkälle tulevaan ja sitoudutaan pitkäjänteiseen demokratiaa edistävään kehittämistyöhön. Mikäli toimenpidesuunnitelmassa asetetaan toimijoille uusia velvoitteita, niiden edellyttämät voimavarat tulee huomioida toimijoiden rahoituksessa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jarkko Laaksonen, vuorovaikutusasiantuntija, puhelin: 310 36099
jarkko.laaksonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 14.6.2023
- 2 Lausuntopyyntö 14.6.2023, liite, toimintaohjelma, fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Valtiovarainministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtiovarainministeriö pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa 14.6.2023 Suomen Avoimen hallinnon viidennen toimintaohjelman luonnoksesta, jolla rakennetaan kansalaisten luottamusta, turvallisuutta ja uskoa tulevaisuuteen. Luottamusta, osallisuutta ja ymmärrettävyyttä pidettiin hallinnon V ohjelman laadintaprosessiin saaduissa näkemyksissä lähes yksimielisesti keskeisimpinä tavoitteina myös ohjelmakaudelle 2023–2027.

Avoimen hallinnon viides toimintaohjelma on vuosille 2023–2027 ja sen laadinta alkoi joulukuussa 2022. Toimintaohjelman laatiminen on ollut Avoimen hallinnon hankkeen ydintiimin vastuulla. Laadintaprosessiin osallistui kevään aikana laajasti eri tahoja ja arvokasta tietoa kerättiin aktiivisesti monin tavoin. Ajatuksia ja ideoita kerättiin muun muassa kaupungeilta, kunnilta kansalaisjärjestöiltä ja neuvostoilta.

Avointa hallintoa edistetään toimintaohjelmien sitoumusten ja konkreettisten toimenpiteiden avulla. Avoimen hallinnon toimenpideohjelmat ovat osa avoimen hallinnon kansainvälistä kumppanuusohjelmaa (Open Government Partnership, OGP), johon Suomi liittyi vuonna 2013. Kumppanuusohjelman jäsenyyteen kuuluu, että kukin maa laatii mahdollisimman avoimella valmistelulla toimintaohjelman. Toimintaohjelma sisältää sitoumukset ja tavoitteet seuraavalle neljälle vuodelle. Toimintaohjelman tueksi asetetaan työryhmä, joka koostuu toimenpiteiden kannalta tärkeistä toimijoista yhteiskunnan eri sektoreilta kuten julkiselta sektorilta ja kansalaisyhteiskunnasta.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet kaupunginkanslia, kulttuurin ja vapaa-ajan, kasvatuksen ja koulutuksen, kaupunkiympäristön sekä sosiaali-, terveys ja pelastustoimiala. Lausunnon sisältö on laadittu ja otsikoitu toimintaohjelman sitoumusten mukaisesti.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan kaupungin lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Jarkko Laaksonen, vuorovaikutusasiantuntija, puhelin: 310 36099
jarkko.laaksonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 14.6.2023
- 2 Lausuntopyyntö 14.6.2023, liite, toimintaohjelma, fi

Muutoksenhaku

28.08.2023

Asia/10

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Valtiovarainministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Toimialat

28.08.2023

Asia/11

§ 523

Tonttien varaaminen asuntohankkeita varten

HEL 2023-004172 T 10 01 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavana olivat johtava tonttiasiamies Marja Hannikainen ja asiantuntija Petra Santos. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tonttivarauksen perustelut ja ehdot 2023 liitteineen
- 2 Varattavat tontit 2023
- 3 Varausaluekartta Pihlajistonkallio
- 4 Sijainti- ja kaavakartat
- 5 Katsaus asuntotonttien varaustilanteeseen Helsingissä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

A

Kaupunginhallitus varaa Helsingin kaupungin asuntotuotannolle (Att:lle) asuntohankkeiden suunnittelua varten 31.12.2026 saakka liitteen 1 mukaisin perusteluin ja ehdoin tontit:

- (AK) 10667/3 (Sörnäinen, Sompasaari, Nihti)
- (AK) 21683/1–2 (Hermannin, Hermanninranta)
- (AK) 21684/1–4 (Hermannin, Hermanninranta)
- (AK) 21685/3–4 (Hermannin, Hermanninranta)

- (AK) 38236/1, 2 ja 4 (Malmi, Malminkenttä)
- (AK) 38264/1, 2, 5 ja 6 (Malmi, Malminkenttä)
- (AK) 49050/2 (Laajasalo, Yliskylä)
- (AK) 49057/4 (Laajasalo, Tullisaari)
- (AK) 49063/13 (Laajasalo, Yliskylä)
- (AK) 54213/6 (Vuosaari, Meri-Rastila)

B

Kaupunginhallitus varaa hintakilpailuja varten liitteen 1 mukaisin ehdoin tontit:

- (AK) 10667/1, 2 ja 4 (Sörnäinen, Sompasaari, Nihti)
- (AK) 10676/1–4 (Sörnäinen, Sompasaari, Nihti)
- (AK) 20086/1 ja (A) 20086/2–10 (Länsisatama, Jätkäsaari)
- (AK) 20087/1, (A) 20087/2, (AK) 20087/ 3 ja (A) 20087/4 (Länsisatama, Jätkäsaari)
- (AK) 20088/1 ja (A) 20088/2 (Länsisatama, Jätkäsaari)
- (AK) 21683/3 (Hermannin, Hermanninranta)
- (AK) 21685/1–2 (Hermannin, Hermanninranta)
- (A) 28300/15 ja (A) 28301/12 ja 13 (Oulunkylä, Patola)
- (AP) 33372/3 (Kaarela, Honkasuo)
- (AK) 38237/3 ja 4 (Malmi, Malminkenttä)
- (AK) 38255/1–3 ja 6 (Malmi, Malminkenttä)
- (AK) 38264/3, 4 ja 7 (Malmi, Malminkenttä)
- (AK) 49003/13 (Laajasalo, Yliskylä)
- (AP) 49005/19 (Laajasalo, Yliskylä)
- (AK) 49305/1 (Laajasalo, Kruunuvuorenranta)
- (AK) 54247/1 (Vuosaari, Meri-Rastila)

C

Kaupunginhallitus varaa hinta- ja laatukilpailuyhdistelmää ja Kehittyvä kerrostalo -tonttihakua varten liitteen 1 mukaisin ehdoin tontit:

- (AK) 21687/1–3 (Hermannin, Hermanninranta)
- (AK) 38265/1–3 (Malmi, Malminkenttä)

D

Kaupunginhallitus varaa ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyä ja kumppanuuskaavoitusta varten liitteen 1 mukaisin ehdoin

- kaupunginosasta 36. Viikki, Pihlajistonkallion suunnitellulta asema-kaavamuutosalueelta liitekartan 3 mukaisen alueen.

E

Kaupunginhallitus oikeuttaa

- tonttipäällikön järjestämään edellä mainitut B-kohdan hintakilpailut ja päättämään niiden ehdoista sekä valitsemaan kilpailujen perusteella tonteille varaajat ja päättämään kilpailujen voittajien kanssa tehtävien esisopimusten tai tontinvarausten ehdoista, kun kauppahinta tai maanvuokran lisäosuus on enintään 10 miljoonaa euroa.
- kaupunkiympäristölautakunnan järjestämään C-kohdan Kehittyvä kerrostalo -tonttihaun, hinta- ja laatukilpailuyhdistelmät sekä D-kohdan ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyyn, päättämään niiden ehdoista sekä valitsemaan niiden perusteella tonteille varaajat ja toteuttajat.

Esittelijän perustelut

Yleistä tontinvarausesityksestä

Helsingin tontinluovutuslinjauksissa todetaan, että kaupunki voi varata kaupungin asuntotuotantopalveluille asuntotontteja ilman julkista hakua tai kilpailua. Tontinluovutuslinjauksissa todetaan myös, että sääntelöttömään asuntotuotantoon tarkoitetut tontit varataan pääsääntöisesti hintakilpailuin luovutettaviksi. Erityisen vetovoimaisille paikoille sijoittuvat ja arvokkaimmiksi arvioidut tontit luovutetaan myymällä. Muiden alueiden osalta hintakilpailulla luovutettavat tontit luovutetaan pääsääntöisesti vuokraamalla. Tällöin kilpailun ratkaisuperusteena on pääsääntöisesti kilpailussa etukäteen tarjouspyynnössä määritetyn maanvuokran lisäksi kertasuorituksena maksettava maanvuokran lisäosuus. Laatuperustein ratkaistavilla menettelyillä varattavat tontit voidaan luovuttaa kilpailun voittajan valinnan mukaan vuokraamalla tai vuokraamalla osto-oikeuksin, vaikka tontti tontinluovutuslinjausten perusteella luovutettaisiin pääsääntöisesti myymällä. Kumppanuuskaavoituksena kaavoitettavien alueiden varaajat valitaan laatu- ja innovaatioperustein ratkaistavilla ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyillä. Tarvittaessa voidaan käyttää myös hintakilpailua.

Vuoden 2023 tontinvarauskierroksella varattaviksi esitetään tontteja yhteensä noin 3 925 asunnon rakentamiseen noin 7 500 asukkaalle. AM-ohjelmassa vuositavoitteeksi on esitetty varattaviksi tontteja 5 600 asunnon tuotantoa varten. AM-ohjelman mukaisen asuntotuotantotavoitteen saavuttaminen edellyttää, että rakentamiskelpoisten tonttien tarjonta kasvaa nykyisestä.

Tontinvarausesitys koostuu kahdesta osasta:

- Att:lle varattaviksi esitettävistä tonteista sekä

- tonteista, jotka esitetään luovutettavaksi myöhemmin erillisellä kilpailulla tai tonttihauilla.

Yksityisille toimijoille suunnattua tonttihakua ei järjestetä vuoden 2023 aikana. Rajallinen määrä tontteja ei ole mahdollistanut tonttihakua.

Varattaviksi esitettävät tontit sijaitsevat seuraavissa kaupunginosissa ja seuraavilla alueilla:

- 10. Sörnäinen: Sompasaari, Nihti
- 20. Länsisatama: Jätkäsaari
- 21. Hermannin: Hermanninranta
- 28. Oulunkylä: Patola
- 33. Kaarela: Honkasuo
- 36. Viikki: Viikin tiedepuisto
- 38. Malmi: Malminkenttä
- 49. Laajasalo: Yliskylä
- 49. Laajasalo: Tullisaari
- 49. Laajasalo: Kruunuvuorenranta
- 54. Vuosaari: Meri-Rastila

Varattaviksi esitettävät tontit arvioidaan pääsääntöisesti rakentamiskelpoisiksi varausaikana eli noin kolmen vuoden kuluessa. Nyt varattavilla tonteilla on lainvoimaiset asemakaavat. Viikistä Pihlajistonkallion suunnitellulta asemakaavamuutosalueelta varataan alue kumppanuuskaavoitukseen. Tällä alueella lopullinen rakentamiskelpoisuus riippuu muun ohella asemakaavoituksen etenemisestä.

Varattaviksi esitettävien tonttien perustiedot on esitetty liitteessä 2 (tontinvaraustaulukko). Sijainti- ja kaavakartat ovat liitteenä 4. Yleisiä perusteluja täydentävät tontti- ja hankekohtaiset perustelut on esitetty liitteessä 1 (tonttivarauksen perustelut ja ehdot 2023).

Kokonaisuudessaan varausesitys on edellisvuoden varausesitystä (2 623 asuntoa, 215 835 k-m²) suurempi. Tänä vuonna varauskierroksen tonteista esitetään varattaviksi prosentuaalisesti eniten sääntelemättömään tuotantoon, johtuen muun muassa Jätkäsaaren merenrantatonttien varaamisesta kilpailuihin. Jätkäsaaren aloitusvaiheen tontinvaraukset keskittyivät enemmän välimuodon ja valtion tukemaan pitkän korkotuen vuokra-asuntotuotantoon kuin sääntelemättömään asunto-tuotantoon. Nyt loppuvaiheen merenrantatontit esitetään varattaviksi sääntelemättömään tuotantoon, jotta päästäisiin lähemmäksi AM-ohjelman mukaista hallinta- ja rahoitusmuotojakaamaa.

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma 2020 (AM-ohjelma), Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelma sekä Helsin-

gin tontinluovutuslinjaukset ohjaavat Helsingin kaupungin tontinluovutusta ja asuntohankkeiden toteutusta.

Tontinluovutukseen vaikuttaa merkittävässä määrin myös asemakaava-varanto ja esirakentamiseen osoitettujen investointirahojen määrä. Vuosittain asuntotuotantoon pyritään laatimaan asemakaavoja vähintään 700 000 k-m². Valituksista johtuen suurin osa hyväksytyistä asemakaavoista on edelleen eri oikeusasteiden käsittelyssä. Viime vuonna asuntotuotantoon hyväksyttiin 517 842 k-m²:n edestä asemakaavoja (25 kpl), joista kahdeksasta, yhteensä 246 678 k-m², valittiin hallinto-oikeuteen. Helmikuussa 2023 (15.2.2023) noin 580 000 k-m² asuinrakennusoikeutta oli eri oikeusasteiden käsittelyssä. Vaikka uusia tontteja ja alueita kaavoitetaan runsaasti, ei rakentamiskelpoisia tontteja muodostu samassa määrin varattaviksi ja luovutettaviksi. Lisäksi suurin osa kaavoista sijoittuu suurille projektialueille, joilta tonttien varaaminen ja luovuttaminen tapahtuu useiden vuosien aikana rakentamisen edessä vaiheittain. Vaikka nyt investointirahoja on osoitettu ennätyskellisen suuri määrä kaupunkiympäristön toimialalle, niistä merkittävä määrä ohjautuu suuriin silta- ja raidehankkeisiin.

Tontinvarauksiin ja -luovutukseen vaikuttaa myös välillisesti maailman taloudellisesta tilanteesta ja koroista johtuva epävarmuus asuntomarkkinoilla. Kuluttajien kasvanut huoli tulevaisuudesta näkyy asuntojen kysynnän laskuna.

Varausesitykseen sisältyvien tonttien hallinta- ja rahoitusmuotojen määrittelyn pohjana ovat toimineet AM-ohjelmassa koko kaupungin tasolle asetetut tavoitteet vuodelle 2023 sekä ohjelmassa asetettu tavoite asuntokannan alueellisesta monimuotoisuudesta segregaaion ehkäisemiseksi.

Nyt varattaviksi esitettävien tonttien hallinta- ja rahoitusmuotoja määritettäessä on otettu huomioon kunkin alueen jo olemassa oleva asuntokanta ja alueiden erityispiirteet, jotta vältetään yksipuolisilta alueilta. Pyrkimyksenä on vahvistaa niitä asumismuotoja, joita alueelle tarvitaan lisää. Hallinta- ja rahoitusmuotojen monipuolisuus on pitkään ollut keskeinen asuntopoliittinen periaate Helsingissä.

Tontinvarausten valmistelussa siis priorisoidaan hallinta- ja rahoitusmuodoltaan tasapainoisten alueiden toteutuminen. Tällöin huomioidaan esimerkiksi täydennysrakentamisalueiden olemassa olevan asuntokannan hallinta- ja rahoitusmuotojakauma. Käytännössä tämä on tarkoittanut, ettei monille täydennysrakentamisalueille voida osoittaa juuri lainkaan valtion tukemaa pitkän korkotuen vuokra-asuntotuotantoa. Toisaalta aluerakentamisen projektialueilla on perusteltua noudattaa AM-ohjelman mukaista hallinta- ja rahoitusmuotojakauman tavoitetta.

Näille alueille ei kuitenkaan ole tasapainoisen hallinta- ja rahoitusmuotojakauman saavuttamiseksi tarkoituksenmukaista esittää AM-ohjelman edellyttämää määrää enempää (30 %) valtion tukemaa pitkän korkotuen vuokra-asuntotuotantoa, jottei kaupunki omilla toimillaan yksipuolista alueen asuntokantaa.

AM-ohjelmaan on kirjattu, että varauskannan on mahdollistettava hallinta- ja rahoitusmuotojakauman toteutuminen tavoitteiden mukaisesti. Kuitenkaan varauskannan hallinta- ja rahoitusmuotojakauma ei kerro sitä, miten alueet ovat rakentuneet, vaan pelkän tontinvarauskannan tilanteen. Tontinvarauskannassa on paljon tontteja, joita ei esimerkiksi pystytä kaavan keskeneräisyydestä johtuen kilpailuttamaan.

Tonteille esitettävät hallinta- ja rahoitusmuodot on määritelty yhteistyössä kaupunginkanslian aluerakentamisprojektien ja asuminen-yksikön kanssa.

Att:lle esitettävät varaukset

Att:lle esitetään varattaviksi tontteja viidestä kaupunginosasta yhteensä 112 395 k-m² eli noin 1 359 asunnon rakentamista vastaava määrä.

Att:lle esitettävistä varauksista noin 54 % kohdistuu valtion tukemaan pitkän korkotuen vuokra-asuntotuotantoon (noin 733 asuntoa) ja noin 46 % välimuodon tuotantoon (noin 626 asuntoa). Att:lle varattaviksi esitettäville tonteille sijoittuu liikerakennusoikeutta yhteensä 2 785 k-m².

AM-ohjelman täytäntöönpanoa koskevan päätöksen (kaupunginhallitus 7.12.2020 § 853) mukaan kaupungin oman asuntotuotannon toteuttamisedellytyksistä tulee huolehtia. Vuodesta 2023 alkaen Att:n tuotantotavoite on 2 000 asuntoa vuodessa. AM-ohjelman mukaan tästä Att:n tuotantotavoitteesta puolet (1 000) tulisi toteuttaa valtion tukemana pitkän korkotuen vuokra-asuntotuotantona, 250 omistusasuntona alueille, joille omistusasuntoja muuten ei synny (mahdollistaa nykymuotoisesta puoli-hitaksesta luopumisen) ja 750 välimuodon asuntoina.

Tonttien varaamisella luodaan Att:lle edellytykset saavuttaa tuotantotavoitteet. Tällä varauskierroksella Att:n omistusasuntotuotantoon ei kuitenkaan voida esittää varattaviksi tontteja, koska kaupungilla ei ole mitaria, jolla voitaisiin määritellä alueet, joille ei ole syntynyt omistusasuntoja.

Voimassa olevista kaikista tontinvarauksista Att:lle varattu noin 20 % eli noin 5 496 asunnon tuotantoa vastaava määrä (tilanne 28.2.2023). Tämä vastaa noin kolmen vuoden tuotantotavoitetta.

AM-ohjelman mukainen tavoite on, että kaupungin omalle asuntotuotannolle on varattu 30 % tontinvarauksista. AM-ohjelman mukaiset tavoitteet kaupungin omalle tuotannolle eivät saa olla ristiriidassa kaupungin muiden tavoitteiden ja arvojen kanssa. Valtion pitkän korkotuen vuokra-asuntoja ei voi entisestään lisätä alueille, joissa kyseistä hallinta- ja rahoitusmuotoa tai yleensä vuokra-asuntoja on liikaa, koska kaupungin tulee omilla toimenpiteillään välttää yksipuolisten asuinalueiden syntymistä ja ehkäistä segregatiota. Osa Att:lle jo varatuista tonteista ei kuitenkaan ole nykyisellään kaavoituksen keskeneräisyyden, tonttien esirakentamisen tai kunnallistekniikan puuttumisen johdosta luovutuskelpoisia. Tilanne on myös sama muille toimijoille kilpailuun varattujen tonttien osalta.

Att:lle varattaviksi esitettävät tontit on tarkoitus myöhemmin luovuttaa kaupunginhallituksen 1.4.2019 § 220 päättämien asuntotonttien luovutusta koskevien linjausten mukaisesti vuokraamalla ne pitkäaikaisesti.

Att:lle säänneltyyn tuotantoon varattavaksi esitettävien tonttien markkina-arvo on noin 125 milj. euroa ja pääoma-arvo säänneltyyn tuotantoon luovutettuna arviolta noin 68 milj. euroa. Tällöin kaupungin subvention määräksi voidaan arvioida noin 57 milj. euroa.

Kilpailuilla ja/tai erillisillä tonttihauilla varattaviksi esitettävät tontit

Kilpailuilla ja erillisillä tonttihauilla varattaviksi esitetään tontteja yhteensä noin 211 340 k-m² eli noin 2 566 asunnon rakentamista vastaava määrä. Tontteja esitetään sääntelemättömään omistus- ja vuokra-asuntotuotantoon lukuun ottamatta Malmin tonttia 38265/3, jossa sallitaan myös säännelty tuotanto.

Tarkoitus on järjestää kahdenlaisia hintakilpailuja. Osassa kilpaillaan tonttihinnalla, jossa tontti myydään (482 asunnon rakentamista vastaava määrä) ja osassa kilpaillaan kertasuorituksena maksettavalla maanvuokran lisäosuudella, jossa tontti vuokrataan (565 asunnon rakentamista vastaava määrä).

Hintakilpailuun, jossa tontti myydään, on esitetty muun muassa Oulunkylästä kaksi tonttia (40 asuntoa), Honkasuolta yksi tontti (13 asuntoa), Malmilta kuusi tonttia (225 asuntoa), Laajasalosta kaksi tonttia (13 asuntoa) ja Meri-Rastilasta yksi tontti (33 asuntoa).

Kaupungin tontinluovutuslinjauksissa pääsääntö on se, että sääntelemättömään omistus- ja vuokra-asuntotuotantoon tarkoitettut tontit vuokrataan, mikäli tontit sijoittuvat muille kuin erityisen arvokkaille ja vetovoimaisille alueille. Oulunkylä, Honkasuo, Malmi, Laajasalo ja Meri-Rastila kuuluvat alueisiin, joissa tontit pääsääntöisesti vuokrataan. Kaupunginhallituksen 1.4.2019, 220 § hyväksymien tontinluovutuslin-

jausten mukaan kaupungin tonttihinnoittelu perustuu markkina-arvoon, jolloin tonttien hinnat voivat vaihdella muun muassa markkinatilanteen mukaan. Nykyisessä markkinatilanteessa on kuitenkin tärkeää saada ajankohtaista tonttintahintatietoa näiltä alueilta markkinahintaisen vuokratason määrittämiseksi. Jotta alueiden markkinahintaista tonttintahintatietoa saadaan, tulee eri alueilta myydä riittävästi tontteja.

Kaupunkiudistusalueilla ja kaupunkiudistusalueen kaltaisiksi luetuilla alueilla, joihin muun muassa Malmi ja Meri-Rastila kuuluvat, on myös erittäin tärkeää saada toteutumaan uudistuantona omistusasuntoja. Malmin ja Meri-Rastilan kaltaisten vaikeasti markkinoitavien alueiden omistusasuntorakentamisen edistämiseksi tontin luovuttaminen myymällä on tarkoituksenmukaista ja se vastaa myös tontinluovutuslinjauksia.

Edellä mainittujen tonttien myynti ei estä eikä vaikeuta kaupungin pitkän tähtäimen kehittämistä eikä tonttien myynti muutoinkaan johda kaupungin kannalta epätarkoituksenmukaiseen tilanteeseen.

Hintakilpailujen lisäksi Hermanninrannan alueella kilpaillaan yhdistetyllä hinta- ja laatukilpailulla, jossa yhden korttelin tontit myydään (222 asunnon rakentamista vastaava määrä). Jätkäsaarella taas kaikkiin hintakilpailutontteihin (myynti ja vuokraus) on esitetty lisäksi kilpailun voittajalle velvoite järjestää arkkitehtuurikutsukilpailu (326 asunnon rakentamista vastaava määrä).

Malmin Nallenrinteen asemakaava-alueella sijaitsevalle yhdelle vuokrattavalle tontille on esitetty hintakilpailun voittajalle velvoite järjestää arkkitehtuurikutsukilpailu (103 asunnon rakentamista vastaava määrä).

Ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyyn ja kumppanuuskaavoitukseen esitetään varattavaksi alue Viikistä Pihlajistonkallion alueelta, joka mahdollistaisi noin 741 asunnon rakentamisen. Pihlajistonkallio sijaitsee Raide-Jokerin läheisyydessä. Neuvottelumenettelyn ja kumppanuuskaavoituksen tarkoituksena on hakea uusia teknisiä ratkaisuja, jotka tukevat kaupungin hiilineutraalisuustavoitteita. Ilmoittautumis- ja neuvottelumenettely on mahdollista järjestää, kun Pihlajiston suunnitteluperiaatteet on hyväksytty. Varauksensaajan kanssa on tarkoitus alkaa kehittää aluetta yhdessä.

Kehittyvä kerrostalo -tonttihakuihin esitetään varattavaksi tontteja noin 127 asunnon rakentamista vastaava määrä. Tontit sijaitsevat Malmilla (Lentoasemankorttelit).

AM-ohjelma 2020

Kaupunginvaltuusto on 11.11.2020 § 313 hyväksynyt Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman 2020 (AM-ohjelma). Ohjelmassa on määritelty kaupungin asuntopoliittiset tavoitteet, jotka on järjestetty neljän teeman alle:

- asuntotuotannon määrä
- asuntotuotannon laatu
- elinvoimaiset alueet ja segregaaation ehkäiseminen
- asuntokannan ja kaupungin asunto-omaisuuden kehittäminen.

Ohjelman mukaan vuodesta 2023 alkaen asuntotuotannon vuosittainen tavoite on 8 000 asuntoa, joista 5 600 toteutetaan kaupungin luovuttamille tonteille. Kaupungin oma asuntotuotantotavoite on 2 000 asuntoa vuodessa (1 000 pitkäaikaisesti säänneltyä ARA-vuokra-asuntoa, 250 omistusasuntoa alueille, joille omistusasuntoja muuten ei synny sekä 750 välimuodon asuntoa).

Asuntotuotantotavoitteella pyritään vastaamaan Helsingin kireään asuntomarkkinatilanteeseen ja samalla pyritään vaikuttamaan asumisen hintatasoon. Tämän korkean 5 600 asunnon tason saavuttaminen edellyttää muun muassa, että kaupungilla on tarjota toimijoille rakentamiskelpoisia tontteja eri puolilta kaupunkia. Toisaalta asuntotuotannon korkeisiin tavoitteisiin pääseminen riippuu suurelta osin myös asuntomarkkinatilanteesta ja rakentamiskustannuksista.

Vuoden 2022 lopussa tonttivarauksista noin 35 % (noin 750 000 k-m² eli noin 9 700 asuntoa) oli asemakaavallisesti vielä kesken: suunnitteilla, luonnosvaiheessa, ehdotusvaiheessa tai käsiteltävänä oikeusas-teissa.

AM-ohjelman mukainen hallinta- ja rahoitusmuototavoite on vuodesta 2023 alkaen seuraava:

- 30 prosenttia pitkäaikaisesti säänneltyjä ARA-vuokra-asuntoja (joista 500 opiskelija- ja nuoriso-asuntoja)
- 20 prosenttia välimuodon asuntoja
- 50 prosenttia sääntelemättömiä omistus- ja vuokra-asuntoja (4 000 asuntoa, joista kaupunki toteuttaa keskimäärin 250 omistusasuntoa omana rakennuttamisena niillä alueilla, joille omistusasuntotuotanto ei muuten synny. Tämä mahdollistaa nykymuotoisesta puoli-hitaksesta luopumisen.)

Helsingin asuntopolitiikan keskeisenä periaatteena on pitkään ollut varmistaa kaikkien asuinalueiden monipuolinen asukas- ja asuntorakenne. Eri hallinta- ja rahoitusmuodolla varmistetaan monipuolinen sosioekonominen väestörakenne, joka puolestaan hillitsee alueellista eriytymistä.

AM-ohjelman mukaan alueellisesta hallinta- ja rahoitusmuotojakaumasta päätetään tontinluovutus- ja maankäyttösopimusvaiheessa siten, että huomioidaan alueellinen tasapaino. Yksipuolisia asuinalueita välitetään. Asuntokantaa tarkastellaan oppilaaksiottoalueittain, jotta jokaisen koulun oppilasrakenteen muodostuisi monipuoliseksi. Vuokrakerrostoaloissa sijaitsevien asuntojen osuus alueen asuntokannasta tulee olla pääsääntöisesti korkeintaan 50 prosenttia. Alueilla, joilla on yli 50 prosenttia vuokra-asuntoja alueen asuntokannasta, kaupunki pyrkii omilla toimenpiteillään välttämään vuokra-asumisen lisäämistä. Mikäli alueella on paljon vuokra-asumista, saattaa alueiden vetovoimaisuus omistusasuntotuotannon kannalta hiipua ja edelleen yksipuolistaa väestöpohjaa.

Kun pitkän korkotuen vuokra-asuntotuotantotavoite on tästä vuodesta lähtien nostettu 30 prosenttiin, tarkoittaa se muun vuokra-asumisen supistumista 20 prosenttiin. Käytännössä 50 prosentin sääntelemättömästä asuntotuotannosta saisi korkeintaan 40 prosenttia olla vapaarahoitteista vuokra-asumista ja välimuodon tuotannossa ei saisi vuokra-asumista olla ollenkaan.

Keskeisimmillä uusilla projektialueilla kuten Kalasatamassa, Jätkäsaarella, Kruunuvuorenrannassa, Pasilassa, Kuninkaantammassa, Honkasuolla ja Malminkentän alueella, asuntotuotannossa toteutetaan kaupungin AM-ohjelman mukaista hallintamuotojakaumaa systemaattisesti. Alueellinen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma suunnitellaan kaupunkitasoisessa yhteistyössä jo varhaisessa vaiheessa ennen tonttien varaamista. Projektialueiden hallintamuotojakauma näkyy AM-ohjelman mukaisena vasta koko alueen valmistuttua. Esimerkiksi Kalasataman ja Jätkäsaaren alueilla, joita on rakennettu jo yli kymmenen vuotta, asuntorakentamisen hallinta- ja rahoitusmuotojakauma alkaa olla vasta nyt AM-ohjelman tavoitteiden mukainen.

Kalasatamassa (sis. myös Hermannin alueen) hallinta- ja rahoitusmuotojakauma olisi varausesityksen jälkeen seuraava:

- 25 % (tavoite: 30 %) valtion tukemia pitkän korkotuen vuokra-asuntoja,
- 25 % (tavoite: 20 %) välimuodon asuntoja,
- 50 % (tavoite: 50 %) sääntelemättömiä omistus- ja vuokra-asuntoja

Jätkäsaarella hallinta- ja rahoitusmuotojakauma olisi varausesityksen jälkeen seuraava:

- 29 % (tavoite: 30 %) valtion tukemia pitkän korkotuen vuokra-asuntoja,
- 27 % (tavoite: 20 %) välimuodon asuntoja,
- 44 % (tavoite: 50 %) sääntelemättömiä omistus- ja vuokra-asuntoja

Kuninkaantammen ja Honkasuon hallinta- ja rahoitusmuotojakauma olisi varausesityksen jälkeen seuraava:

- 19 % (tavoite: 30 %) valtion tukemia pitkän korkotuen vuokra-asuntoja,
- 39 % (tavoite: 20 %) välimuodon asuntoja,
- 42 % (tavoite: 50 %) sääntelemättömiä omistus- ja vuokra-asuntoja

Kruunuvuorenrannan hallinta- ja rahoitusmuotojakauma olisi varausesityksen jälkeen seuraava:

- 29 % (tavoite: 30 %) valtion tukemia pitkän korkotuen vuokra-asuntoja,
- 33 % (tavoite: 20 %) välimuodon asuntoja,
- 38 % (tavoite: 50 %) sääntelemättömiä omistus- ja vuokra-asuntoja

Kruunuvuorenrannan alueen hallinta- ja rahoitusmuodon jakauma on toistaiseksi painottunut säänneltyyn asuntotuotantoon. Rakentamisen edetessä merenrantatonteille sääntelemättömän tuotannon osuus kasvaa.

Kaupunki on systemaattisesti varannut tontteja AM-ohjelman hallinta- ja rahoitusmuototavoitteiden mukaisesti. Tavoitteiden mukaiset tulokset alkavat näkyä alueiden valmistuessa. Tonttivarauksissa on varmistettu, etteivät uudet asuntoalueet muodostu pelkästään vuokra- tai omistusasuntovaltaisiksi, vaan alueilta löytyy kaikkia hallinta- ja rahoitusmuodon asuntoja AM-ohjelman mukaisesti huomioiden kuitenkin kunkin alueen jo olemassa oleva asuntokanta ja alueiden erityispiirteet.

Kaupunkiuudistusalueilla ja kaupunkiuudistusalueen kaltaisiksi luetuilla alueilla, joissa on suhteellisesti vähän omistusasuntoja, ei esimerkiksi vuokra-asumisen määrää tule lisätä, vaan alueille tulee uudistuotantona rakentaa erityisesti omistuspohjaista asumista eli sääntelemätöntä vapaarahoitteista omistusasumista sekä välimuodon omistus- ja asumisoikeusasumista. Kaupunkiuudistuksen toteuttaminen on ensiarvoisen tärkeää alueiden eriytymiskehityksen korjaamiseksi.

Varausesitykseen sisältyvien tonttien hallinta- ja rahoitusmuotojen määrittelyn pohjana ovat toimineet AM-ohjelmassa koko kaupungin tasolle asetetut tavoitteet vuodelle 2023 sekä ohjelmassa asetettu tavoite asuntokannan alueellisesta monimuotoisuudesta segregaaation ehkäisemiseksi.

Yleiset varausehdot

Att:n tontinvarauksissa noudatetaan liitteen 1 mukaisia tonttikohtaisia ja liitteen 1 alaliitteiden varausehtoja. Kaupunkiympäristölautakunta ja/tai

tonttipäällikkö päättää erikseen erillisillä kilpailuilla ja tonttihauilla luovutettavien tonttien varausehdoista ja/tai kilpailuohjelmien hyväksymisen tonttien varaamisen yhteydessä.

Asuntotonttien hankevaraukset ja tontinluovutuskilpailut

Tavoitteena on toteuttaa asuntotonttien hankevarauksia ja tontinluovutuskilpailuja 5 600 asunnon verran vuonna 2023. Ensimmäisellä vuosineljänneksellä hankevarauksia ja tontinluovutuskilpailuja on toteutunut 83 asunnon verran.

Viime vuonna asuntotonttien hankevarauksia ja tontinluovutuskilpailuja toteutettiin noin 4 000 asunnon verran.

Asuinkerrostalojen täydennysrakentaminen kaupungin vuokraamilla asuntotonteilla

Kaupunginhallitus on 26.4.2021 § 310 hyväksynyt kaupungin maapoliitikassa noudatettavaksi Helsingin maanhankintaan ja asemakaavoitukseen liittyvät maapoliittisia periaatteita koskevat linjaukset sekä soveltamisohjeet. Tavoitteena on muun muassa edistää täydennysrakentamista vuokratonteilla sekä kannustaa tontinvuokralaisia ja rakennusalan toimijoita kehittämis- ja täydennysrakentamishankkeisiin. Kaupunki käynnistää yhdessä tontinvuokralaisen kanssa vuokratonttia koskevan asemakaavanmuutoksen tekemällä yhteisen kaavamutoshakemuksen, joka korvaa tontinvarauksen.

Viime vuonna asuntotonttien yhteisiä kaavamutoshakemuksia tehtiin yhteensä neljä kappaletta. Uutta rakennusoikeutta näissä hankkeissa on yhteensä noin 28 000 k-m², mikä vastaa noin 400 asunnon rakentamista.

Tontinvarausesityksen vaikutus varauskantaan

Tämän varausesityksen jälkeen kaupungilla on varattuna tontteja yhteensä noin 2,38 milj. k-m² eli noin 31 522 asunnon rakentamista varten ja asuntoja noin 60 000 asukkaalle.

Varausesityksen jälkeen koko kaupungin alueen varauskannasta on varattuna noin:

- 20 % valtion tukemaan pitkän korkotuen vuokra-asuntotuotantoon,
- 23 % välimuodon tuotantoon ja
- 57 % sääntelemättömään tuotantoon.

Yksityisille toimijoille tontteja on varattuna noin 16 248 asunnon rakentamista vastaava määrä.

Opiskelija- ja nuorisoasumiseen on varattuna tontteja noin 1 009 asunnon rakentamista vastaava määrä. AM-ohjelman mukainen vuosittainen tuotantotavoite vuodesta 2023 alkaen on 500 opiskelija- ja nuorisoasuntoa. Varauksista vastaa noin kahden vuoden tuotantotavoitetta.

Att:lle on varattuna tontteja noin 6 855 asunnon rakentamista vastaava määrä, mikä vastaa noin kolmen ja puolen vuoden tuotantotavoitetta. Att:n varauksista 53 % on valtion tukemaan pitkän korkotuen vuokra-asuntotuotantoon ja 47 % välimuodon tuotantoon. Koko varauksista Att:n osuus on noin 22 %.

Kilpailuja ja erillisiä tonttihakuja varten on varattuna tontteja noin 8 419 asunnon rakentamista vastaava määrä.

Tämän varausesityksen jälkeen koko varaukskannan määrä on edelleen AM-ohjelman tavoitteiden mukainen ja mahdollistaa vähintään neljän vuoden asuntorakentamisen.

Katsaus asuntotonttien varaustilanteeseen on liitteenä 5.

Asuntorakentamisen toteutuminen ja lähiajan näkymät Helsingissä

Vuosi 2021 ja 2022

Helsingissä asuntorakentaminen on painottunut vahvasti kerrostaloasuntoihin ja uudistuotannosta valtaosa on kerrostaloasuntoja.

Vuonna 2021 asuntorakentaminen oli vilkasta. Asuntoja valmistui yhteensä 7 105, mikä oli hieman yli tavoitteen. Varsinkin vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja (2 636 kpl) valmistui enemmän kuin kertaakaan aikaisemmin 2000-luvun tarkastelujaksolla.

Vuonna 2022 uudisasuntoja valmistui yhteensä 6 046 kappaletta, mikä oli 86 prosenttia kaupungin 7 000 asunnon tavoitteesta. Uustuotantona ja laajennuksin valmistuneista asunnoista 92 prosenttia valmistui kerrostaloihin. Rakentaminen keskittyi erityisesti Pohjois-Pasilan ja Kalasataman alueille. Huoneistotyypeistä yksiöitä rakennettiin kaikkein eniten (1 677 asuntoa).

Rakentamisen hidastuminen näkyi kaikilla mittareilla vuonna 2022. Kaupungin asuntotonttien luovutusten määrä (2 770 asuntoa) jäi tavoitteesta. Rakennuslupia myönnettiin 5 809 asunnon rakentamiseksi, kun edellisenä vuonna rakennuslupia myönnettiin 7 551 asunnolle. Myös asuntorakentamisen aloituksissa (5 134 asuntoa) nähtiin viime vuonna notkahdus.

Vuonna 2022 Att:n ARA-kohteita (valtion pitkän korkotuen vuokra-asuntoja) saatiin liikkeelle vain 199 asunnon verran. Vuonna 2021 vas-

taava määrä oli 647 asuntoa. Muun muassa rakennuskustannusten nousu näkyi korkeina urakkatarjouksina, mikä vaikutti varsinkin ARA-kohteiden aloituksiin.

Vuosi 2023 ja lähiajan näkymät

Kuluvan vuoden ensimmäisellä vuosineljänneksellä on valmistunut 2 179 asuntoa. Valmistuneiden asuntojen poikkeuksellisen suuri määrä lienee seurausta vuoden 2021 suuremmista aloitusmääristä. Suurin osa näistä valmistuneista asunnoista sijoittuu Itäkeskuksen, Jätkäsaa-ren, Veräjämäen ja Kruunuvuorenrannan osa-alueille. Rakennuslupia on myönnetty 1 874 asunnon verran, mikä selittynee osittain sillä, että jumiin jääneet ARA-kohteet ovat saaneet hyväksyttäviä urakkatarjouksia.

Asuntorakentamisen aloituksia on ollut 1 373 asunnon verran, mikä vastaa viime vuoden tasoa. Kaupungin luovuttamilla tonteilla aloitettiin 726 asunnon rakentaminen. Kaupungin luovuttama asuinrakennusoi-keus ensimmäisellä vuosineljänneksellä vastaa laskennallisesti noin 400 asunnon rakentamista (tavoite 5 600 asunnon rakentamista vas-taava määrä).

Vaikka valmistuneiden asuntojen määrä on korkea ensimmäisellä vuo-sineljänneksellä, edellä esille nostetuista vuoden 2022 asuntorakenta-misen mittareista on pääteltävissä, että asuntorakentamisessa pala-taan korkealta lähemmäksi pidemmän aikavälin keskiarvoa. Jotta 8 000 asunnon tuotantotavoite saavutettaisiin, edellyttäisi se nopeaa suunnan muutosta.

Maaliskuussa 2023 Rakennusteollisuus RT ry totesi, että rakennusala on ”pohjassa kiinni” ja varsinkin asuntorakentaminen on ollut laskevas-sa suhdanteessa jo vuoden verran. Suurin pudotus on mahdollisesti jo tapahtunut. Nousuun kääntymisen arvioidaan tapahtuvan kuitenkin hi-taasti, koska asuntorakentamisessa nollakorkovetoa ei pidetä enää to-dennäköisenä.

Tilastokeskuksen mukaan rakennuskustannukset nousivat vuoden 2023 helmikuussa 6,4 % vuoden takaisesta. Positiivista on se, että ra-kennuskustannusten nousuvauhti on hieman hidastunut ja haasteet tuotteiden saatavuudessa ovat myös vähentyneet. Rakennuskustan-nusten tason alenemista ei kuitenkaan juuri ole odotettavissa.

Pitkään jatkunut nollakorkoaika on suosinut asuntorakentamista ja mahdollistanut suurien lainojen ottamisen. Rakennusteollisuus RT ry:n mukaan nollakorot ja maltillinen kustannustaso ovat vauhdittaneet asuntorakentamista monta vuotta.

28.08.2023

Asia/11

Viime vuodesta lähtien keskuspankit ovat kuitenkin kiristäneet rahapoliitikkaansa ja nostaneet ohjauskorkojaan inflaation palauttamiseksi tavoitetasolle. Asuntolainojen viitekorkona yleisesti käytetyn 12 kuukauden euribor-koron ennätysnopean nousun seurauksena asuntojen uudisrakentamisen kasvu on kääntynyt laskuun, kun varsinkin vapaarahoitteisten asuinrakennusten aloitukset ovat vähentyneet. Inflaatio on vaikuttanut myös asuntojen kysyntään.

Inflaation nopea kiihtyminen ja energian hintojen nousu on myös kasvattanut taantumariskiä. Valtiovarainministeriö ennakoi maaliskuussa 2023 (Suomi ponnistaa taantumasta kasvuun loppuvuonna), että lievän taantumien jälkeen Suomen talous palaa kasvuun loppuvuonna.

Lopuksi

Tässä varausesityksessä mainitut asuntomäärät ovat laskennallisia. Laskelmat eivät perustu suunnitelmiin eivätkä siten välttämättä vastaa lopullisia asuntomääriä. Hallinta- ja rahoitusmuotojen jakaumat on laskettu laskennallisten asuntojen määristä.

Varattavat tontit mahdollistavat puolen vuoden tuotantotavoitteen mukaisen asuntotuotannon ja asuntojen rakentamisen noin 7 500 asukkaalle. Suurimman osan Att:lle varattavista tonteista arvioidaan olevan rakentamiskelpoisia vuoden 2026 loppuun mennessä, minkä johdosta Att:n tontinvarauksia esitetään vuoden 2026 loppuun saakka. On mahdollista, että joitakin varauksia joudutaan myöhemmin jatkamaan. Kilpailuihin ja tonttihakuihin suunnatuille tonteille ei esitetä varausaikaa, koska tonteilla ei ole vielä toteuttajaa.

Varausesitys on valmisteltu kaupunkiympäristön toimialan maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelussa yhteistyössä asemakaavotuksen sekä kaupunginkanslian aluerakentamisen ja asuminen-yksikön kanssa. Att on osallistunut valmisteluun sille varattavaksi esitettävien tonttien osalta.

Seuraavan kerran kaupunginhallitukselle esitetään uusia tontinvarauksia ensi vuonna.

Kaupunkiympäristölautakunnan esitys

Kaupunkiympäristölautakunta on 30.5.2023 § 306 esittänyt kaupunginhallitukselle tonttien varaamista asuntohankkeita varten. Käsitellessään esitystä kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi (äänin 6-5) vastaehdotuksen "Lisätään esitysehdotukseen seuraavat kappaleet: "Lisäksi lautakunta toteaa, että esitys myytävistä tonteista poikkeaa usean tontin kohdalla kaupungin tontinluovutuslinjoista, jotka perustuvat pääsääntöisesti muiden kuin erityisen arvokkaille ja vetovoimaisille alueille sijoit-

28.08.2023

Asia/11

tuvien sääntelemättömään asuntotuotantoon tarkoitettujen tonttien vuokraamiseen. Markkinatilanteen epävarmuudesta huolimatta kerta-luontoinen linjoista poikkeaminen ei saa muodostaa uutta käytäntöä kaupungin tontinluovutukseen. Jos markkinoiden epävarmuus jatkuu, on arvioitava muita kuin myyntiin perustuvia keinoja hankkia ajankoh-taista tietoa tonttien markkina-arvosta tonttivuokrien määrittämistä var-ten."

Kaupunkiympäristölautakunnan esityksen jälkeen liitteisiin 1, 2 ja 5 on päivitetty tieto Hermanninrannan asemakaavan muutoksen nro 12760 lainvoimaistumisesta.

Toimivalta

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan kaupun-ginhallitus päättää kaupungin maa- ja vesialueiden varaamisesta ra-kentamiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tonttivarauksen perustelut ja ehdot 2023 liitteineen
- 2 Varattavat tontit 2023
- 3 Varausaluekartta Pihlajistonkallio
- 4 Sijainti- ja kaavakartat
- 5 Katsaus asuntotonttien varaustilanteeseen Helsingissä

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Asuntotuotanto
Kaupunkiympäristön toimiala

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 21.08.2023 § 500

HEL 2023-004172 T 10 01 01 00

28.08.2023

Asia/11

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

21.08.2023 Pöydälle

Esteelliset: Tuula Saxholm, Kari Pudas

Esteellisyyden syy: yhteisöjääviys (hallintolain 28.1 § kohta 5)

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 30.05.2023 § 306

HEL 2023-004172 T 10 01 01 00

Eesitys

Kaupunkiympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle seuraavat tontit (kohdat A–D) varattaviksi:

A

Helsingin kaupungin asuntotuotannolle (Att:lle) asuntohankkeiden suunnittelua varten 31.12.2026 saakka liitteen 1 mukaisin perusteluin ja ehdoin tontit:

- (AK) 10667/3 (Sörnäinen, Sompasaari, Nihti)
- (AK) 21683/1–2 (Hermannin, Hermanninranta)
- (AK) 21684/1–4 (Hermannin, Hermanninranta)
- (AK) 21685/3–4 (Hermannin, Hermanninranta)
- (AK) 38236/1, 2 ja 4 (Malmi, Malminkenttä)
- (AK) 38264/1, 2, 5 ja 6 (Malmi, Malminkenttä)
- (AK) 49050/2 (Laajasalo, Yliskylä)
- (AK) 49057/4 (Laajasalo, Tullisaari)
- (AK) 49063/13 (Laajasalo, Yliskylä)
- (AK) 54213/6 (Vuosaari, Meri-Rastila)

B

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

hintakilpailuja varten liitteen 1 mukaisin ehdoin tontit:

- (AK) 10667/1, 2 ja 4 (Sörnäinen, Sompasaari, Nihti)
- (AK) 10676/1–4 (Sörnäinen, Sompasaari, Nihti)
- (AK) 20086/1 ja (A) 20086/2–10 (Länsisatama, Jätkäsaari)
- (AK) 20087/1, (A) 20087/2, (AK) 20087/ 3 ja (A) 20087/4 (Länsisatama, Jätkäsaari)
- (AK) 20088/1 ja (A) 20088/2 (Länsisatama, Jätkäsaari)
- (AK) 21683/3 (Hermannin, Hermanninranta)
- (AK) 21685/1–2 (Hermannin, Hermanninranta)
- (A) 28300/15 ja (A) 28301/12 ja 13 (Oulunkylä, Patola)
- (AP) 33372/3 (Kaarela, Honkasuo)
- (AK) 38237/3 ja 4 (Malmi, Malminkenttä)
- (AK) 38255/1–3 ja 6 (Malmi, Malminkenttä)
- (AK) 38264/3, 4 ja 7 (Malmi, Malminkenttä)
- (AK) 49003/13 (Laajasalo, Yliskylä)
- (AP) 49005/19 (Laajasalo, Yliskylä)
- (AK) 49305/1 (Laajasalo, Kruunuvuorenranta)
- (AK) 54247/1 (Vuosaari, Meri-Rastila)

C

hinta- ja laatukilpailuyhdistelmää ja Kehittyvä kerrostalo -tonttihakua varten liitteen 1 mukaisin ehdoin tontit:

- (AK) 21687/1–3 (Hermannin, Hermanninranta)
- (AK) 38265/1–3 (Malmi, Malminkenttä)

D

ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyä ja kumppanuuskaavoitusta varten liitteen 1 mukaisin ehdoin

- kaupunginosasta 36. Viikki, Pihlajistonkallion suunnitellulta asemakaavamuutosalueelta liitekartan 3 mukaisen alueen.

Kaupunkiympäristölautakunta esitti myös kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus oikeuttaa tonttipäällikön järjestämään edellä mainitut B-kohdan hintakilpailut ja päättämään niiden ehdoista sekä valitsemaan kilpailujen perusteella tonteille varaajat ja päättämään kilpailujen voittajien kanssa tehtävien esisopimusten tai tontinvarausten ehdoista, kun kauppahinta tai maanvuokran lisäosuus on enintään 10 miljoonaa euroa.

Lisäksi lautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus oikeuttaa kaupunkiympäristölautakunnan järjestämään C-kohdan Kehit-

tyvä kerrostalo -tonttihaun, hinta- ja laatukilpailuyhdistelmät sekä D-kohdan ilmoittautumis- ja neuvottelumenettelyn, päättämään niiden ehdoista sekä valitsemaan niiden perusteella tonteille varaajat ja toteuttajat.

Lautakunta totesi myös, että esitys myytävistä tonteista poikkeaa usean tontin kohdalla kaupungin tontinluovutuslinjoista, jotka perustuvat pääsääntöisesti muiden kuin erityisen arvokkaille ja vetovoimaisille alueille sijoittuvien sääntelemättömään asuntotuotantoon tarkoitettujen tonttien vuokraamiseen.

Markkinatilanteen epävarmuudesta huolimatta kertaluontoinen linjoista poikkeaminen ei saa muodostaa uutta käytäntöä kaupungin tontinluovutukseen.

Jos markkinoiden epävarmuus jatkuu, on arvioitava muita kuin myyntiin perustuvia keinoja hankkia ajankohtaista tietoa tonttien markkina-arvosta tonttivuokrien määrittämistä varten.

Käsittely

30.05.2023 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavina olivat johtava tonttiasiamies Marja Hannikainen ja asiantuntija Petra Santos. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus: Mia Haglund:

Lisätään esitysehdotukseen seuraavat kappaleet: "Lisäksi lautakunta toteaa, että esitys myytävistä tonteista poikkeaa usean tontin kohdalla kaupungin tontinluovutuslinjoista, jotka perustuvat pääsääntöisesti muiden kuin erityisen arvokkaille ja vetovoimaisille alueille sijoittuvien sääntelemättömään asuntotuotantoon tarkoitettujen tonttien vuokraamiseen.

Markkinatilanteen epävarmuudesta huolimatta kertaluontoinen linjoista poikkeaminen ei saa muodostaa uutta käytäntöä kaupungin tontinluovutukseen.

Jos markkinoiden epävarmuus jatkuu, on arvioitava muita kuin myyntiin perustuvia keinoja hankkia ajankohtaista tietoa tonttien markkina-arvosta tonttivuokrien määrittämistä varten."

Kannattaja: Jenni Hjelt

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 5

Silja Borgarsdottir Sandelin, Otto Meri, Jenni Pajunen, Lea Saukkonen,
Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 6

Mia Haglund, Eveliina Heinäluoma, Jenni Hjelt, Otso Kivekäs, Tuomas
Nevanlinna, Katri Penttinen

Tyhjä: 1

Mika Raatikainen

Poissa: 1

Saana Rossi

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 6–5 (1 tyhjä, 1 poissa).

23.05.2023 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Marja Hannikainen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 310 52178
marja.hannikainen(a)hel.fi

§ 524
Historiatoimikunnan asettaminen

HEL 2023-010046 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus asettaa toimikaudekseen tieteelliseen tutkimukseen perustuvan Helsingin historian tietoisuutta syventävän historiatoimikunnan, jonka tehtävänä on:

- suunnitella ja tuottaa Helsingin kaupungin historian uutta tutkimusta
- suunnitella ja tuottaa yleistajuisia ja eri kielisiä versioita jo laadituista tutkimuksista eri julkaisukanaville
- edistää kaupungin paikallishistorian tutkimusta ja tietoisuutta kaupunginosien ja alueiden historiasta
- tukea asiantuntemuksellaan kaupungin toimialojen, virastojen ja liikelaitosten historiahankkeiden tuottamista ja tuottaa kaupunkihistoriaa yhdessä kaupungin muiden viranomaistahojen kanssa

Samalla kaupunginhallitus päätti nimetä jäsenet ja varajäsenet seuraavasti:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
1. professori Laura Kolbe	professori Marjaana Niemi
2. dosentti Erkki Tuomioja	apulaisprofessori Panu Savolainen
3. arkistonjohtaja Riku Keski-Rauska	erikoistutkija Panu Haavisto
4. dosentti Jessica Parland-von Essen	dosentti Pia Olsson
5. professori Anu Lahtinen	toiminnanjohtaja Tero Halonen
6. tutkimuspäällikkö Minna Sarantola-Weiss	intendentti Elina Kallio
Puheenjohtaja	Laura Kolbe
Varapuheenjohtaja	Erkki Tuomioja

Samalla kaupunginhallitus päätti

- määrätä historiatoimikunnan esittelijäksi erikoistutkija Ida Suolahden ja esittelijän sijaiseksi erikoistutkija Panu Haaviston, molemmat kaupunginkansliasta.
- kehottaa kaupunginkanslian hallinto-osastoa vastaamaan toimielimen sihteeritehtävien järjestämisestä

Lisäksi kaupunginhallitus päätti, että toimikuntaan sovelletaan kaupunginvaltuuston antamaa päätöstä luottamushenkilöiden taloudellisista etuuksista.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ida Suolahti, erikoistutkija, puhelin: 310 43575
ida.suolahti(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Historiatoimikunta on Helsinkiä koskevaa historiankirjoitusta ja - tutkimusta tukeva toimielin, jonka tarkoituksena on korkeatasoisen historiantutkimuksen edistäminen. Toimikunnan tehtävien tavoitteena on antaa päätöksentekijöille, valmistelijoille, kaupunkilaisille ja muille ta- hoille hyvät edellytykset ymmärtää Helsingin kehittymistä vuosisatojen aikana ja sen muuttumista suurkaupungiksi.

Historiatoimikunnan tehtävät

Historiatoimikunnan tehtävänä on syventää tieteelliseen tutkimukseen perustuvaa tietoisuutta Helsingin historiasta. Toimikunta edistää kaupungin historian ja paikallishistorian tutkimusta sekä tietoisuutta kaupunginosien ja alueiden historiasta.

Toimikunta osallistuu Helsingin historia-aiheisen sivuston (Historia Helsinki, historia.hel.fi) suunnitteluun ja toteuttamiseen ja sivuston käytön edistämiseen. Myös teematapahtumien ja teemavuosien valmistelu sekä Helsingin historian tietoisuuden lisääminen kuuluvat toimikunnan tehtäviin.

Toimikunnan yhtenä painopistealueena on uuden Helsingin kaupungin historian tutkimuksen suunnittelu ja tuottaminen. Toimikunta tuottaa yleistajuisia ja eri kielisiä versioita jo laadituista tutkimuksista eri julkaisukanaville.

Lisäksi historiatoimikunta tukee asiantuntemuksellaan kaupungin toimialojen, virastojen ja liikelaitosten historiahankkeiden tuottamista ja tuottaa kaupunkihistoriaa yhdessä kaupungin muiden viranomaistahojen kanssa.

Historiatoimikunnan kokoonpano

Historiatoimikunnassa on edustettuna historia- ja kulttuuriperintöalojen eturivin asiantuntijoita ja organisaatioita. Välittömät ja tiiviit kontaktit kaupunkiorganisaation ulkopuolisiin asiantuntijoihin ja heidän verkostojensa kautta saatu yhteys kehittyvään tiedemaailmaan edistävät laadukasta ja pitkäjänteisestä Helsingin historian tutkimuksen ja historia-tietoisuuden levittämistä. Kaikki historiatoimikunnan kokoonpanoon esitetyt henkilöt esitetään nimettäväksi perehtyneisyytensä ja asiantuntemuksensa vuoksi sekä heidän antamansa suostumuksen perusteella.

Historiatoimikunnan jäsenistössä on Helsingin kaupungin edustajat kaupunginarkistosta ja kaupunginmuseosta. Heidän kauttaan voidaan edistää kaupunkiyhteisiä historiahankkeita ja hyödyntää kaupunkiorganisaation historia-alan toimijoiden asiantuntemusta ja ajankohtaisia jo käynnissä olevia projekteja. Kaupungin ulkopuolisina yhteistyötahoina ovat aina olleet edustettuina Helsingin yliopiston historian eri oppiaineet. Muut toimikunnan jäsenet edustavat tutkimus- ja kulttuurilaitosten ja kolmannen sektorin asiantuntemusta laajasti eri menneisyyden tutkimuksen aloilta ja tutkimussuunnista kaupunkihistoriasta, kaupunkitutkimuksesta, kansatieteestä, digitaalisten ihmistieteiden alalta, yksityisarkistosektorilta ja historia-alan järjestöistä. Kokoonpanossa on huomioitu Helsingin historian tutkimuksen ja historiatietoisuuden levittämisen kannalta olennainen asiantuntemus ja verkostot.

Toimielimeen nimettävät ulkopuoliset jäsenet ovat kuntalain 69 §:n mukaisia luottamushenkilöitä. Kaupungin asiantuntijat osallistuvat toimielimen toimintaan tehtävän tai asemansa puolesta.

Toimikuntia koskevat säännökset ja määräykset

Historiatoimikunta on toimikuntaan rinnastuva kuntalain (410/2015) 30 §:n mukainen kunnan toimielin, joka voidaan asettaa hoitamaan määrättyä tehtävää. Kuntalain esitöissä toimikunnilla tarkoitetaan erityisesti projektiluonteisia tehtäviä hoitavia toimielimiä.

Kuntalain 30 §:n mukaan kunnanhallitus ja valtuuston päätöksen nojalla muukin toimielin voi asettaa toimikunnan määrätyn tehtävän hoitamista varten. Toimikunta voidaan asettaa enintään sen asettaneen toimielimen toimikaudeksi. Toimikunnan jäsenille valitaan henkilökohtaiset varajäsenet.

Kuntalain 74 §:n mukaan toimikuntaan voidaan valita sellainenkin henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan tai jonka kotikunta kunta ei ole. Myös toimikuntaan valittavien luottamushenkilöiden tulee antaa suostumus luottamustoimeen.

Toimikuntien kokouksessa noudatetaan kunnan toimielinten hallinto- ja kokousmenettelyä vastaavaa menettelyä. Hallintosäännön 29 luvun 8 §:n mukaan muun toimielimen kokouksessa asiat ratkaistaan esittelystä toimielimen toiminnan sisäistä järjestelyä lukuun ottamatta.

Kuntalain 33 §:n mukaan valinnasta vastaava toimielin valitsee jäseniksi valituista toimielimen puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia. Toimikunnille on tarkoituksenmukaista valita yhteneväisesti puheenjohtaja ja yksi varapuheenjohtaja. Toimikunta voi myös kuulla asiantuntijoita.

Toimikunnan tulee täyttää tasa-arvolain (609/1986) vaatimukset sukupuolten välisestä tasa-arvosta. Kunnallisissa toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Toimikunnan jäsenille ja varajäsenille maksetaan kokouspalkkioita ja korvausta ansionmenetyksestä ja kustannuksista, joita luottamustoimen vuoksi aiheutuu sijaisen palkkaamisesta, lastenhoidon järjestämisestä tai muusta vastaavasta syystä sekä matkakustannusten korvausta ja päivärahaa kaupunginvaltuuston hyväksymien luottamushenkilöiden taloudellisten periaatteiden mukaisesti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Ida Suolahti, erikoistutkija, puhelin: 310 43575
ida.suolahti(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Asianosaiset

28.08.2023

Asia/13

§ 525

Henkilöstökassatoimikunnan jäsenten valitseminen vuonna 2023 alkavaksi toimikaudeksi

HEL 2023-008293 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti valita vuonna 2023 alkaneelle toimikaudelleen kaupunginhallituksen vahvistamien henkilöstökassan sääntöjen mukaiseen henkilöstökassatoimikuntaan jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet seuraavasti:

Jäsenet

rahoitusjohtaja
Tuula Saxholm
Kaupunginkanslia

henkilöstöjohtaja, va.
Petri Lumijärvi
Kaupunginkanslia

talous- ja suunnittelupäällikkö
Sampo Pajari
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Jaana Alaja
JUKO

Carita Bardakci
JHL

Varajäsenet

talous- ja suunnittelupäällikkö
Tero Vuontisjärvi
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

talous- ja suunnittelupäällikkö
Leena Sutela
Kaupunkiympäristön toimiala

henkilöstöpäällikkö
Eeva Oinonen
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kimmo Sainio
Tehy

Kaisa Soininen
Jyty

Samalla kaupunginhallitus päätti

- valita toimikunnan puheenjohtajaksi rahoitusjohtaja Tuula Saxholmin ja varapuheenjohtajaksi henkilöstöjohtaja, va. Petri Lumijärven.
- että toimikuntaan sovelletaan kaupunginvaltuuston antamaa päätöstä luottamushenkilöiden taloudellisista etuuksista.

Esittelijä

kansliapäällikkö

28.08.2023

Asia/13

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Pipsa Kotamäki, rahoitussihteeri, puhelin: 31036125
pipsa.kotamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallituksen hyväksymien henkilöstökassan sääntöjen mukaan henkilöstökassan toimintaa kehittää ja valvoo kaupunginhallituksen toimikaudekseen valitsema henkilöstökassatoimikunta. Toimikuntaan kuuluu viisi jäsentä, joista kaksi valitaan järjestöneuvottelukunnan ehdottamista henkilöistä. Kullekin jäsenelle valitaan lisäksi henkilökohtainen varajäsen. Kaupunginhallitus määrää toimikunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Kaupunginhallitus asetti toimikunnan edelliselle toimikaudelleen 27.9.2021, 698 §. Toimikuntaan ovat kuuluneet puheenjohtajana Tuula Saxholm varajäsenenään Tero Vuontisjärvi, varapuheenjohtajana Asta Enroos varajäsenenään Pekka Tirkkonen, Sampo Pajari varajäsenenään Manna Torvinen, Kimmo Sainio varajäsenenään Jaana Alaja sekä Kaisa Soininen varajäsenenään Carita Bardakci.

Järjestöneuvottelukunta on ehdottanut, että sen esityksestä toimikuntaan vuonna 2023 alkavalle toimikaudelle varsinaisiksi jäseniksi valitaan Jaana Alaja ja Carita Bardakci sekä ensiksi mainitun henkilökohtaiseksi varajäseneksi Kimmo Sainio ja jäljempänä mainitun henkilökohtaiseksi varajäseneksi Kaisa Soininen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Pipsa Kotamäki, rahoitussihteeri, puhelin: 31036125

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

28.08.2023

Asia/13

pipsa.kotamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet

Esitysteksti

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

28.08.2023

Asia/14

§ 526

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 16.8.2023 jätettyihin aloitteisiin vastaaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että kaupunginvaltuuston kokouksessa 16.8.2023 jätettyihin aloitteisiin vastataan seuraavasti:

Kaupunginhallitus (käsittely kaupunginvaltuustossa)

- Valtuutettu Fatim Diarran aloite lastensuojelun jälkihuollon ikärajan säilyttämisestä 25 ikävuodessa Helsingin kaupungissa

Kaupunkiympäristölautakunta

- valtuutettu Ville Jalovaaran aloite avotulenteon kieltävien taulujen saamisesta Vuosaaren Uutelaan

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 16.8.2023 jätettiin kaksi aloitetta. Kokouksessa jätetyt aloitteet julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

Kaupunginhallitus jakaa aloitteet vastattavaksi hallintosäännön 30 luvun 11 ja 12 §:issä määrätyin perustein.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

28.08.2023

Asia/14

Antti Peltonen, hallintopäällikkö, puhelin: 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

28.08.2023

Asia/15

§ 527

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen asioita, joissa seuraavat viranomaiset ovat tehneet päätöksen viikolla 34.

kaupunginhallituksen jaostot

- konsernijaosto
- elinkeinojaosto

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

lautakunnat ja niiden jaostot

kasvatus- ja koulutuslautakunta 22.8.2023

- suomenkielinen jaosto

- ruotsinkielinen jaosto

kaupunkiympäristölaikunta 22.8.2023

- ympäristö- ja lupajaosto

- rakennusten ja yleisten alueiden jaosto 24.8.2023

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 22.8.2023

- kulttuurijaosto

- liikuntajaosto

- nuorisajaosto

sosiaali-, terveys ja pelastuslautakunta

- sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan pelastusjaosto

- sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan yksilöasioiden jaosto

johtokunnat

- palvelukeskusliikelaitos

- taloushallintopalveluliikelaitos

- työterveysliikelaitos

23.8.2023

- rakentamispalveluliikelaitos

- liikenneliikelaitos

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

pormestari

28.08.2023

Asia/15

apulaispormestarit

- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- kaupunkiympäristön toimiala
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

kaupunginkanslian viranhaltijat

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, Kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nelskylä, Kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 25251
maria.nelskyla(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 528

V 13.9.2023, Kansliapäällikön virkaan ottaminen

HEL 2023-003963 T 01 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto ottaa kauppatieteiden maisteri, valtiotieteiden maisteri Jukka-Pekka Ujulan kansliapäällikön virkaan seitsemän vuoden määräajaksi. Virassa on kuuden kuukauden koeaika.

Lisäksi kaupunginvaltuusto totesi, että mikäli virkaan otetaan henkilö, joka ei ole kaupungin palveluksessa, eikä terveydellisiä tietoja ole käytettävissä virkaan otettaessa, on päätös tällaisen henkilön osalta ehdollinen, kunnes henkilön terveydentilasta saadun selvityksen perusteella virkaan ottaminen on vahvistettu. Selvitys on esitettävä 30 vuorokauden kuluessa virkaan ottamista koskevan päätöksen tiedoksisaannista lukien.

Virkaan otettavan henkilön kanssa sovitaan erikseen ajankohdasta, jolloin hän ottaa viran vastaan. Viran palkkaus määritellään myöhemmin johtajasopimuksessa, josta päättää kaupunginhallitus.

Käsittely

Esteelliset: Sami Sarvilinna

Esteellisyyden syy: osallisuusjääviys (hallintolaki 28.1 § 1 kohta)

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki: Esitetään kansliapäällikön virkaan Sami Sarvilinnaa ja muutetaan hänen nimensä kaikissa kohdissa valinnan osalta Ujulan tilalle ja julkiseksi niissä kohdissa, jossa nyt ei ole julkinen.

Lisäksi muutetaan kappale 38 muutetaan muotoon:

Hakuasiakirjoihin, haastatteluihin ja henkilöarviointiin perustuvan kokonaisarvion perusteella katsotaan, että hakijoista Sami Sarvilinnalla on parhaat edellytykset hoitaa edellä kuvattuja virkaan kuuluvia tehtäviä. Sarvilinna pärjäsikin parhaiten sekä haastatteluissa että henkilöarvioinneissa. Kun huomioidaan kansliapäällikön tulevan kauden sisäiset ja ulkoiset haasteet, katsotaan, että Sarvilinnan kokemus ja laaja organisaation sekä hallinnon tuntemus tuo parhaat edellytykset hoitaa edellä kuvattuja virkaan kuuluvia tehtäviä. Sarvilinna osoitti hakuprosessin aikana erinomaista kykyä johtaa strategisesti monimutkaista ja laajaa

kaupungin hallintoa sekä Helsingin kaupungin organisaation ja konsernin tuntemusta. Hän on osoittanut kykyä kehittää kaupunkiorganisaation toimintatapoja haastavien tilanteiden johdosta. Sarvilinnan erinomainen hallinnon osaaminen ja rauhallisen analyyttinen ote sekä keskusteleva ja asioihin keskittyvä johtamistapa tuo tarvittavaa selkeyttä ja pitkäjänteisyyttä poliittisen päätöksenteon pohjaksi.

Kannattaja: Anni Sinnemäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 9

Jussi Halla-aho, Anniina Iskanius, Johanna Laisaari, Tuulia Pitkänen, Marcus Rantala, Sari Sarkomaa, Daniel Sazonov, Juhana Vartiainen, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 6

Paavo Arhinmäki, Titta Hiltunen, Shawn Huff, Kasper Kivistö, Tuomas Rantanen, Anni Sinnemäki

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9–6.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Heli Lappi-Rantanen, kehittämisspällikkö, puhelin: 09 310 27756
heli.lappi-rantanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hakijaluettelo
- 2 Hakijayhteenveto
- 3 Hakemukset

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Virkaa hakeneet

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kansliapäällikön virka

HL 51 §:n nojalla korjattu päivämäärä ja pykälä

~~Kaupunginhallitus on 17.4.2023, 237 § kehottanut kaupunginkansliaa käynnistämään kansliapäällikön viran täyttämiseksi julkisen hakumenettelyn nykyisen kansliapäällikön määräaikaisen virkasuhteen päättyessä 14.10.2023.~~

Kaupunginhallitus on 3.4.2023, 218 § kehottanut kaupunginkansliaa käynnistämään kansliapäällikön viran täyttämiseksi julkisen hakumenettelyn nykyisen kansliapäällikön määräaikaisen virkasuhteen päättyessä 14.10.2023.

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää sellaisen viran haettavaksi julistamisesta, johon kaupunginvaltuusto ottaa viranhaltijan. Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 15 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää kansliapäällikön virkaan ottamisesta.

Hallintosäännön 23 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan kansliapäällikön kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, kokemusta johtamistehtävissä sekä suomen kielen erinomainen ja ruotsin kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito. Lisäksi on otettava huomioon se, mitä kelpoisuusehdoista on erikseen säädetty tai määrätty.

Virkaa täytettäessä tulee ottaa huomioon perustuslain 125 §:n 2 momentissa säädetyt yleiset virkanimitysperusteet, jotka ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaisuus.

Hallintosäännön 5 luvun 2 §:n mukaan keskushallintoa johtaa kansliapäällikkö. Kansliapäällikkö toimii kaupunginkanslian päällikkönä. Kansliapäällikkö on toimialajohtajien esimies. Kansliapäällikkö suorittaa pormestarin määräämät tehtävät. Kansliapäällikkö nimitetään enintään 7 vuoden määräajaksi ja hänen kanssaan tehdään johtajasopimus. Kansliapäällikkö toimii kaupunginhallituksen, sen jaostojen sekä pormestarin esittelijänä.

Kansliapäällikön virka oli julkisesti haettavana 24.4.–10.5.2023. Hakuilmoitus julkaistiin kaupungin sähköisessä rekryointipalvelussa, TE-palveluiden sivuilla, Joblyssa, Duunitorilla, Oikotiellä ja Helsingin kaupungin LinkedIn-työpaikoissa. Rekryoinnin markkinoinnissa käytettiin lisäksi Helsingin Sanomien diginostoa ja ilmoitus näkyi myös Helsingin Sanomien Mobiiliparaatistauksessa. Virka mainittiin Helsingin Facebook- ja Instagram-tilillä sekä Helsingin kaupungin LinkedIn-tilillä.

Lisäksi hakuilmoituksen lyhennelmä julkaistiin sunnuntaina 30.4.2023 Hufvudstadsbladetissa ja Helsingin Sanomissa. Julkisen ilmoittelun ohella hakuvaiheessa käytettiin konsulttiyhtiö Boyden Finland Oy:n suoramakupalvelua.

Muodollisten kelpoisuusvaatimusten lisäksi hakuilmoituksessa todettiin, että tehtävässä menestyäkseen hakijalla tulee olla vahva kokemus ja hyvät näytöt suuren organisaation strategisesta ja operatiivisesta johtamisesta. Johtamiskokemus voi olla julkiselta tai yksityiseltä sektorilta. Henkilön tulee olla toimeenpanokykyinen ja tuloshakuinen. Julkinen toimintaympäristö tulee olla tuttu, ja henkilön tulee omaksua kaupungin toimintaa ohjaavat normit ja prosessit. Hakijan tulee nähdä ympärillään mahdollisuuksia toimia yhdessä paremman Helsingin hyväksi, ja johtaa ihmisiä selkeästi ja linjakkaasti.

Johtamisessa tulee myös näkyä Helsingin kaupungin johtamisen kulmakivet (näkemysellisyys, innostus, linjakuus ja toimeenpanokyky). Valittavan henkilön tulee hahmottaa kansliapäällikön tehtävän monitahtoinen toimintakenttä, ja julkisten esiintymisten on oltava luontevia. Hänen tulee olla taitava sisäisten ja ulkoisten yhteistyöverkoston rakentaja, hänellä on oltava kokemusta vaativasta sidosryhmäyhteistyöstä ja hänen on nähtävä tiivis työskentelyn poliittisen johdon kanssa innostavana. Laajenevassa kansainvälisessä yhteistyössä tarvitaan myös sujuvaa englannin kielen taitoa.

Hakijat ja rekrytointiprosessi

Määräajassa virkaan jätti hakemuksensa 9 henkilöä. Hakijaluettelo on esityslistan liitteenä 1. Hakijoiden esittämät ansiot, koulutus, kielitaito ja työkokemus ilmenevät hakemuksista. Hakemuksista laadittu yhteenvehto on esityslistan liitteenä 2.

Hakemuksia arvioivat pormestari Juhana Vartiainen, henkilöstöpolitiikan johtaja Petri Lumijärvi, rekrytointin kehittämispäällikkö Heli Lappi-Rantanen, Boyden Oy:n edustaja, Managing Partner Carita Lahti sekä pormestarin erityisavustaja Antti Leino.

Hakemusten perusteella ensimmäiselle haastattelukierrokselle kutsuttiin neljä hakijaa. Haastatteluun valituilla henkilöillä oli hakemuksen jättäneistä selkeästi vaativimman tason johtamiskokemusta ja heidän osaamisensa vastasi parhaiten ilmoituksessa esitettyjä kriteerejä.

Ensimmäinen haastattelukierros toteutettiin 25.5.–26.5.2023. Ensimmäisellä haastattelukierroksella haastattelijoina toimivat pormestari Juhana Vartiainen, henkilöstöpolitiikan johtaja Petri Lumijärvi, rekrytointin kehittämispäällikkö Heli Lappi-Rantanen, Boyden Oy:n edustajana ma-

naging partner Carita Lahti sekä pormestarin erityisavustaja Antti Leino.

Jukka-Pekka Ujula on suorittanut kauppatieteiden maisterin ylemmän korkeakoulututkinnon Jyväskylän yliopistossa vuonna 2016 ja valtiotieteiden maisterin ylemmän korkeakoulututkinnon Turun yliopistossa vuonna 1999. Lisäksi hän on suorittanut Executive Master of Business Administration (EMBA)- tutkinnon Jyväskylän yliopistossa vuonna 2014. Ujula on toiminut vuodesta 2009 Porvoon kaupungin kaupunginjohtajana ja tätä aikaisemmin Porvoon apulaiskaupunginjohtajana vuodesta 2008 vuoteen 2009. Ennen työuraansa Porvoon kaupungilla Ujula on työskennellyt Huittisten kaupungilla elinkeinojohtajana vuosina 2003–2005 ja myöhemmin kaupunginjohtajan viransijaisena vuosina 2005–2007. Lisäksi aiempaa työkokemusta Ujulalla on muun muassa Satakuntaliitosta hallintopäällikön viransijaisena (2000–2003) ja Rauman kaupungin elinkeinoasiamiehenä (1999–2000).

Hakemuksen ja haastattelun perusteella on katsottava, että Ujulalla on vahva kokemus ja hyvät näytöt suuren organisaation strategisesta ja operatiivisesta johtamisesta. Ujulan kansliapäällikön tehtävään vahvimmin meriittiä antava kokemus on hänen 14 vuoden virkauransa Porvoon kaupunginjohtajana, missä hän on johtanut 50 000 asukkaan kaupunkia. Ujula on tehnyt lähes koko työuransa kuntasektorilla, minkä vuoksi hänellä on erittäin hyvä osaaminen kaupungin toimintaa ohjaavista normeista ja prosesseista. Hänellä on vahva kokemus kaupunginhallituksen esittelijänä ja toimialajohdon esihenkilönä toimimisesta sekä luottamushenkilöiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Hän on johtanut useita merkittäviä muutosprosesseja, joista viimeisin on ollut soite-uudistuksesta johtuva Porvoon kaupungin organisaation strateginen ja operatiivinen muutosprosessi. Ujula on pitkäaikaisen kaupunkiorganisaation johtotehtävissä toimimisen kautta vahvasti verkostoitunut erilaisiin paikallisiin, kansallisiin ja kansainvälisiin kaupunkipolitiikan ja elinvoiman edistämisen eri verkostoihin.

***** on suorittanut valtiotieteiden maisterin ylemmän korkeakoulututkinnon Helsingin yliopistossa vuonna 1994. Hän on toiminut vuodesta 2020 *****

Hakemuksen ja haastattelun perusteella on katsottava, että ***** on vahva johtamiskokemus ja hyvät näytöt suuren organisaation strategisesta ja operatiivisesta johtamisesta. Hänen johtamiskokemuksensa sijoittuu etenkin valtionhallintoon ***** Kunnallishallinnosta hänellä ei kuitenkaan ole aiempaa kokemusta.

***** on suorittanut oikeustieteen lisensiaatin tohtoritutkinnon Helsingin yliopistossa vuonna 2012. *****

28.08.2023

Hakemuksen ja haastattelun perusteella on katsottava, että ***** on vahva johtamiskokemus ja hyvät näytöt suuren organisaation strategisesta ja operatiivisesta johtamisesta. *****

***** on suorittanut filosofian maisterin ylemmän korkeakoulututkinnon Helsingin yliopistossa vuonna 1999. Lisäksi hän on suorittanut *****

Hakemuksen ja haastattelun perusteella on katsottava, että ***** on vahva johtamiskokemus sekä yksityisellä sektorilta että Helsingin kaupunkikonsernista. Hänellä on hyvä tietämys kaupungin toimintaa ohjaavista normeista ja prosesseista ja kokonaisuudessaan Helsingin kaupungista toimijana. *****

Kaikki haastatteluun osallistuneet hakijat täyttävät viran kelpoisuusvaatimukset. Kaikilla arvioitiin olevan kokemusta ja näyttöä vaativissa jottotehtävissä toimimisesta. Vaikka hakijoiden työkokemus ja osaaminen vaihtelevat, heillä kaikilla on osaamista usealla viran toimenkuvaan kuuluvalla osa-alueella. Kaikilla haastatteluun osallistuneilla on myös tarvittava kielitaito sekä tarvittava taito ja kyky pitää yllä ja edistää monenlaisia verkostoja. Kuitenkin tehtävän edellyttämä laaja-alainen strateginen johtamisosaaminen sekä kyky välittää sanomansa ja strategiset näkemyksensä vaikuttavasti organisaatiolle arvioitiin yhdistyvän parhaiten ***** ja Jukka-Pekka Ujulassa. Heidät kutsuttiin henkilöarviointeihin ja toiselle haastattelukierrokselle.

Henkilöarvioinnit suoritti Psycon Oy kesäkuun 2023 alussa. Jatkoon valittuja hakijoita haastattelivat 20.6.2023 pormestari Juhana Vartiainen, rekrytoinnin kehittämispäällikkö Heli Lappi-Rantanen, Boyden Oy:n edustaja Carita Lahti ja pormestarin erityisavustaja Antti Leino.

Toisessa haastattelussa kaikki haastatellut osoittivat hyviä, keskenään osin erilaisia johtamisvalmiuksina. Hakijoista ***** ja Ujulan vahvuuksina nähtiin aiemman kunnallisen johtamiskokemuksen kautta saatu vahva osaaminen. *****

Ujula taas nähtiin tavoitteellisena, analyttisena ja päämäärätietoisena johtajana, joka pystyy viemään määrätietoisesti toimintaa eteenpäin myös muutostilanteissa.

***** vahvuuksina nähtiin hänen johtamiskokemuksensa erilaisista haastavissa tilanteissa olevista organisaatioista. Myös hänen ihmisten johtamisen kykynsä nähtiin hänen erityisenä vahvuutenaan. Kuitenkin se, että ***** ei ole lainkaan kunnallisen sektorin kokemusta, nähtiin puutteena kansliapäällikön tehtävän onnistuneen haltuun ottamisen kannalta, ottaen huomioon kansliapäällikön kriittisen roolin kaupungin

hallinnon ja päätöksenteon prosesseissa. Näin ollen hakuprosessissa päätettiin jatkaa ***** ja Jukka-Pekka Ujulan kanssa.

Valtuustoryhmällä oli mahdollisuus haastatella kahta kärkihakijaa prosessin tässä vaiheessa.

Arviointi

Kansliapäällikön tehtävänä on johtaa keskushallintoa, toimia kaupunginkanslian päällikkönä ja toimialajohtajien esimiehenä sekä suorittaa pormestarin määräämät tehtävät. Kansliapäällikkö toimii kaupunginhallituksen, sen jaostojen sekä pormestarin esittelijänä.

Lopullinen vertailu suoritettiin kahden kärkihakijan, ***** ja Jukka-Pekka Ujulan välillä.

Kansliapäällikön virkaan kuuluva johtamistyö on erittäin laaja-alaista ja vaativaa, ja siinä yhdistyy vaatimus normien ja prosessien puitteissa toimimisesta toimitusjohtajamaiseen ihmisten johtamiseen. Siksi on tärkeää, että kansliapäälliköllä on vankkaa kokemusta ja näyttöä onnistuneesta organisaation strategisesta ja operatiivisesta johtamisesta. Molemmilla kärkihakijoilla nämä vaatimukset toteutuvat. Kummallakin on pitkä johtamiskokemus kaupunkiorganisaatioissa. Molempia voi pitää kuntajohtamisen huippuammattilaisena. Ujula on Helsinkiä pienemmän kaupungin pitkäaikaisena johtajana päässyt perehtymään laaja-alaisesti kuntaorganisaation asioiden koko kirjoon. ***** Molemmilla on monia onnistumisia ja näyttöjä johtamisessa, mm. laajoja strategisia uudistuksia, joita on toteutettu onnistuneesti.

Rekrytointiprosessissa haettiin toimeenpanokykyistä, tuloshakuista sekä selkeää ja linjakasta johtamisotetta käyttävää johtajaa. Kummankin kärkihakijan johtamisotteessa on nähtävissä erinomaiset tason valmiudet strategiseen ajatteluun ja kokonaisuuksien hallintaan, mikä edesauttaa onnistunutta toiminnan johtamistyötä.

***** toimeenpanokyvyn ja tuloksellisuuden katsotaan perustuvan ennen kaikkea hänen johdonmukaiseen ja analyttiseen tapaansa johtaa ja hakea kärsivällisesti ja asiakeskeisesti kestäviä ratkaisuja. Hakuprosessissa edellytetyt johtamisen selkeys ja linjakuus ovat selkeästi hänen vahvuuksiaan. Asioita johdetaan ihmisten kautta. Ihmisten johtajana ***** katsottiin yhdistyvän asiataason hallinta sekä inhimillinen ja diplomaattinen, tilaa antava ote.

Jukka-Pekka Ujulan toimeenpanokyvyn ja johtamisen tuloksellisuuden puolestaan katsotaan perustuvan hänen vahvasti tavoitteelliseen, määrätietoiseen ja varmaotteiseen tapaansa johtaa. Ujula on yritteliäs ja vie asioita päättäväisesti eteenpäin. Ihmisten johtajana hän on tavoitteisiin

nojaava, asiakeskeinen, rakentava ja joustava. Hänen kanssaan on helppo tehdä yhteistyötä, ja rekrytointiprosessin perusteella myös hän täyttää johtamisen selkeyden ja linjakkuuden vaatimuksen.

Edellä mainittujen ominaisuuksien lisäksi valittavan kansliapäällikön tulee olla luonteva esiintyjä myös julkisuudessa, ja myös erilaisissa johtamistilanteissa vuorovaikutus- ja yhteistyötaitot korostuvat. ***** on osoittanut olevansa luonteva esiintyjä. Hänellä on keskusteleva ja kuunteleva tapa viestiä. Jukka-Pekka Ujula on viestinnässään vähäleisen vakuuttava ja asiakeskeisempi. Molemmat ovat rekrytointiprosessin aikana osoittaneet olevansa yhteistyötaitoisia ja esiintymiskykyisiä johtamisammattilaisia. Molemmat ovat osoittaneet myös erinomaisista kykyä toimia yhteistyössä eri poliittisten ryhmien kanssa ja ymmärrystä poliittisessa ympäristössä toimimisesta.

Hakuasiakirjoihin, haastatteluihin ja henkilöarviointiin perustuvan kokonaisarvion perusteella katsotaan, että hakijoista Jukka-Pekka Ujulalla on parhaat edellytykset hoitaa edellä kuvattuja virkaan kuuluvia tehtäviä. Kun huomioidaan kansliapäällikön tulevan kauden sisäiset ja ulkoiset haasteet, katsotaan, että Ujulan määrätietoinen ja toimeenpaneva johtamisote tuo parhaat edellytykset hoitaa edellä kuvattuja virkaan kuuluvia tehtäviä. Kansliapäälliköltä haettiin prosessi- ja normituntemuksen lisäksi kykyä viedä läpi muutoksia, toimitusjohtajamaista toimeenpanokykyä ja tuloskeskeisyyttä sekä ihmisten johtamista tavalla, joka tukee näitä tavoitteita. Katsotaan, että Ujula toisi virkaan juuri tätä ulottuvuutta. Helsingin kaupunki on monien suurten haasteiden edessä, ja Ujulan muutoksia pelkäämättömän, dynaamisen otteen katsotaan olevan suureksi hyödyksi, kun haasteisiin haetaan yhdessä virkakunnan ja poliittisten toimijoiden kanssa kestäviä ratkaisuja.

Muuta

Kaupunginhallitus päättää myöhemmin valittavan kansliapäällikön kanssa tehtävästä johtajasopimuksesta. Johtajasopimus täydentää hallintosäännön ja viranhoitomääräyksen sisältöä. Siinä tarkennetaan kansliapäällikön ja pormestarin työnjakoa sekä sovitaan tavoitteiden asettamisesta, toteutumisen arvioinnista ja seurannasta. Johtajasopimuksessa on tarkoitus sopia myös vapaaehtoisen irtisanoutumisen ehtoista tilanteesta, jossa kansliapäällikön toimintaan kohdistuisi vakava luottamuspula.

Pormestari ja kansliapäällikkö sopivat keskenään tarkemmasta vastuunjaosta tehtävien hoidossa. He myös viestivät asiasta organisaatiolle.

Esitykseen liittyvät hakemukset ovat esityslistan liitteenä 3. Lisäksi toimielimen jäsenillä on mahdollisuus tutustua henkilöarviointiraportteihin

28.08.2023

Asia/16

ennen kokousta ja kokouksen aikana. Aineistoon liittyviin sisällöllisiin kysymyksiin vastaa lisätiedonantaja.

Esittelijä

pormestari
Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Heli Lappi-Rantanen, kehittämispäällikkö, puhelin: 09 310 27756
heli.lappi-rantanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hakijaluettelo
- 2 Hakijayhteenveto
- 3 Hakemukset

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote
Virkaa hakeneet

Otteen liitteet
Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 03.04.2023 § 218

HEL 2023-003963 T 01 01 01 01

Päätös

Kaupunginhallitus kehotti kaupunginkansliaa käynnistämään julkisen hakumenettelyn kansliapäällikön viran täyttämiseksi.

Käsittely

03.04.2023 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Todettiin, että teknisenä korjauksena muutoksenhakutieto korjataan muotoon muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano.

Esittelijä

pormestari

28.08.2023

Asia/16

Juhana Vartiainen

Lisätiedot

Heli Lappi-Rantanen, kehittämispäällikkö, puhelin: 09 310 27756
heli.lappi-rantanen(a)hel.fi

28.08.2023

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 526 ja 527 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 524 ja 525 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksi-saannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

28.08.2023

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomaisen

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Suojattu sähköposti: <https://securemail.hel.fi/>

Käytäthän aina suojattua sähköpostia, kun lähetät henkilökohtaisia tietoja.

Muistathan asiointiin yhteydessä mainita kirjaamisnumeron (esim. HEL 2021-000123), mikäli asiaksi on jo vireillä Helsingin kaupungissa.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: 09 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

28.08.2023

3 VALITUSOSOITUS

Pöytäkirjan 528 §.

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianomainen)
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi postitse, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Mikäli päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmen päivän kuluttua viestin lähettämisestä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomais on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

28.08.2023

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Faksinumero: 029 56 42079
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
3. vaatimusten perustelut;
4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

28.08.2023

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimus päätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valitukseen on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireillepanijalta peritään oikeudenkäyntimaksun mukaan kuin tuomioistuinnmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Markkinaoikeuden ensimmäisenä asteena käsittelemässä asiassa maksu peritään riippumatta asian lopputuloksesta.

Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Suojattu sähköposti: <https://securemail.hel.fi/>

Käytähän aina suojattua sähköpostia, kun lähetät henkilökohtaisia tietoja.

Muistathan asioiden yhteydessä mainita kirjaamisnumeron (esim. HEL 2021-000123), mikäli asiasi on jo vireillä Helsingin kaupungissa.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: 09 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

28.08.2023

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Y-tunnus

0201256-6

28.08.2023

Kaupunginhallitus

Juhana Vartiainen
puheenjohtaja

Pilvi Ainola
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Tuulia Pitkänen

Paavo Arhinmäki

Shawn Huff

Maarit Vierunen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 13.09.2023.